

T.C.
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İHRACATTA KDV İADESİ UYGULAMALARI: MOBİLYA İŞLETMELERİ
ÖRNEĞİ

ESEN AKTAŞ

DANIŞMAN

Doç. Dr. Ayşe Nefes YERELİ

MANİSA

2011

ÖZET

İhracat yurt dışına mal ve hizmet satışlarıdır. Günümüzde hem gelişmekte olan hem de gelişmiş ülkeler açısından çok önemli bir konuma sahiptir. İhracatın artması milli geliri çoğaltır, ekonomik kalkınmaya destek olur. Bu nedenle, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin temel amaçları dış satımın artırılması olmuştur.

İhracat hem ihracatçılar hem de ihracatçı ülkeler açısından büyük öneme sahiptir. Bu nedenle birçok ülke dış ticarete önem vermekte ve ihracatçılara çeşitli destek ve teşvikler sağlamaktadır.

Teşvik, devlet tarafından çeşitli amaçlarla özel ve/veya kamu teşebbüslerine bir karşılık mukabilinde veya karşılıksız olarak yapılan aynı veya nakdî yardımlardır. Ülkeler teşvik politikalarına birçok nedenle başvurabilmektedir. Bunlardan biri de dış ticaretin artırılmasıdır. Teorik olarak ihracatın gelişmesi ekonomik kalkınma üzerinde olumlu etkiler yaratarak gelişmeyi uyarır ve milli gelir seviyesini yükseltir. Bu amaca ulaşabilmek için başvurulan ihracat teşvik politikası araçlarından biri de vergi teşvikleridir. İhracata yönelik vergi teşvikleri muafiyet, istisna, indirim, düşük vergi oranı ve vergi ertelemeleri şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Ülkemizde bu amaçla yapılan uygulamaların başında ihracatta KDV istisnası ve iadesi gelmektedir.

KDV iadesi ihracatta rekabet eşitliğini oluşturabilmek için ihracatçıların yüklediği verginin ihracatçıya iadesini sağlayan bir mekanizmadır.

Bu çalışmada, öncelikle ihracat, ihracat teşvikleri, ihracatta KDV istisnası ve iadesi uygulama süreci üzerinde durulmuş, ihracatta KDV iadesi örnek bir uygulamayla muhasebeleştirilerek açıklanmaya çalışılmıştır.

ABSTRACT

Export sales of goods and services abroad. Both developing and developed countries in terms of today has an important position. Replicates the increase of exports of national income, it will support economic development. Therefore, the major goal of both developed and developing countries has been to increase the foreign exchange.

Export of both exporters and the exporting countries has of great importance. Therefore, gives importance foreign trade and exporters in many countries provides of various support and incentives.

Incentive is a kind of aid in kind and aid in cash help that made in replay to any action or complimentary to public or privet foundations for various aims from the government. Incentive the policies of countries can apply for many reasons. One of these aims is to increase foreign trade. In theoretical, the development of exportation warns the development and increase the national revenue level by creating positive effects on economic progress. One of the applications of exportation incentive policy means is tax incentive to reach this aim. Directed to exportation incentive can appear in form of exemption, exception, low tax rate and tax holiday. In our country, for this purpose at the beginning of made export VAT exemption and refund applications comes from.

In export VAT refund exporters installed to create equality in competition of taxation is a mechanism that allows the return of the exporter.

In this study, the first export, export incentives, exemption and refund of VAT implementation process focused on exports, export VAT refunds have accounted to tried to explain an application example.

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**İhracatta Kdv İadesi Uygulamaları: Mobilya İşletmeleri Örneği**” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

20/06/2011

ESEN AKTAş

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 17.06.2011 tarih ve 12/11 sayılı toplantısında oluşturulan jürimiz tarafından Lisans Üstü öğretim Yönetmeliği'nin 24. Maddesi gereğince Enstitümüz İşletme Anabilim Dalı Muhasebe Finansman Yüksek Lisans Programı öğrencisi Esen AKTAŞ'ın "İhracatta KDV İadesi Uygulamaları: Mobilya İşletmeleri Örneği" Konulu tezi incelenmiş ve aday 20.06.2011 tarihinde saat 13:30'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 60 dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin,

BAŞARILI olduğuna	☒	<u>OY BİRLİĞİ</u>	☒
DÜZELTME yapılmasına	* ☐	<u>OY ÇOKLUĞU</u>	☐
RED edilmesine	** ☐	ile karar verilmiştir.	

* Bu halde adaya 3 ay süre verilir.

** Bu halde adayın kaydı silinir.

BAŞKAN

Doç.Dr. Ayşe Necef YERELİ
(Danışman)

ÜYE

Doç.Dr. A. Cevdet KAYALI

ÜYE

Yrd.Doç.Dr. Yasemin YEĞİNBOY

<u>Evet</u>	<u>Hayır</u>
☐	☐
*** Tez, burs, ödül veya Teşvik prog. (Tüba, Fullbright vb.) aday olabilir	
☐	☐
Tez, mutlaka basılmalıdır	
☐	☐
Tez, mevcut haliyle basılmalıdır	
☐	☐
Tez, gözden geçirildikten sonra basılmalıdır.	
☒	☐
Tez, başını gereksizdir.	
☐	☐

ÖNSÖZ

Bu çalışmada değerli görüş ve katkılarıyla bana yön veren danışman hocam sayın Doç. Dr. Ayşe Necef YERELİ'ye, yüksek lisans ve tez yazım aşamasında her türlü destek ve yardımı gösteren sayın Yeminli Mali Müşavir Necmettin KELEŞ'e, sayın Mali Müşavir Aziz AKTAŞ'a, sayın Gülizar ARSLAN'a, uygulama aşamasındaki katkılarından dolayı KM Kısmet Mobilya Tekstil Orman Ürünleri San.Tic.Ltd.Şti. çalışanlarına ve destekleriyle her zaman yanımda olan aileme sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	II
ABSTRACT	III
YEMİN METNİ	IV
TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞIHATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.	
ÖNSÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER	VII
KISALTMALAR	XII
TABLOLAR	XIV
ŞEKİLLER	XIV
GİRİŞ	XV

BİRİNCİ BÖLÜM

TEŞVİKLER VE İHRACATI TEŞVİK TEDBİRLERİ

1.1. TANIM VE KAPSAM.....	1
1.2. TÜRKİYE’DE İHRACATI TEŞVİK TEDBİRLERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	5
1.2.1. Planlı Dönem (1960-1980 Dönemi).....	6
1.2.1.1. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi (1963–1967)	7
1.2.1.2. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi (1968–1972)	7
1.2.1.3. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi (1973–1977)	8
1.2.1.4. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi (1979–1983).....	9
1.2.2. 1980 Sonrası Türkiye’de Uygulanan İhracatı Teşvik Tedbirleri	9
1.3. İHRACATI TEŞVİK TEDBİRLERİ VE ÖNEMİ.....	13
1.4. TEŞVİKLERİN SINIFLANDIRILMASI.....	14
1.4.1. Amaçlarına Göre Teşvikler.....	14
1.4.2. Kapsamına Göre Teşvikler	15

1.4.3. Kullanılan Araçlara Göre Teşvikler	16
1.4.4. Kaynaklarına Göre (Vergisel) Teşvikler	18
1.4.5. Veriliş Aşamalarına Göre Teşvikler	18
1.5. TÜRKİYE’DE UYGULANAN İHRACATI TEŞVİK TEDBİRLERİ	18
1.5.1. Dahilde İşleme Rejimi	18
1.5.2. Hariçte İşleme Rejimi.....	20
1.5.3. İhracatta KDV İstisnası.....	21
1.5.4.İhracata Yönelik Devlet Yardımları	21
1.5.4.1.Dış Ticaret Müsteşarlığı (D.T.M.) Tarafından Sağlanan Destekler	22
1.5.4.1.1. Araştırma – Geliştirme (AR-GE) Yardımı	22
1.5.4.1.2. Çevre Maliyetlerinin Desteklenmesi	25
1.5.4.1.3. Pazar Araştırma Desteği.....	26
1.5.4.1.4. Yurt Dışında Ofis-Mağaza Açma, İşletme ve Marka Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi	27
1.5.4.1.5. İstihdam Yardımı	28
1.5.4.1.6. Eğitim Yardımı	28
1.5.4.1.7. Yurt Dışında Düzenlenen Fuar ve Sergilere Milli Düzeyde veya Bireysel Katılımın Desteklenmesi	30
1.5.4.1.8. Türk Ürünlerinin Yurt Dışında Markalaşması, Tanıtım ve Tutundurması ile Türk Malı (Turquality) İmajının Yerleştirilmesine Yönelik Faaliyetlerin Desteklenmesi.....	31
1.5.4.1.9. Uluslararası Nitelikteki Yurt içi İhtisas Fuarlarının Desteklenmesi	33
1.5.4.1.10. Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımları	34
1.5.4.2. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (KOSGEB) Tarafından Sağlanan Destekler	36
1.5.4.3. Eximbank Tarafından Sağlanan Destekler	39
1.5.5.İhracat, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası	45
1.6. AB ÜLKELERİNDE UYGULANAN BAŞLICA İHRACAT TEŞVİKLERİ.....	46

İKİNCİ BÖLÜM

İHRACAT, İHRACATTA KDV İSTİSNASI VE İADESİ UYGULAMALARI VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

2.1.İHRACATIN TANIM VE KAPSAMI	49
2.2. İHRACATTA TESLİM ŞEKİLLERİ.....	52
2.2.1. Ticari İşletmede Teslim / Ex Works (EXW)	53
2.2.2. Taşıyıcıya Teslim / Free CARRIER (FCA)	53
2.2.3. Gemi Doğrultusunda Teslim / Free Alongside Ship (FAS).....	54
2.2.4. Gemi Bordasında Teslim / Free on Board (FOB)	54
2.2.5. Mal Bedeli veya Navlun / Cost and Freight (CFR).....	54
2.2.6. Mal Bedeli, Sigorta ve Navlun / Cost, Insurance and Freight (CIF)	54
2.2.7. Taşıma Ücreti Ödenmiş Olarak Teslim / Carriage Paid To (CPT)	55
2.2.8. Taşıma Ücreti ve Sigorta Ödenmiş Olarak Teslim / Carriage and Insurance Paid To (CIP)	55
2.2.9. Sınırdaki Teslim / Delivered At Frontier (DAF)	55
2.2.10. Gemide Teslim / Delivered Ex Ship (DES)	56
2.2.11. Rıhtımda Teslim (Gümrük Vergi ve Harçları Ödenmiş Olarak) / Delivered Ex Quay (Duty Paid) (DEQ)	56
2.2.12. Gümrük Resmi Ödenmemiş Olarak Teslim / Delivered Duty Unpaid (DDU)	56
2.2.13. Gümrük Resmi Ödenmiş Olarak Teslim / Delivered Duty Paid (DDP)	57
2.3. İHRACATTA ÖDEME ŞEKİLLERİ.....	59
2.3.1. Peşin Ödeme (Cash / Advance Payment) Ve Prefinansman	59
2.3.2. Mal Karşılığı Ödeme / Cash Against Goods.....	60
2.3.3. Kabul Kredili Ödeme	61
2.3.4. Akreditifli Ödeme / Letter Of Credit L / C	61
2.3.5. Vesaik Mukabili Ödeme Şekli / Cash Against Documents	63
2.4. İHRACATTA KDV İSTİSNASI VE İADESİ.....	64
2.4.1. İhracatta KDV İstisnası.....	64

2.4.1.1. Genel Açıklama	64
2.4.1.2. Katma Değer Vergisinde İndirim ve İade Sistemi	65
2.4.2. İhracat İstisnası.....	69
2.4.2.1. Mal İhracatında KDV İstisnası.....	69
2.4.2.2. Hizmet İhracatında KDV İstisnası	70
2.4.2.3.İhraç Kayıtlı Teslimlere İlişkin KDV İstisnası (Tecil-Terkin Uygulaması)	71
2.4.2.4. Türkiye’de İkamet Etmeyenlere Yapılan Mal Teslimlerinde Kdv İstisnası.....	73
2.4.3. İhracat İstisnasında İade Esasları	75
2.4.3.1. Katma Değer Vergisinde İade Yöntemleri	75
2.4.3.1.1. İndirim Yoluyla İade.....	76
2.4.3.1.2. Sonraki Dönemlere Devir Yoluyla İade	77
2.4.3.1.3. Nakden ve/veya Başka Vergi Borçlarına Mahsup Suretiyle İade... 77	
2.4.3.2. Genel Esaslar	78
2.4.3.2.1. Nakden İade	78
2.4.3.2.1.1. Teminat Ve İnceleme Raporu Aranmayan İadeler	78
2.4.3.2.1.2. Yeminli Mali Müşavir Raporuyla Yapılan İadeler	80
2.4.3.2.1.3. Teminat Karşılığı İadeler	81
2.4.3.2.1.4. Vergi İnceleme Raporu ile Yapılan İadeler.....	86
2.4.3.2.2. Mahsuben İade	87
2.4.3.3. Özel Esaslar	88
2.4.3.3.1. Olumsuz Rapor.....	89
2.4.3.3.2. Olumsuz Tespit.....	90
2.4.3.3.3. Sahte veya Muhteviyatı İtibariyle Yanıltıcı Belge.....	90
2.4.3.3.4. Kendileri Hakkında Olumsuz Rapor veya Tespit Bulunanlar	91
2.5. İHRACATTA KDV İADESİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ	92
2.5.1. Fiili İhracat.....	92
2.5.1.1. İmalatçı-İhracatçı Firmada İhracat	92
2.5.1.2. İhraç Kaydıyla Satış Yapan Firmada İhracat Kaydı	93

2.5.1.3. İhracatçı Firmada İhracat Kaydı	93
2.5.2. Ödeme Şekillerine Göre İhracat Kaydı	94
2.5.2.1. Peşin Ödeme Şeklinde İhracat Kaydı.....	94
2.5.2.2. Mal Mukabili Ödeme Şeklinde İhracat Kaydı	96
2.5.2.3. Vesaik Mukabili Ödeme Şeklinde İhracat Kaydı	98
2.5.2.4. Akreditifli Ödeme Şeklinde İhracat Kaydı.....	99

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İHRACATTA KDV İADESİ SÜRECİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİNİN BİR MOBİLYA İŞLETMESİNDE ÖRNEK UYGULAMASI

3.1. GENEL AÇIKLAMA.....	104
3.2. İŞLETME HAKKINDA GENEL BİLGİ.....	108
3.3. İHRACAT SÜRECİ	110
3.4. İHRACAT SÜRECİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ	111
SONUÇ.....	120
KAYNAKÇA	123
EKLER.....	134

KISALTMALAR

A.A.T.U.H.K.: Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun

AB : Avrupa Birliği

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

a.g.e. : Adı Geçen Eser

AR-GE : Araştırma Geliştirme

ATİK : Amortismanına Tabi İktisadi Kıymetler

CE : Avrupa Normlarına Uygunluk(Community Europe)

DAB : Döviz Alım Belgesi

DFİF : Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu

DİR : Dahilde İşleme Rejimi

DTM : Dış Ticaret Müsteşarlığı

DTÖ : Dünya Ticaret Örgütü

DTŞ : Dış Ticaret Şirketleri

DPT : Devlet Planlama Teşkilatı

EXW : Ticari İşletmede Teslim(Ex Works)

FOB : Gemi Bordasında Teslim(Free on Board)

GB : Gümrük Beyannamesi

GTİP : Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon

ICC : Uluslararası Ticaret Odası(International Chamber of Commerce)

INCOTERMS: Uluslararası Teslim Şekilleri(International Commercial Terms)

ISO : Uluslararası Standartlar Teşkilatı(International Standarts Organization)

İGEME : İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi

KDV : Katma Değer Vergisi

KDVK : Katma Değer Vergisi Kanunu

KKDF : Kaynak Kullanım Destekleme Fonu

KKDP : Kaynak Kullanımını Destekleme Primi

KOBİ : Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi İşletmeleri

KOSGEB : Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

SMİYB : Sahte veya Muhteviyatı İtibariyle Yanıltıcı Belge

SDŞ : Sektörel Dış Ticaret Şirketleri

SM : Serbest Muhasebeci

SMMM : Serbest Muhasebeci Mali Müşavir

SSK : Sosyal Sigortalar Kurumu

TCMB : Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası

TTGV : Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı

TÜBİTAK : Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu

ÜD : Üretici Dernekleri

VUK : Vergi Usul Kanunu

YMM : Yeminli Mali Müşavir

YPAS : Yabancı Para Alacak Senetleri

TABLULAR

Tablo 1. Teşvik Araçlarının Çeşitleri.....	17
Tablo 2. Pazar Araştırma Projelerine Sağlanan Devlet Yardımları.....	26
Tablo 3. Yurt Dışında Ofis-Mağaza Açma, İşletme ve Marka Tanıtım Faaliyetlerine Sağlanan Devlet Yardımları.....	27
Tablo 4. Eğitim Yardımlarına Sağlanan Devlet Yardımları.....	29
Tablo 5. Uluslararası Nitelikteki Yurtiçi İhtisas Fuarlarına Sağlanan Devlet Yardımları...	34
Tablo 6. Dönemsel İade Tablosu.....	35
Tablo 7. Eximbank İhracat Finansmanı Araçları.....	41
Tablo 8. Teslim Şekilleri.....	58
Tablo 9. Mobilya Sektörü İhracat Rakamları.....	105
Tablo 10. Başlıca İhraç Pazarlarımıza İhracat (Değer – Milyon \$).....	106
Tablo 11. Başlıca İhraç Pazarlarımıza İhracat (Miktar – Ton).....	107

ŞEKİLLER

Şekil 1. Akreditifin Akış Şeması (Flow Chart).....	63
Şekil 2. Kesin Teminat Mektubu Örneği.....	83

GİRİŞ

Küreselleşme, hızla artan teknolojik olanaklar, yenilikçilik, rekabet koşullarında ve stratejilerinde oluşan değişim, ürün maliyetlerinin oluşumundaki yapısal farklılıklar ve tüketicinin bilinçlenmesi gibi temel dönüşümler; özellikle uluslar arası pazarlarda, rekabet avantajlarının kaynaklarını ve rekabet biçimlerini köklü olarak değiştirmekte ve işletmeleri yeni uyum sorunları ile karşı karşıya getirmektedir.

Uluslararasılaşma, firmalar için yalnızca tercih değil, aynı zamanda ayakta kalmak ve başarısını sürdürmek için bir zorunluluk haline gelmiştir. Uluslar arası olabilme yollarının içinde 'ihracat', en az riskli ve en çabuk uygulanabilen seçenek olmasından ötürü önemli yer tutmaktadır.

Dünyada siyasi sınırların yeniden yapılanması, ticari blokların kurulması, ticaret anlaşmaları ve Dünya Ticaret Örgütü'nün kuruluşu ile yeni tüketici pazarlarının açılması, ihracatçı için yeni fırsatlar yaratmıştır. Daha ucuz, daha hızlı ve daha kaliteli üretim yapmak için yarışan rekabetçi üreticilerin ortaya çıkmasını sağlayan teknolojiye dünya genelinde ulaşılabilir olması dünya ekonomisini olumlu yönde etkilemiş, böylece günümüz ekonomisi küreselleşmiştir.

İhracat, bir ülke sınırları içerisinde serbest dolaşımda bulunan (bu ülkede yetişen, üretilen veya başka ülkelere ithal edilmiş) malların ve hizmetlerin başka ülkelere satılması/gönderilmesi anlamına gelir. İhracatın fiili olarak gerçekleşmesi ise, malın gümrük mevzuatı hükümleri çerçevesinde muayenesinin yapıp taşıta yüklenmesi, bir yerden gelmekte olan dökme ve diğer eşyada yüklemenin tamamlanması veya gümrük mevzuatınca fiili ihracat olarak kabul edilecek diğer çıkışları ifade etmektedir.

Dış ticaret, ülkelerin gelişimlerini etkileyen en önemli unsurlardan birisidir. Bu faaliyetin yaygınlaştırılması yani teşvik edilmesi gerekmektedir. Bu sebeple ülkeler, prim, teşvik, vergi istisna ve iade gibi birçok uygulama ile ihracatçıyı teşvik etmeye çalışır.

Teşvikler, genel olarak yurt dışına yapılan satışları kolaylaştırması ve daha karlı hale getirmesi için tasarlanan sübvansiyonlardır. Teşvik araçlarından olan ihracata yönelik vergisel teşvikler ile kısa vadede ülke içinde üretilen mallara dış satım imkânları sağlamak, dış piyasalarda aynı cins ve kalitedeki mallara karşı rekabet gücü kazandırmak, uzun vadede ise toplam dış ticaret miktarı içinde işlenmiş ürün payını arttırmak ve böylece ihracat yapısını değiştirmek amaçlanmaktadır.

Çalışmanın birinci bölümünde, genel olarak teşvik kavramı ve ihracatı teşvik tedbirlerinin önemi, ihracata yönelik teşvik uygulamaları ve AB ülkelerinde uygulanan başlıca teşvikler üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde, öncelikle ihracat, ihracatta kullanılan teslim ve ödeme şekilleri açıklanmakta, ihracatçıya yüklediği sorumluluklara yer verilmektedir. Daha sonra ihracatta KDV istisnası ve iadesi tüm hatlarıyla açıklanmış, iadenin muhasebeleştirilmesi ele alınmıştır. Son bölümde ise, ihracat işlemlerinin bir şirkette nasıl muhasebeleştirildiği, prosedürlerin nasıl takip edildiği gösterilmiştir. Ekler bölümünde yer alan belge örnekleri , tezde anlatılan olayların gözümüzde daha kolay canlanmasını sağlayacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TEŞVİKLER VE İHRACATI TEŞVİK TEDBİRLERİ

1.1. TANIM VE KAPSAM

Teşvik, bazı bölgelerin ve/veya belli ekonomik faaliyetlerin diğerlerine oranla daha hızlı ve fazla gelişmesini sağlamak amacı ile devlet ve/veya devletin kurumları tarafından verilen her türlü maddi veya maddi olmayan yardım, destek ve özendirme olarak tanımlanmaktadır. Yani, üreticilerin devletin desteği olmadan elde edebilecekleri kardan daha yüksek bir kar elde etmesi veya tüketicilerin mal ve hizmetleri daha düşük fiyata satın almasına yönelik uygulanan devlet müdahaleleri teşvik olarak tanımlanmaktadır.¹

Teşvikler, çok genel olarak işletmelere sağlanan çeşitli kolaylıklar şeklinde tanımlanabilir. Bu kolaylıklar sayesinde ekonomideki kaynaklar yönlendirilir. Yani teşvik edilen sektör veya alanlara yeni kaynakların aktarılması, özel sektörün bu alanlara yönelmesine yol açar. Dolayısıyla teşvikler, dengesiz kalkınma modelinin bir aracı olarak karşımıza çıkar.²

Genel bir ifadeyle ihracat teşvikleri ihracatçının, ihraç edeceği malın üretim öncesinden başlanarak üretim, pazarlama ve nihai tüketiciye ulaşma sürecinde çeşitli yöntemlerle özendirilmesidir.³

İhracat teşvikleri; “Kısa dönemde ihracatın ve böylelikle döviz gelirlerinin artırılmasını, uzun dönemde ise ülke kaynaklarının ihracat endüstrilerine kaymasını sağlamak amacıyla alınan önlemler bütünüdür.”

1 ÖNDER Hüseyin, ‘İhracat Teşviklerinden Yararlanmayı Etkileyen Faktörler (Kütahya Merkez İlçede Bir Uygulama’, Yüksek Lisans Tezi Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005, s.6-7

2 AYDEMİR Cihat, ‘AET Ülkelerinde Uygulanan İhracat Teşvikleri’, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi, 1988, Ankara, s.4

3 ERSUNGUR Ş.Mustafa, NOYAN YALMAN İlkay, ‘Bölgesel Kalkınmada İhracat Teşviklerinin Etkinliği: Sivas İlinde Bir Uygulama, C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 10, Sayı 1, 2009, s.82

Ekonomik literatürde teşvik, belirli ekonomik faaliyetlerin diğerlerine oranla daha fazla ve hızlı gelişmesini sağlamak amacıyla, kamu tarafından çeşitli yöntemlerle verilen maddi veya gayri maddi destek, yardım ve özendirmeler olarak tanımlanmaktadır.⁴

Teşvik kavramı yerine literatürde “sübvansiyon”, “iktisadi gayeli mali yardım”, “üreticiye yapılan transfer harcamaları”, “primler”, “ucuz krediler”, “aynı yardımlar” gibi kavramlar da kullanılmaktadır.⁵

İhracat açısından teşvik kavramı, firma ya da uluslar arası açıdan ihracat faaliyetini fiili veya potansiyel olarak özendiren bütün kamu politika araçları anlamında kullanılır.

İhracat Teşvik Tedbirleri, bir hammadde fabrikaya gelip işlendikten sonra ürün halinde satışına ve satış sonrası hizmetlere varıncaya kadar akla gelebilecek tüm maliyet unsurlarının tamamını veya bir kısmını düşürerek ve bunun sonucunda ihracattan kazanılacak döviz gelirlerini arttırarak ihracatı karlı kılan tüm tedbirleri içine almaktadır.

İhracatı arttırıcı özellik taşıyan tedbirlerin bütününe de ihracat teşvikidir diyebiliriz.

İhracat teşviklerinin ihracat hacmini arttırması halinde, sanayileşme için gerekli döviz gelirleri artmakta ve bu da ödemeler bilançosu açıklarının kapanmasına yardımcı olmaktadır.

İhracat teşvikleri bilgiye yönelik olabileceği gibi tecrübeye yönelik de olabilir. Bilgiye dayalı yardım, nasıl ihracat yapılacağına dair bilgileri içeren el kitabı ile ya da seminerlerle sağlanabilir. Tecrübe bilgi ise, yabancı alıcılarla anlaşma, ticaret kurumları, ticaret ve katalog gösterileri ya da uluslar arası piyasa araştırmalarına katılım yolu ile verilebilir.⁶

⁴ ÇİLOĞLU İsmail, ‘Teşvik Sisteminin Değerlendirilmesi’, Hazine Dergisi, Ekim 1997, Sayı 8, s.1

⁵ ACİNÖROĞLU Serkan, ‘Genel Olarak Vergi Teşviklerinin Ekonomi Üzerine Etkinliği’, Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, Cilt 1, Sayı 2, 2009, S.149

⁶ CRICK, Dave and CHAUDHRY, Shiv (2000), “UK SMEs Awareness, Use, and Perceptions of Selected Government Export Assistance: An Investigation Into The Effect of Ethnicity”, International Journal of Entrepreneurial Behaviour and Research, Vol. 6, No.2, s. 77.

İhracata yapılan destekler teşvik edici nitelikte olmalı, işletmelerin ürün kalite ve standartlarını arttırmalı, ürün geliştirmeye yönelik taleplerini karşılayıcı, istihdam yapılarını özendirici, girdi maliyetlerini azaltıcı nitelikte olmalıdır.⁷

İhracat teşvikleri firmaların dış ve iç piyasada ayakta kalabilmelerinin en önemli unsurlarından biridir. İhracata verilen teşvikler çeşitli şekillerde işletmelerin iç piyasa etkinliklerinin artmasına, yeni yatırım kararları verilmesine, satış, istihdam gibi temel işletme politikalarının oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır.

Devletler, çeşitli ülkelerdeki kazançlı ihracat imkanları hakkında ihracatçıları bilgilendirmekte ve yurt dışında ürünlerini çeşitli şekillerde pazarlamalarına yardımcı olarak ihracat performansını arttırmaya çalışmaktadırlar.⁸

Devletleri teşvik uygulamalarına iten, öncelikle mevcut sanayilerini güçlü sanayi ülkelerinin rekabetinden korumaktır. Diğer faktörler ise, ülkede para ve sermaye piyasalarının gelişmemiş olması, yüksek teknoloji ürünlerinin üretiminin yapılamaması, ihracat imkanlarının yetersiz oluşu, yatırımcıların eğitim ve deneyim bakımından yetersiz olmaları, işsizlik, yatırım ve üretim olanaklarının kısıtlı olması ve gelişmişlik bakımından farklılığın bulunmasıdır.

Türkiye’de uygulanan ihracatı teşvik tedbirleri Türkiye’nin taraf olduğu anlaşmalar neticesinde bütün Dünya’da kabul gören dolaysız ihracat teşvik tedbirleridir.

Ekonomik kalkınmada ihracatın etkisini açıklamak için üç temel tez öne sürülmüştür. Bunlar yabancı kur, rekabet ve ölçek ekonomilerini içerir.⁹

İhracat teşvikleri serbest ticaretin yaygınlaştığı korumacılığın kötü bir şey olarak algılandığı günümüzde ödemeler bilançosu açıklarını kapatmada son derece önemli bir role sahiptir.

⁷ GEDİZ Burcu, YALÇINKAYA M. Hakan, ‘Türkiye’de İhracat Projeksiyonu’, Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F Yönetim ve Ekonomi Dergisi, Cilt 11, Sayı 1, Yıl 2004, s.46

⁸ TOSUNER Mehmet, YERELİ Ahmet Burçin, ARIKAN Zeynep, ‘Türkiye’de Yatırımların ve İhracatın Teşviki(Sorunlar-Öneriler)’, İzmir Ticaret Odası, İzmir, 1993, s.4

⁹ DIMKPAH Young O., ‘The Stage Of Economic Development, Exports, And Economic Growth: An Empirical Investigation’, The African Economic and Business Review 2002, Vol.3, No.1, s.61

İhracat teşviklerinin ihracat hacmini arttırması halinde, sanayileşme için gerekli döviz gelirlerini arttırmakta ve ödemeler bilançosu açıklarının kapanmasına yardımcı olmaktadır.¹⁰

Teşvik ile ilgili ilk bulgular 12. yüzyıla kadar dayanmaktadır. Yapılan bir araştırmaya göre; 1160 yılında Güney İtalya'da yün dokuma işiyle uğraşanların Piedmont bölgesindeki Biella'ya yerleşmeleri için bazı vergisel teşvikler sağlandığına ilişkin bilgilerin ortaya çıktığı tespit edildi.¹¹

Ülkemizde ihracatın teşvikine 1940 yılında 3843 Sayılı Kanunla yürürlüğe giren Muamele Vergisi İstisnası ile başlanılmıştır. 1960'lı yıllara kadar mevzuatta önemli bir değişiklik olmamış ve ihracat gelirleri yaklaşık sabit kalmıştır. 1963 yılında, 261 Sayılı Kanun ile İhracatta Vergi İadesi getirilerek, ihracat gelirlerinin arttırılmasına çalışılmıştır. 1968 yılında Düşük Faizli İhracat Kredisi ve Döviz Tahsisi, 1970 yılında Faiz Farkı İadesi ve Dövizlerden Mahsup Uygulamaları getirilmişse de, ihracatta önemli sayılabilecek gelişmeler sağlanamamıştır.

İhracatta önemli adımlar, 1980 yılında yürürlüğe giren 24 Ocak Kararlarını takiben atılmaya başlanmıştır. Seksenli yıllardaki uygulamalarla, 1981 yılında Kurumlar Vergisi İstisnası, 1982 yılında kısmi Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) ödemesi, 1985 yılında Kaynak Kullanımını Destekleme Primi (KKDP) uygulaması, 1986 yılında KKDP, 1988 yılında İhracatta Vergi İadesi, 1992 yılında DFİF uygulamaları yürürlükten kaldırılmıştır. Ayrıca 1980'li yılların ilk yarısında uygulanan gerçekçi kur politikası 1990'lara doğru yerini TL.'nin nisbeten aşırı değerlendirildiği kur politikasına terk ederken, benzer şekilde düşük faizli ihracat kredileri yerini nisbeten yüksek faizli kredilere bırakmıştır.¹²

¹⁰ PETERS Ralf, 'Roadblock To Reform: The Persistence Of Agricultural Export Subsidy', 2006 Erişim: <http://www.unctad.org/Templates/Download.asp?docid=7048&lang=1&intItemID=2068> (18.01.2011)

¹¹ WELLS L.T., ALLEN Nancy J. Et al., 'Using Tax Incentives to Compete for Foreign Investment', FIAS, 2001, s.51

¹² GÜVEN Özcan, 'İhracat ve İthalatçının El Kitabı', Alfa Yayınları, İstanbul,1995, s.201

1.2. TÜRKİYE’DE İHRACATI TEŞVİK TEDBİRLERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

İhracatı teşvik tedbirleri sürekli gelişen ve değişen şartlara bağlı olarak dinamik bir çizgi takip etmiştir. Bu nedenle kullanılan araçların nitelik ve niceliği zaman içinde oldukça büyük değişim ve gelişim göstermiştir.

Cumhuriyet öncesi dönemde ilk teşvik, 1880 yılında Osmanlı Devleti’nin artan borç yükünü çeviremeyeceği anlaşılınca, yabancı devletlerin de çabalarıyla uygulamaya sokulmuştur. Bu teşvikte pamuğu işleyerek, pamuk ipliği olarak ihraç edecek olanlardan ihraç gümrük resmi alınmayacağı ilan edilmiş ve 1880-1914 yılları arasında ipek iplik ve kumaş ihracatı 5-6 kat artmıştır.¹³

Yani ilk ihracat teşvikleri, sınai katma değer ihtiva eden ürün ihracatının sağlanması amacıyla dönük olmuştur. Bugün de Türkiye ihracat teşviklerinin temelini bu düşünce oluşturmaktadır.

17 Şubat 1923 tarihinde Cumhuriyetin ekonomik bağımsızlık temelini oluşturmak ve ulusal kalkınma mücadelesinin niteliğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen İzmir İktisat Kongresi dönemin en önemli bir mihenk taşıdır.¹⁴

1923–1939 döneminde devletçi-karma ekonomi fikri iktisadi politikada hakim olmuştur.¹⁵

1930 yılında çıkarılan 1705 sayılı ‘Ticarette Tağşişin Men’i ve İhracatın Murakabe ve Korunması Kanunu ile ihracatta artış sağlamaya yönelik uygulama gerçekleştirilmiştir.

28.5.1940 tarihli ve 3843 sayılı kanun ihracatta hamle yapmak için çıkarılmış, bu kanunla 1927 tarih ve 1039 sayılı Muamele Vergisi Kanunu değiştirilmiş, üretimi, alım

¹³ AKTÜRK Ahmet, ŞENOL Hasan, ‘Kobiler Açısından İhracat Teşviklerinin Önemi ve Etkinliğinin Artırılmasına Yönelik Öneriler’, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Yıl 2010, Cilt 15, Sayı 2, s.377

¹⁴ CEVAHİR Hatice, ‘Türkiye’de İhracat Teşvikleri’nin Etkinliği’, Yüksek Lisans Tezi Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,2007 s.30

¹⁵ HOROZ Yeşim, ‘İhracata Yönelik Vergi Teşvikleri ve Türkiye Uygulaması’, Yüksek Lisans Tezi Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,2006, s.30

satımı, ihracatı devlet tekelinde bulunan mamul ve maddelerin teslimi sırasında muamele vergisinden istisna hükmü getirilmiştir.¹⁶

İhracatla ilgili bir verginin istisnası ise ilk defa 1940 yılında 3843 sayılı kanunda yer almış ve bu kanun 1956 yılına kadar yürürlükte kalmıştır.

1950 yılında ekonomik büyüme ve dış ticaret sektörünün ilişkisi başlangıç noktası olarak kullanılacaktı.¹⁷

Sonuç olarak, 1923–1960 döneminde ihracatla ilgili yapılan düzenlemeler mali mevzuat içinde dağınık olarak bulunmuş ve yetersiz kalmıştır. Bu dönemde ihracatın artırılmasından ziyade yerli sanayinin kurulmasına ağırlık verilmiş, ihracatla ilgili olarak yapılan düzenlemeler ve çalışmalar etkili olmamıştır. İhracatın teşviki ile ilgili olarak daha etkili ve sistemli adımlar planlı dönemle birlikte atılmaya çalışılmıştır.

1960-1980 dönemindeki beş yıllık kalkınma planlarının hepsinde ihracatın önemi üzerinde durulmuştur.

Planlı dönem olarak adlandırılan bu dönemi ayrıntılarıyla aşağıdaki bölümler de inceleyeceğiz.

1.2.1. Planlı Dönem (1960-1980 Dönemi)

27 Mayıs 1960 hareketinden sonra Türkiye’de önemli siyasi ve ekonomik dönüşümler meydana gelmiş ve iktisat politikası açısından da yeni bir dönem başlamıştır. Bu dönemde planlı kalkınma sürecine girilmiş, uygulanacak iktisat politikaları 1963 yılından başlayarak beşer yıllık kalkınma planları ile yürütülmüştür.

Planlı kalkınma 1961 Anayasası’nda da yer almış ve bu çerçevede Devlet Planlama Teşkilatı kurularak (DPT) planların hazırlanması ve uygulanmasını takip ile görevlendirilmiştir.¹⁸

1963 yılından itibaren “Planlı Kalkınma Dönemi” ne girilmiş ve dış ticaret stratejisi olarak uygulanan ithal ikameci politika, sanayileşmeyi gerçekleştirmede başlıca araç olarak

¹⁶ CEVAHİR Hatice, a.g.e. ss.32-33

¹⁷ KRUEGER Anne O., ‘Foreign Trade Regimes and Economic Development: Turkey’, National Bureau of Economic Research New York 1974, s.3

¹⁸ CEVAHİR Hatice, a.g.e. s.35

kullanılmıştır. Bu dönemde ihracat politikası, tarım maddelerine dayalı ihraç mallarımızın çeşitlendirilmesi ve mamül madde ihracatına yönelik yatırımlara öncelik verilmesi şeklinde belirlenmiştir.

1963 yılından itibaren başlayan beşer yıllık kalkınma planları ayrıntılarıyla aşağıdaki bölümlerde incelenmiştir.

1.2.1.1. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi (1963–1967)

Birinci Beş yıllık Kalkınma Planının ilk uygulama yılı olan 1963'e kadar ülkemizde ihracatın teşviki yönünden ciddi bir uygulamaya gidilmemiştir.

Birinci planda ihracatta uygulanan en önemli teşvik tedbiri vergi iadesidir. Bunda temel amaç sınai ürün ihracatını arttırarak ihracatta yapısal değişme sağlamak ve rekabet gücü kazanmaktır. Üretim maliyetine giren çeşitli vergi, resim ve harçların ihracatın gerçekleştiği anda ihracatçıya gümrükte geri ödenmesi şeklindeki vergi iadesi rejimi 1963 tarih ve 261 sayılı Kanunla uygulamaya girmiş ve Ticaret Bakanlığı vergi iadesi komisyonunca yürütülmüştür.¹⁹

1.2.1.2. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi (1968–1972)

Yerli ve yabancı malların nispi fiyatlarında vergi etkisini dengelemek için döviz kuru veya yurtiçi fiyatları ayarlamak, kısa vadede yanlıştır.²⁰

Türk ekonomisinin dış kaynaklara bağıllığını azaltmak amacıyla ihracatın artırılması bu dönemde temel hedef olarak belirtilmiştir.

Bu planda ilk defa ihracat sigortası konusuna değinilmiş, kısa vadeli düşük maliyetli ihracat kredisi imkânı sağlanmıştır. Ayrıca vergi iadesinin basitleştirilerek daha yaygın bir hale getirilmesi öngörülmüştür.²¹

İkinci planda da ihracat sigortası, ihracatta vergi iadesinin basitleştirilmesi, ithal edilen ham ve yardımcı maddeler için döviz tahsisi ve düşük faizli kredi gibi önlemler yer

¹⁹ HOROZ Yeşim, a.g.e. ss.31-33

²⁰ KRUGMAN Paul, FELDSTEIN Martin, "International Trade Effects of Value Added Taxation", Erişim:<http://www.nber.org/papers/w3163> (22.10.2010)

²¹ CEVAHİR Hatice, a.g.e. s.39

almıştır. Bu dönemde Kalkınma Planlarının Uygulanması Esaslarına Dair 933 sayılı Kanun çıkartılmış ve teşvikler bu kanuna istinaden düzenlenmiştir. İlk defa bu dönemde ihracatçıya proje bazında döviz tahsisi uygulaması imkanı doğmuştur.²²

Şöyle ki mamullerini serbest döviz karşılığı ihraç edecek imalatçı ihracatçılara bu mamullerinin imalinde kullanacakları ambalaj malzemelerinin ithaline, işletmelerin ithali zorunlu ihtiyaçlarının giderilmesi ve tesislerin tevsii veya yeni yatırımlar için proje bazında ve ihracat taahhüdü karşılığında döviz tahsis edileceği belirtilmiştir.

1.2.1.3. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi (1973–1977)

Üçüncü Planda ihracat artış hızının düşük olduğuna ve ihracatın çeşitlendirilmesinin zorunlu olduğuna işaret edilmiştir.

Üçüncü Plan döneminde ihracatın hızla arttırılması ve ihracat yapısının sanayi ürünleri lehine geliştirilmesi için ihracatta vergi iadesinde, dış pazar geliştirme yardımı yapılmasını mümkün kılacak bir politika izlenmesi öngörülmüştür.

Bu dönemde uygulanan teşviklerden birisi, sanayide kullanılan temel hammadde ve girdilerin yurt içinde üretilmemesi halinde gümrük kolaylığı sağlanarak kısıtlama olmaksızın ithalinin gerçekleştirilmesidir.

Ayrıca ilk defa bu plan döneminde istihsal vergisi iadesi sağlanmıştır. Söz konusu kanuna dayalı olarak istihsal vergisi muafiyetinden yararlanacak ihracatçıların teşvik belgesi alması mecburidir. İhraç edilecek malın veya ihraç kaydıyla ihracatçılara teslim edilen malın bünyesine girecek olan, istihsal vergisi kapsamındaki madde ve malzemeler, bu vergiden muaf olarak alınırlar.²³

²² HOROZ Yeşim, a.g.e. s.33

²³ CEVAHİR Hatice, a.g.e. ss.40-43

1.2.1.4. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemi (1979–1983)

Bu dönemde Türkiye'nin dış ödeme gücünü arttırma ve bu güce erişmeyi kolaylaştırma başlıca hedefler arasındadır. Son 20-30 yılda işletmelerin uluslararasılaşma istekleri ve çabalarında ciddi bir artış gözlemlenmektedir.²⁴

Dördüncü Plan'da geleneksel ürünlerin ihracatı sürdürülecek bunun yanında da, ihracatı çeşitlendirmesi amacıyla sanayi ürünlerinin ihracatına önem verilecektir.

Ayrıca Dördüncü Planın ilk yılı olan 1979 yılında alınması öngörülen bazı önlemler; Kamu girişimleri, ihracat programlarını gerçekleştirmek için tüm önlemlerin alınması, ihracatı yaygınlaştırmak ve sürekliliğini sağlamak amacıyla, uzun süreli anlaşmalar yapılmasına özen gösterilmesidir.

Yine bu plan döneminde ihracatın teşvikine ilişkin olarak; ihracatçıların ihracatçı birliklerine üye olma zorunlulukları ortadan kaldırılmıştır. 1982'de çıkarılan bir kararla, ihraç edilen mamulün üretimi ve ambalajında kullanılan ve istihsal vergisine tabi olan malzemelerin bu vergiden muaf olacağı kabul edilmiş ve bu muafiyetten hem ihracatçı ve hem de mamul malını ihracatçıya teslim eden imalatçının yararlanması esası getirilmiştir.²⁵

1.2.2. 1980 Sonrası Türkiye'de Uygulanan İhracatı Teşvik Tedbirleri

1980 Yılı, Türkiye için ekonomi ve dış ticaret politikaları açısından çok önemli bir dönüm noktasıdır. Birinci ve ikinci petrol krizleri sonrasında dünya ekonomik konjonktüründeki olumsuzluklara paralel olarak Türk ekonomisinde yaşanmaya başlayan dış ödeme ve enflasyon sorununun aşılması için, "24 Ocak Kararları" olarak bilinen ekonomik istikrar programı uygulanmasına neden olmuştur.

1980'de Türk ekonomik politikası mali eylemler, üstlenilen bir devalüasyon paketi ve ihracat teşviklerini arttırmak için tasarlanmış bir dizi önlem dahil makroekonomik bir krizin ortasındaydı.²⁶

²⁴ İNAN Hilal, NAKİBOĞLU Burak, 'Kobilerin İhracatta Karşılaştıkları Engellerin Belirlenmesine Yönelik Mobilya Sektöründe Gerçekleştirilen Bir Araştırma', Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 18, Sayı 2, 2009 s.229

²⁵ CEVAHİR Hatice, a.g.e. s.45

²⁶ RODRIK Dani, 'Taking Trade Policy Seriously: Export Subsidization As A Case Study In Policy Effectiveness', National Bureau Of Economic Research Working Paper Series December 1993, s.27

Ekonomik büyüme ve ihracat büyümesi arasındaki ilişkide ekonomik kalkınma alanıyla ilgili önemli tartışmalar sergilendi.²⁷

Çoğu yarı endüstriyel ülkelerde, genellikle ihracatın kompozisyonu çok hızlı bir dönüşüme yol açtı ve ihracat büyümesi, üretilmiş mallarda yoğunlaşmıştır.²⁸

24 Ocak 1980 istikrar programı ile birlikte Türkiye ekonomisi de dünya konjonktüründeki gelişmelere paralel olarak ihracata dayalı büyüme stratejisini benimsemiş ve bu tarihten itibaren önemli yapısal değişikliklere sahne olmuştur.²⁹

Türkiye'nin ihracata yönelik stratejisinin desteklenmesi amacıyla 25 Mart 1987 yılında Türk Eximbank kurulmuştur. Eximbank'ın amacı ihracata doğrudan teşvik yerine, kredi teşvikleri verilmesine olanak sağlamaktır. Banka, ihracat kredisi, ihracat kredi sigortası ve garanti sisteminin Türkiye'de uygulaması ile görevlendirilmiş ve en büyük teşvik aracı olarak görülmüştür.

Aynı dönemde en popüler ihracat teşvik aracı "*vergi iadesi*" dir. Yukarıda da ifade edildiği üzere, ihraç ürünlerinin üretimi aşamasında alınan dolaylı veya doğrudan vergilerin iade edilmesi esasına dayanan bu önlem, 1980 sonrası dönemde bazı ürünlerde, ödenmesi gereken oranların üzerinde bir iade anlayışına bürünmüştür.

1980 sonrası ihracata yönelik sanayi politikası çerçevesinde ihracat teşviklerinin yapısı da önemli ölçüde değişmiştir. Bu dönemde ihracatı arttırmak için çeşitli teşvikler uygulanmıştır.

1980 sonrasında ihracat; esnek kur politikası ile sürekli değer kaybeden bir Türk Lirası politikası, ihracata düşük faizli kredi, ihracatçı sanayinin kullandığı girdilerin gümrük indirimleri ve muafiyetleri ile ucuz tutulması ve döviz tahsisinde kolaylıklar yoluyla sürekli desteklenmiştir.

Politik yatırım kriterleri çerçevesinde dış ticaret yoluyla sanayileşme stratejileri dengesiz kalkınma yaklaşımları içerisinde yer almaktadır. Bunlar ithal ikamesine dayalı

²⁷ RUBINA Vohra, 'Export And Economic Growth: Further Time Series Evidence From Less-Developed Countries', International Advances In Economic Research 2001, Vol.7, No.3, s.345

²⁸ CHENERY Hollis B., 'Industrialization and Growth The Experience of Large Countries', World Bank Staff Working Papers Number 539, S.17

²⁹ İSPİR M.Serdar, AÇIKGÖZ ERSOY Bernur, YILMAZER Mine, 'Türkiye'nin Büyüme Dinamiğinde İhracat mı İthalat mı Daha Etkin?', Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Cilt:24, Sayı:1, Yıl:2009, s.61

sanayileşme ve dışa açık veya ihracata yönelik sanayileşme stratejileridir.³⁰

Teşvik tedbirleri, ithal ikame eğilimi, fiyat tedbirleri ve ekonomik faaliyetlerin bazı yönleri üzerindeki kontroller, çeşitli nedenlerle doğrudan nicel bir karışım oluşturur.³¹

İthal ikamesi, ekonomik gelişme ve yapı değişikliğinin bir sonucu olarak kendiliğinden ortaya çıkabileceği gibi, büyümeyi ve ekonomik yapı değişikliğini hızlandırmak amacı ile uygulanan ekonomi politikasının bir aracı ve sonucu da olabilir. Birinci durumda, kendiliğinden oluşan ithal ikamesi, ikinci durumda ise, planlı ithal ikamesi sözkonusudur.³²

Genelde dış ticaret, özelde ihracat işlemlerinin kolaylaştırılması, teşvik tedbirlerinin genişletilmesi, sisteme yeni enstürmanların katılması ve işlemlere sürat kazandırılması sonucu ihracat 1987 yılında 10.190 milyon dolara ulaşmıştır.

1980 sonrası ihracat alanında sağlanan gelişmelerde; vergi iadesi, vergi muafiyeti, döviz kullanımı, ihracat kredisi ve diğer parasal ve mali desteklere dayanan bir teşvik sisteminin geliştirilerek uygulanmasının rolü olmuştur. Daha sonra bu sistem sürekli gözden geçirilerek, imalat sanayinde belirli alt sektörlerle artan oranda destek sağlanmasına, dışa açılmada dış ticaret sermaye şirketlerinin etkin bir araç olarak kullanılmasına ve ihracat pazarlarının çeşitlendirilmesine çalışılmıştır.

24 Ocak 1980 kararlarının teşvik politikaları açısından en önemli özelliği, koruma politikalarının, teşvik politikası aracı olmaktan çıkmasıdır. Bu programın ana hedefi, sanayi ürünleri ihracatının geliştirilmesi ve ihracatçılara ek teşvik tedbirleri imkanının sağlanmasıdır.

1980 yılından buyana Türkiye' nin ticaret stratejisi yönünü ithal ikameci mücadeleden daha dış bir piyasaya doğru kaydırmıştır.³³

³⁰ KUBO Y., MELO J., ROBINSON S., 'Trade Strategies and Growth Episodes', World Bank Research Publication, Oxford Univ.Press.1986, s.148

³¹ KRUEGER Anne O., 'Trade and Employment in Developing Countries, 3: Synthesis and Conclusions', University of Chicago Press 1983, s.38

³² CLARK P. B., 'Planning Import Substitution', North Holland Publ.Comp., Amsterdam 1970, s.15

³³ WIJNBERGEN Sweder Van and ARSLAN İsmail, 'Turkey: Export Miracle or Accounting Trick?', Latin America and the Caribbean Regional Office, Country Department II The World Bank April 1990, s.2

1980'den sonra yaşanan ihracat artışı, döviz kuru politikası (sık sık yapılan devalüasyonlar), kredi politikası ve mali teşviklerden oluşan üç temel araca dayanan tutarlı bir ihracatı geliştirme stratejisi ile başarılmıştır.³⁴

1980 sonrası yapılan beş yıllık kalkınma planları kısaca aşağıdaki gibidir:

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında uygulanması öngörülen ihracat politikaları ise; Türkiye'nin ihraç ürünlerinin, coğrafi açıdan uzak bulunan pazarlarda tanıtılmasına gayret edilecek potansiyel pazarlar değerlendirilecek bu amaçla ihracatçılara gerekli destek sağlanacaktır. Potansiyel ihracat gücü olan mallara teşvik tedbirleriyle rekabet gücüne kavuşturulmasına çalışılacak. İhracatçının uluslararası ticarete karşılaştığı engellere karşı korunması için düzenlemeler yapılacak ve ihracatçıya yardımcı olunacaktır.³⁵

Altıncı Planda özel teşebbüsün teşvikine önem verilmeye devam edilmiştir. Hızlı, dengeli ve istikrarlı bir kalkınma süreci içerisinde gelir dağılımını iyileştirmek, işsizliği, bölgesel ve yöresel gelişmişlik farklarını azaltmak planın başlıca amaçları arasındadır.

İhracatta ürün çeşitlendirilmesi ve katma değer oranı daha yüksek olan ürünlerin satışı özendirilecek yeni pazarlara giriş ve bu pazarlarda imkanlar konusunda ihracatçılara gerekli bilgi akışı sağlayacak düzenlemeler yapılacak, ihracata dönük sanayinin temel üretim girdilerini uluslararası serbest piyasalarda belirlenen fiyatlardan temin etmesi yönünde gerekli ortam oluşturulacak ihracatın teşvik sisteminde doğrudan teşvikler yerine dolaylı teşviklere ağırlık verilecek ve ihracat kredi sigortası geliştirilecektir.³⁶

VII. Plan döneminde kalkınmanın ana unsurlarından birinin sanayileşme olacağı vurgulanmıştır. Dünya piyasalarına entegre olma ve AB'ye uyum çerçevesinde, dışa açık, rekabet gücü yüksek ve ihracata dönük, hammadde ve insan kaynakları gibi avantajlarımızın değerlendirildiği ve özel kesime ağırlık verilen bir strateji hedeflenmiştir.

Genel olarak Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında uygulanması öngörülen ihracat politikaları ise; ihracatta sürekli bir artış gerçekleştirilmesi amacıyla rekabet

³⁴ TOGAN Sübidey, 'How to Assess the Significance of Export Incentives: An Application of Turkey', Review of World Economics 1993, Vol.129, Nr.4, s.777

³⁵ ÇELİK Mehmet, 'İhracatı Teşvik Tedbirleri ve İhracatta Kdv İstisnası' Yüksek Lisans Tezi Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,2006, s.57

³⁶ ÇELİK Mehmet, a.g.e. s.59

gücünün artırılmasına ve ihracatın yapısında dünya ticaretindeki eğilimlere paralel yapısal bir dönüşüm gerçekleştirilmesine önem verilecektir.

Türkiye ekonomisinin dışa açılma gayretlerinin son derece önemli bir parçası olan ihracat; yatırımların gerçekleşmesi, kurulu kapasiteden maksimum düzeyde yararlanılması, istihdam ve döviz kaynaklarının artırılması, ihraç mamullerinin fiyat ve kalite yönünden dış pazarlarda rekabet şansının artırılması amacıyla ihracata konu ürünlerin girdilerinde diğer ülkelerle arasındaki fiyat dengesizliğini ortadan kaldırarak ihracat hacminin artırılması vb. durumlar göz önüne alınarak çeşitli teşvik tedbirleri ile günümüze kadar desteklenmiştir.³⁷

1.3. İHRACATI TEŞVİK TEDBİRLERİ VE ÖNEMİ

Gelişmekte olan tüm ülkelerin başvurduğu teşvik politikaları ile hükümetler, sanayinin ve teknolojinin gelişmesini ve bölgesel dengesizliklerin giderilmesini inandıkları politikalar doğrultusunda gerçekleştirmeyi amaçlarlar.³⁸

İhracat teşvik tedbirleri, kısa dönemde ihracatın ve böylelikle döviz gelirlerinin artırılmasını, uzun dönemde ise ülke kaynaklarının ihracat endüstrilerine kaymasını sağlamak amacıyla alınan önlemler bütünüdür.

İhracatı teşvik tedbirleri ihracata yönelmede önemli bir rol oynamaktadır.³⁹

Ayrıca ihracat teşvik tedbirleri bir nevi telafi mekanizmaları niteliğindedir. İhracat gelirlerinin tahsil edilme süreleri çok uzun olabilmektedir. Ayrıca, ihracat için yapılacak teslimlerin çoğu kere büyük partiler halinde yapılması zorunluluğu söz konusu olmaktadır. Bu durumda ihracatçı önemli bir iç finansman yüküyle karşı karşıyadır. Bu ek finansman yükü, ihracat teşvik tedbirleri sayesinde telafi edilir.

İhracatta sözü edilebilecek diğer bir telafi mekanizması da, uluslar arası piyasalarda karşılaşılan haksız rekabet uygulamalarının yol açtığı kazanç kayıplarının ihracatçıya ödenmesidir. Sözü edilen durum, özellikle pazarın kaybedilmesi halinde ülke

³⁷ HOROZ Yeşim, a.g.e. s.35

³⁸ AKTÜRK Ahmet, ŞENOL Hasan, a.g.e. s.376

³⁹ BALASSA B., "Exports and Economic Growth: Further Evidence", Journal of Development Economics, 5/2 June 1978, s.182

sanayicilerinin önemli zararlara uğraması ve atıl kapasite bulunması durumunda söz konusu olabilecek bir husustur.⁴⁰

İhracat genellikle, uluslararası piyasalarda rekabet şansının sağlanması, döviz girişinin artırılması ve istihdam olanaklarının genişletilmesi amaçlarıyla özendirilmektedir.

Teşvik oranları arttıkça ihracat artacak ve doğal olarak dış ticaret açığı dengeye gelecektir.⁴¹

Sonuç olarak, ihracatı teşvik tedbirlerinin bir varoluş nedeni vardır. Bu da uğranılan veya uğranılması muhtemel görünen kayıpların, ihracatçıya yansıtılmadan, ortadan kaldırılması ve ihracatın rekabet şartlarına uygun koşullar altında yürütülmesini sağlayarak, dar anlamda sanayi ürünleri ihracatını, geniş anlamda genel ihracatı arttırıp, ihracatın yapısını değiştirerek, dış ödemeler dengesinin kurulmasını ve ülkenin büyüme oranının arttırılmasını sağlamaktır. Amaç gelişme ve büyümeyi sağlamaktır. Eğer ki teşvik tedbirleriyle ihracat cazip ve çekici hale getirilmez ise hiç kimse haksız rekabet koşullarının içine girmek istemez.

Tüm bu nedenlerden dolayı ihracatın teşvik edilmesinin ne kadar önemli olduğu bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

1.4. TEŞVİKLERİN SINIFLANDIRILMASI

Teşvik araçları çeşitli şekillerde sınıflandırılabilir. Teşvikler ana çerçevede amaçlarına, kapsamına, araçlarına, kaynaklarına veya veriliş dönemine göre sınıflandırılabilir.⁴²

1.4.1. Amaçlarına Göre Teşvikler

Yatırım ve üretimi arttırmak, ihracatı desteklemek, rekabet gücü kazanmak, yabancı sermaye çekmek, ekonomik kalkınmayı hızlandırmak, bölgesel dengesizliği gidermek,

⁴⁰ CEVAHİR Hatice, a.g.e. s.10

⁴¹ GÜNAY Korhan, 'Türkiye'de İhracata Yönelik Vergi Teşvikleri ve Analizi', Yüksek Lisans Tezi Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008, s.10

⁴² ÇELİK Mehmet, a.g.e. s.10

girişimci riskini azaltmak, Ar-Ge ve teknolojik gelişmeyi sağlamak, nitelikli insan gücü yetiştirmek, kalite ve verimlilik artışı sağlamak, KOBİ'leri desteklemek, yarım kalmış yatırımların tamamlanması gibi amaçlarına göre sınıflandırılabilir.⁴³

Amaçlarına göre teşvikler, üç bölümde sınıflandırılabilir:

- **Ekonomik Amaçlı Teşvikler:** Ekonomik amaçlı teşviklerde amaç; yatırımı artırmak, ihracatı desteklemek, rekabet gücü kazanmak, yabancı sermaye çekmek, ekonomik kalkınmayı hızlandırmak, Ar-Ge ve teknolojik gelişmeyi sağlamak, nitelikli insan gücü yetiştirmek, KOBİ'leri desteklemek gibi ülkelerin, ekonomik öncelikleri ve kalkınma stratejileri dikkate alınarak uyguladıkları araçlardır. Bu araçlara en iyi örnek olarak yatırım indirimi gösterilebilir.
- **Sosyal Amaçlı Teşvikler:** Sosyal amaçlı teşviklerde kullanılan araçlar, vergi mükelleflerinin özel durumlarını ve bazı toplumsal önceliklerin dikkate alındığı araçlardır. Sosyal amaçlı araçlara sakatlık indirimi ve kültür ve sanatın teşvikine yönelik düzenlemeler örnek olarak gösterilebilir.
- **Teknik ve İdari Amaçlı Teşvikler:** Bu araçlar vergileme tekniği açısından gerekli görülen teşvik ve korumalarla, vergi idaresinin uygulamaları açısından gerekli görülen araçlardır. Bu araçlara en iyi örnek, mükerrer vergilemenin önlenmesi amacını taşıyan iştirak kazançları istisnası gösterilebilir.⁴⁴

1.4.2. Kapsamına Göre Teşvikler

Kapsamına göre teşvikler; genel amaçlı ve özel amaçlı teşvikler olarak ikiye ayrılır.⁴⁵

Genel amaçlı teşvikler, ekonominin genelini kapsayan ve sektör ayrımı yapmaksızın her sektör için aynı oranlarda uygulanan teşviklerdir. Bir ekonomide uygulanabilecek genel amaçlı teşvikleri; iktisadi kalkınma teşvikleri, bölgesel kalkınma teşvikleri, yabancı

⁴³ HOROZ Yeşim, a.g.e. s.15

⁴⁴ ÇELİK Mehmet, a.g.e. ss.10-11

⁴⁵ GÜNAY Korhan, a.g.e. s.5

sermayeyi özendirme teşvikleri, ihracat teşvikleri şeklinde dört grupta toplamak mümkündür.

Belli sektörleri, bölgeleri veya firmaları diğerlerine göre avantajlı duruma getiren teşvikleri de özel amaçlı teşvikler olarak sınıflandırmak mümkündür.⁴⁶ Örneğin, Ar-Ge yatırımlarına sağlanan uygun koşullu krediler gibi.

1.4.3. Kullanılan Araçlara Göre Teşvikler

Aynı teşvikler, nakdi teşvikler, vergisel teşvikler, garanti ve kefaletler ve diğer teşvikler olarak sınıflandırılabilir.

Aynı teşvikler (tarım kesimine tohumluk gübre, akaryakıt yardımı, enerji desteği veya arazi tahsisi gibi), parasal teşvikler (hibe veya prim gibi), vergisel teşvikler (Belirli bazı sektörler için düşük vergi oranları uygulanması, yatırım indirimi sistemi, hızlandırılmış amortisman, vergi istisna ve muafiyetleri, vergiye tabi gelirden bazı indirimler, zarar mahsubu gibi), karşılık mukabili parasal teşvikler (krediler), garanti ve kefalet teşvikleri (devletin özel sektör riskini paylaşmak için kendisinin garantör olması) ve fiyat teşvikleri (satılmayan malın devletçe geri alımı veya destekleme alımları gibi) olmak üzere sınıflandırmak da mümkündür.⁴⁷

⁴⁶ HOROZ Yeşim, a.g.e. s.15

⁴⁷ DÜRÜS İlhami, 'Türkiye'de Vergi Teşvik Önlemleri, Mahiyeti ve Etkinliği', Yüksek Lisans Tezi İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,2005 ss.37-38

Tablo 1. Teşvik Araçlarının Çeşitleri

1. Aynı Teşvikler	<ul style="list-style-type: none">- Arsa-arazi tahsisi- Bina temini
2. Nakit Teşvikler	Karşılıksız <ul style="list-style-type: none">- Hibeler- Primler Karşılıklı <ul style="list-style-type: none">- Uygun koşullu krediler (düşük faizli, uzun vadeli)
3. Vergi Teşvikleri	Gelir ve Kurumlar Vergisi Teşvikleri <ul style="list-style-type: none">- Düşük oranlı gelir ve kurumlar vergisi- Vergi muafiyeti- Zarar mahsubu- Hızlandırılmış amortisman- Yatırım indirimi- Bazı harcamaların vergiden düşülmesi (Sosyal güvenlik katkısı, İstihdamla ilgili harcamalar, Reklam, tanıtım ve pazarlama, Sağlık harcamaları vb.) KDV Teşvikleri <ul style="list-style-type: none">- Sermaye mallarına KDV istisnası- Gelişmemiş bölgelere ve/veya bazı ürünler düşük KDV oranı Gümrük Vergisi Teşvikleri <ul style="list-style-type: none">- Makine-techizat, hammadde, parça ve yedek parça gibi sermaye mallarına yönelik gümrük muafiyeti- Gümrük vergisi iadesi
4. Garanti ve Kefaletler	<ul style="list-style-type: none">- Kredi garantileri- Yüksek ticari risk taşıyan projelere kamu kaynaklı risk sermayesi katılımı- Ekonomik ve ticari riskleri kapsayan ayrıcalıklı kamu sigortası (devalüasyon, politik karmaşa vb.)
5. Diğer Teşvikler	<ul style="list-style-type: none">- Alt yapı hazırlanması- Ucuz enerji desteği- Yatırım öncesi hizmetler, finansman kaynakları, yatırım öncesi hazırlama ve yönetme, Pazar araştırması, hammadde ve alt yapı durumu, üretim prosesi ve pazarlama teknikleri, eğitim, know-how veya kalite kontrol geliştirme teknikleri ile ilgili yardımlar- Ayrıcalıklı kamusal anlaşmalar

Tabloda da gördüğümüz gibi, uygulama biçimlerine göre teşvikleri beş gruba ayırmak mümkündür. Ayrıntılı örnekleriyle birlikte bu teşvikler kısaca; aynı teşvikler, nakit teşvikler, vergi teşvikleri, garanti ve kefaletler ile diğer bazı teşvik uygulamalarından oluşmaktadır.⁴⁸

1.4.4. Kaynaklarına Göre (Vergisel) Teşvikler

Kâr/gelir bazlı, katma değer bazlı, sermaye yatırımları bazlı, emek bazlı, satış bazlı, diğer özel harcama bazlı, ithal bazlı,⁴⁹ ihraç bazlı olarak sınıflandırılabilir.

1.4.5. Veriliş Aşamalarına Göre Teşvikler

Yatırım öncesi teşvikler, yatırım dönemi teşvikleri ve işletme dönemi teşvikleri olarak üç ayrı aşamaya ayrılabilir.

Teşvik tedbirleri veriliş aşaması baz alınmak suretiyle yatırım öncesi dönemde verilen teşvikleri, yatırım döneminde verilen teşvikler (gümrük vergisi ve toplu konut fonu istisnası, yatırım malı ithaline veya yurtiçi tesliminde KDV istisnası, gibi) ve işletme döneminde verilen teşvikler (yatırım indirimi, yatırım kredilerinde vergi, resim ve harç istisnası gibi) olmak üzere de sınıflandırılabilir.⁵⁰

1.5. TÜRKİYE'DE UYGULANAN İHRACATI TEŞVİK TEDBİRLERİ

1.5.1. Dahilde İşleme Rejimi

Dahilde işleme rejimi ihracatçılar için teşvik yöntemidir. Bu tür teşvik, firmaların, öngörülen süre zarfında, işlendikten sonra ihraç edilmek şartıyla, ihraç mallarının üretimi

⁴⁸ TOPAL Mehmet Hanefi, 'Uluslararası Kuruluşların Teşviklere Bakışı Ve Türk Teşvik Sisteminin Bu Çeşevde Analizi', Yüksek Lisans Tezi Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006, ss.20-21

⁴⁹ GÜNAY Korhan, a.g.e. s.6

⁵⁰ DÜRÜS İlhami, a.g.e. s.38

için ihtiyaç duydukları malları, ithalatta alınması gereken her türlü vergiden muaf olarak ve ticaret politikası önlemlerine tabi olmaksızın getirmelerine olanak sağlayan bir sistemdir.⁵¹

Bir başka deyişle, Dahilde işleme rejimi, ihracatı taahhüt edilen ürünlerin elde edilmesinde kullanılan malların, ithalat vergileri ödenmeksizin ithal edilmesine imkan sağlayan bir rejimdir.⁵²

Dahilde İşleme Rejimi'nde amaç; ihraç edilecek malların üretiminde kullanılacak ithal malların ihracatçı firma tarafından dünya fiyatlarından, dünya kalitesinde ve vergiden muaf olarak ithal edilmesi neticesinde, girdi maliyetleri düşürülerek, uluslararası piyasalarda rekabet gücü kazandırılmasıdır.

Söz konusu rejim esas itibariyle; ihraç ürünlerimize dünya piyasalarında rekabet gücü kazandırmak, bu piyasalardaki ihraç pazarlarını geliştirmek, ihracatımızı arttırmak ve ihraç ürünlerini çeşitlendirmek amacıyla ihracatçılarımızın, dünya piyasa fiyatlarından gümrük muafiyetli olarak hammadde, yardımcı madde, yarı mamül, mamül ile ambalaj ve işletme malzemeleri ithaline imkan vermektedir.

DİR, iki yöntemle uygulanmaktadır . Bunlardan ilki; ihraç taahhüdü karşılığında gümrük vergisinden muafiyet hakkı tanıyan “Şartlı Muafiyet Yöntemi”dir. İkincisi ise ara malı ve hammadde için ithalat aşamasında gümrük vergilerinin ödenmesini ve işlenmiş ürün ihracının gerçekleştirilmesi halinde verginin iadesini öngören “Geri Ödeme Yöntemi”dir.⁵³

Dahilde işleme izin belgelerinin birer nüshası Başbakanlık, Gümrük Müsteşarlığı (Gümrükler Genel Müdürlüğü), ilgili ihracatçı birlikleri genel sekreterlikleri ile ilgili firmaya gönderilir.

Dahilde işleme izin belgelerinin süreleri proje konusu malın özelliğine göre 12 ayı geçmemek üzere Müsteşarlıkça belirlenir. Sürenin başlangıcı, dahilde işleme izin

⁵¹ GÜRSOY Yaser, ‘Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi’, Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası, Ankara, Haziran,2005 s.103

⁵² SANVER Eray, ‘Dış Ticaret İşlemleri’, Bursa Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası, Ocak,2010, s.146

⁵³ SELEN Ufuk, ‘Dış Ticaret Yardım Unsuru Olarak Dahilde İşleme Rejimi: Türkiye Açısından Değerlendirilmesi’, Akdeniz Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Sayı 10, Yıl.2005, S.192

belgesinin tarihidir. Ancak bu süre belgenin ilk kullanıldığı tarihe kadar azami 3 ay kaydırılabilir.⁵⁴

1.5.2. Hariçte İşleme Rejimi

Hariçte İşleme Rejimi, serbest dolaşımdaki eşyanın daha ileri bir safhada işlenmek, tamir edilmek veya yenilenmek üzere geçici olarak üçüncü ülkelere ihraç edilmesi ve bu işleme faaliyetleri sonucunda elde edilen ürünlerin tam veya kısmi muafiyet uygulanarak serbest dolaşıma girmesidir.⁵⁵

Hariçte İşleme Rejim Kararında Hariçte İşleme Faaliyeti ‘Serbest dolaşımda bulunan eşyanın daha ileri safhada işlenmek, tamir edilmek veya yenilenmek üzere geçici olarak Türkiye Gümrük Bölgesi dışına veya Serbest Bölgelere ihraç edilmesi ve bu faaliyetler sonucunda elde edilen ürünlerin, gümrük vergilerinden tam veya kısmi muafiyet uygulanmak suretiyle ve ikili veya çok taraflı ticaret anlaşmaları çerçevesinde bazı işlem görmüş ürünler için konulmuş veya konulacak olan gümrük vergisi muafiyeti içeren hükümler saklı kalmak kaydıyla, yeniden Serbest Dolaşıma girmesi ve standart değişim sistemi kapsamında ithali ile ilgili faaliyetleri kapsar.’ şeklinde tanımlanmıştır.⁵⁶

Bu rejimin amacı, Türkiye Gümrük Bölgesinde üretilmeyen veya üretimi yetersiz olan malların ithali yerine Türkiye’de serbest dolaşımdaki malların işlenmesi sonucunda elde edilen işlem görmüş ürünlerin ithalinin sağlanması yoluyla ithalata aktarılan kaynakların düşürülmesidir.

Hariçte işleme izin belgelerinin birer nüshası Başbakanlık, Gümrük Müsteşarlığı (Gümrükler Genel Müdürlüğü), ilgili ihracatçı birlikleri genel sekreterlikleri ile ilgili firmaya gönderilir.

⁵⁴ ‘Adım Adım İhracat’, Gaziantep Sanayi Odası, Gaziantep, 1998, s.63

⁵⁵ ŞAHİN Arif, ‘Dış Ticaret İşlemleri’, Konya Ticaret Odası Yönetici Eğitim Merkezi Seminer Notları, Konya, 1998, s.39

⁵⁶ SANVER Eray, a.g.e. s.167

Hariçte işleme izin belgesinin süreleri proje konusu malın özelliğine göre Müsteşarlıkça belirlenir. Bu süre 12 ayı geçemez. Belgede öngörülen ihracat ve ithalatın bu süre içinde (ek süreler dahil) yapılması gerekir.⁵⁷

1.5.3. İhracatta KDV İstisnası

KDVK'nun 11. maddesine göre, aşağıdaki teslim ve hizmetler vergiden istisna edilmiştir.

- KDV Kanununun 11. maddesinin 1. fıkrasının bendi ile ihracat teslimleri ve bu teslimlere ilişkin hizmetler ile yurtdışındaki müşteriler için yapılan hizmetler ve karşılıklı olmak şartıyla uluslararası roaming anlaşmaları çerçevesinde yurt dışındaki müşteriler için Türkiye'de verilen roaming hizmetlerinin, katma değer vergisinden istisna olduğu hükme bağlanmıştır. Bu hükümle, mal ihracı ve hizmet ihracında KDV uygulanmayacağı belirtilmiştir.

- KDV Kanununun 11. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendindeki, Türkiye'de ikamet etmeyen yolcuların Türkiye'den satın alıp yurtdışına götürdükleri mallara ait ödenen katma değer vergisinin iade edilebileceği hükmüyle, yolcu beraberinde yurtdışına çıkarılan eşyaların da normal ihracat şeklinde vergiden arındırılacağı hükmü düzenlenmiştir.

- KDV Kanununun 11. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde ise ihraç kaydıyla yapılan satışlarda ihracatçılar tarafından katma değer vergisinin ödenmeyerek bir tür ön ihracat istisnası uygulaması getirilmiştir.⁵⁸

Yukarıda belirtilen KDV istisna uygulamalarının usul ve esaslarına ilişkin ayrıntılı bilgiler, ayrı bir bölüm olarak değerlendirilerek detaylı bir şekilde ileri bölümlerde anlatılacaktır.

1.5.4.İhracata Yönelik Devlet Yardımları

İhracatta verilen devlet yardımları son 25 yıl içinde çok büyük değişikliklere uğramıştır. 1980'li yılların başında ihracatı bilen bir müteşebbis sınıf yaratabilmek için

⁵⁷ YÜCEEL Mustafa, 'Yatırım ve İhracatı Teşvik Unsurları Rehberi', Müsiad Yayınları-30, Mayıs,1998, s.91

⁵⁸ ÇELİK Mehmet, a.g.e. s.102-103

ihracat yapanlara başta nakdi enerji, navlun, desteği yüksek ve geniş kapsamlı KDV iadesi, Fon kaynaklı kredi desteği gibi önemli imkanlar devlet eliyle sunulmuş iken 1995’li yıllardan itibaren bu süreç tamamlandığı için nakdi desteklerden büyük ölçüde vazgeçilmiş bunun yerine dolaylı desteklere yönelinmeye başlanmıştır. Gümrük Birliği Anlaşmasıyla birlikte ihracat destek sistemi hızla ve tamamen AB’ ye uyumlu hale getirilerek ve aynı zamanda DTÖ kurallarına aykırı olmayan bir ihracat teşvik sistemi getirilmiştir.⁵⁹

İhracata yönelik devlet yardımlarının temel amacı, KOBİ niteliğindeki firmalar başta olmak üzere, ihracatçı firmaların ihracata yönelik faaliyetlerini gerek üretim, gerekse pazarlama aşamalarında destekleyerek, uluslararası pazarlarda karşılaştıkları sorunların giderilmesine yardımcı olmak ve işletmelerin rekabet gücü kazanmalarına imkan sağlamaktır.

Destekler firmanın hammadde tedarikinden üretime, satıştan, ihracata, alacaklarının tahsilinden satış sonrası hizmetlere kadar çok geniş alanlara ulaşabilmektedir. Desteklerin bir kısmı kredi niteliğinde iken bir kısmı da (hibe), karşılıksızdır.

1.5.4.1.Dış Ticaret Müsteşarlığı (D.T.M.) Tarafından Sağlanan Destekler

Genelde hibe niteliğindedir. Bu desteklerden yararlanmak isteyenlerin müracaatları DTM (İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri)’ye yapılır. Verilen destekler hibe olmasına rağmen yanıtıcı bilgi verme, suistimal gibi durumlarda verilen destekler 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. (Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun) hükümleri uygulanarak geri alınır. Uygulanan ihracat destek programların başlıcaları aşağıda yer almaktadır.⁶⁰

1.5.4.1.1. Araştırma – Geliştirme (AR-GE) Yardımı

Günümüzün global rekabet ortamında Ar-Ge faaliyetleri ülkelerin öncelikli ilgi odakları haline gelmiş ve dünyanın birçok ülkesinde onlarca yıl önce Ar-Ge faaliyetleri başlamasına karşın, ülkemizde bu faaliyetler 1995 yılında başlatılmıştır.

⁵⁹ SANVER Eray, a.g.e. s.133

⁶⁰ SANVER Eray, a.g.e. s.133

Bu desteğin amacı, sanayi kuruluşlarının Ar-Ge projeleri giderlerinin belirli bir oranının karşılanması veya bu projelere sermaye desteği verilmesidir. Desteğin uygulanmasında, şirketlerin Araştırma Geliştirme niteliği taşıdığı belirlenen projelerine %60'a varan oranlarda hibe ve/veya ucuz kredi desteği sağlanmaktadır. Destek süresi 6'şar aylık dönemlerle 3 yıllık bir süre için verilir.⁶¹

Bu destek kapsamına alınacak projelerin AR-GE faaliyeti niteliği taşıyıp taşımadığı değerlendirmesi ise, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ve Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) vasıtasıyla yapılmaktadır.⁶²

Bu teşvikten sanayi sicil belgesi olan kuruluşlar, yazılım geliştirmeye yönelik üretken hizmet alanında faaliyet gösteren kuruluşlar ile sektör ve büyüklüğüne bakılmaksızın firma düzeyinde katma değer yaratan kuruluşlar yararlanabilmektedir.

Bu destekler iki şekilde olur.

- **AR-GE Faaliyetlerinin Proje Bazında Desteklenmesi**

Kuruluşların kendi bünyelerinde veya Türkiye'de olmak kaydıyla bünyeleri dışında gerçekleştirdikleri AR-GE faaliyetleriyle ilgili harcamaların belli bir kısmının karşılanmasıdır.

* **Temel Destek Oranı : % 50**

* **Azami Destek Oranı : % 60**

* **Destek Süresi : 3 yıl**

* **Yetkili Kuruluş : Dış Ticaret Müsteşarlığı**

* **Uygulamacı Kuruluş : TÜBİTAK**

Bir önceki dönemle ilgili ölçülebilir ve faturalandırılmış olmak koşuluyla, bu kapsamda karşılanacak başlıca harcamalar şunlardır:

1- Personel giderleri (araştırmacı ve araştırmada kullanılan teknisyen), Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde görev alan yazılım ve Ar-Ge personelinin, bu görevlerine ilişkin ödenen ücretleri de 10 yıl süre ile gelir vergisinden istisnadır.

⁶¹ ÖNDER Hüseyin, a.g.e. ss.13-14

⁶² DEMİR Musa, 'Dış Ticaret Politikasının Bir Aracı Olarak İhracat Teşvikleri ve İhracata Yönelik Devlet Yardımlarının Analizi', Türk Dış Ticaret Vakfı, s.23
Erişim:http://www.zucder.org.tr/zucder/docs/ihracat_tesvikleri.pdf (14.04.2010)

- 2- Araştırma faaliyeti için kullanılan alet, teçhizat, yazılım giderleri
- 3- Araştırma için kullanılan danışmanlık hizmeti ve eşdeğer hizmet alım giderleri
- 4- Ülke içindeki Ar-Ge kurum ve kuruluşlarına yaptırılan Ar-Ge hizmet giderleri
- 5- Doğrudan Ar-Ge faaliyetleri ile ilgili malzeme alımı vb. giderleri
- 6- Patent başvuru giderleri

- **Projelere Sermaye Desteği Sağlanması**

- * **Destek Oranı : % 50**

- * **Yetkili Kuruluş : Dış Ticaret Müsteşarlığı**

- * **Uygulamacı Kuruluş : Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV)**

Bu amaçla, TTGV ile proje sahibi kuruluş arasında bir sözleşme imzalanır. Sermaye desteği iki şekilde sağlanmaktadır:

- 1- Ürün Geliştirme Projelerine Sermaye Desteği**

- * **Azami destek süresi : 2 yıl**

- * **Azami destek tutarı : 1 milyon \$**

- * **Yetkili Kuruluş : Dış Ticaret Müsteşarlığı**

- * **Uygulamacı Kuruluş : Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV)**

Bu desteğin amacı, Ticari değeri olan yeni ürün oluşturulması veya mevcut ürünlerin rekabet gücünün yükseltilmesine ya da bu amaçla üretim yöntemi, sistemi ve tekniklerinin araştırılmasına ve geliştirilmesine yönelik AR-GE projelerine, Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan projeyi yürüten sanayi kuruluşunu teşvik eder nitelikte destek sağlanmasıdır.

- 2- Stratejik Odak Konuları Projelerine Sermaye Desteği**

- * **Destek oranı : Proje giderlerinin tümü**

- * **Azami destek tutarı : 100.000 \$**

- * **Azami destek süresi : 1 (bir) yıl**

- * **Yetkili Kuruluş : Dış Ticaret Müsteşarlığı**

- * **Uygulamacı Kuruluş : Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV)**

“Stratejik Odak Konuları Projeleri”, ülkemizde mevcut sanayi yapısı, teknoloji ve insan birikimi ile uluslararası karşılaştırmalı üstünlüklerin dinamiği esas alınarak, hangi

alanlarda teknolojik projeler yürütülmesinde yarar bulunduğunu veya araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin ülkemizde gelişip yaygınlaşması için alınması gereken tedbirleri tespit eden projelerdir.⁶³

1.5.4.1.2. Çevre Maliyetlerinin Desteklenmesi

Destegin amacı, Türkiye'de ticari ve sınıai faaliyette bulunan veya tarım ya da yazılım sektörlerinde işıgal eden şirketler tarafından çevre, kalite ve insan sağlığına yönelik teknik mevzuata uyum sağlanabilmesini teminen akredite edilmiş kurum ve/veya kuruluşlardan alınacak kalite, çevre belgeleri ile insan can, mal emniyeti ve güvenliğini gösterir işaretler ile tarım ürünlerine ilişkin laboratuvar analizleri ve belgelendirme işlemleriyle ilgili harcamaların belirli bir bölümünün karşılanmasıdır. ISO 9000 serisi, ISO 14000 serisi, CE işareti, Uluslararası nitelikteki diğerkalite, çevre belgeleri ile insan can, mal emniyeti ve güvenliğini gösterir işaretler, ISO 22000 gıda güvenliği yönetimi sistemi belgelerini, Tarım ürünlerine ilişkin belgelendirme işlemleri ve olumlu sonuçlanmak kaydıyla laboratuvar analiz raporlarını alma masrafları (sadece belgelendirme masrafları) sağlanan desteklerdir.

* **Temel Destek Oranı** : % 50

* **Azami Destek Oranı** : 25.000 \$

* **Destek Süresi** : 3 yıl

* **Yetkili Kuruluş** : Dış Ticaret Müsteşarlığı

* **Uygulamacı Kuruluş** : İhracatçı Birliği Genel Sekreterliği⁶⁴

ISO 9000 serisi ve ISO 14000 serisinin alınması için yapılan harcamaların destekten yararlanmasını isteyen KOBİ'ler, bu belgeler alınmadan en geç 3 ay önce DTM'ye başvurarak, uygunluk almak zorundadırlar. Bu uygunluk belgesini alan işletmeler, 6 ay içinde ISO 9000 serisi ve ISO 14000 serisine ilişkin form belgelerle, DTM'ye başvurmaları gerekir. CE işareti ve uluslararası nitelikteki diğerkalite ve çevre belgelerine sağlanan

⁶³ ÇELİK Mehmet, a.g.e. ss.84-87

⁶⁴ Erişim: <http://www.igeme.org.tr/fa/section-fa-cmdiy.cfm?sec=cmdiy> (09.08.2010)

destekten yararlanabilmek için, belgelerin alınış tarihinden itibaren en geç 6 ay içinde, DTM'ye başvurulması gerekir.⁶⁵

1.5.4.1.3. Pazar Araştırma Desteği

Pazar araştırmasına yönelik yardım ile devlet KOBİ'lerin, SDŞ'lerin ve üretici birliklerinin mevcut pazarlarını koruyabilmeleri, genişletebilmeleri ve yeni pazarlara girebilmeleri için, kendi bünyelerindeki proje hazırlama yeterliliğine haiz personeline veya bir danışmanlık şirketine yaptıracağı araştırmalara destek sağlamaktadır.

Verilen destekten KOBİ ve SDŞ den bir araştırmacı, üretici derneklerinden ise 3 araştırmacının araştırma yapacağı ülkeye bir defalık ulaşım ve o ülkede şehir içinde yapacağı (ekonomik sınıf olmak kaydı ile) ulaşım masrafları, günlük 100\$ geçmemek kaydı ile oda kahvaltı masrafları, basılı yayın ve döküman masrafları belirtilen koşullar altında bu destek kapsamındadır.

Tablo 2. Pazar Araştırma Projelerine Sağlanan Devlet Yardımları

Sağlanan Destekler	Her bir proje için	Bir yıl içinde	Toplam
KOBİ'ler için	7.500\$	15.000\$	75.000\$
SDŞ/ÜD'ler (Üretici Dernekleri)	10.000\$	50.000\$	

Kaynak: DTM, İhracata Yönelik Devlet Yardımları Uygulaması,
Erişim: <http://www.dtm.gov.tr/dtmadmin/.../DevletYardimlariDb/devyardnot.doc>

Verilen destek miktarı KOBİ'lerde her bir proje için en fazla 7.500\$ ve SDŞ'lerde yıllık en fazla 15.000\$'dır. Bu destek yürürlükte kaldığı sürece KOBİ'ler için en fazla 75.000\$ destek verilmekte, SDŞ ve üretici dernekleri tarafından yürütülen projeler için her bir proje için en fazla 10.000\$ yıllık toplam 50.000\$ destek verilmektedir.⁶⁶

⁶⁵ ÇELİK Mehmet, a.g.e. s.88

⁶⁶ ÖNDER Hüseyin, a.g.e. s.19

1.5.4.1.4. Yurt Dışında Ofis-Mağaza Açma, İşletme ve Marka Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi

Bu yardımın amacı, Türkiye’de faaliyette bulunan şirketlerin yurt dışı Pazar paylarını arttırmalarını ve ürünlerimizin tanıtımının yapılmasını teminen yurt dışındaki şirket kurma, depo mağaza açma, işletme ve tanıtım giderlerinin belli bir kısmının karşılanmasıdır. Sağlanan destek ve koşulları aşağıda tablo olarak düzenlenmiştir:

Tablo 3. Yurt Dışında Ofis-Mağaza Açma, İşletme ve Marka Tanıtım Faaliyetlerine Sağlanan Devlet Yardımları

Sağlanan Destekler	Destek Oranı		Yıllık Azami Destek
1- Türkiye’de sınai ve ticari faaliyette bulunan şirketin yurtdışında kendi ünvan ve markasıyla toptan ve/veya perakende satış yapmak amacıyla şirket/mağaza/depo/şube açması durumunda			
Yıllık Azami Destek	1 Yıl	2Yıl	
-Demirbaş Alımı	%50		20.000\$
-Kira Bedeli	%50	%30	50.000\$
-Reklam Harcamaları	%30	%20	30.000\$
2- Türkiye’de sınai ve ticari faaliyette bulunan şirketin yurtdışında mal ticareti amacıyla şirket/mağaza/depo/şube açması durumunda			
-Kira Bedeli Harcamaları	%50	%30	30.000\$
3- Türkiye’de sınai ve ticari faaliyette bulunan şirketin / SDS’ nin yurtdışındaki bir firmaya temsilcilik / distribütörlük hakkı vermesi durumunda			
-Resmi Giderler	%50		10.000\$
-Reklam Harcamaları	%30	%20	30.000\$

Kaynak: DTM, İhracata Yönelik Devlet Yardımları Uygulaması,
Erişim: <http://www.dtm.gov.tr/dtmadmin/.../DevletYardimlariDb/devyardnot.doc>

Yararlanma Koşulları:

1. Şirketler, 2 yıl süresince farklı şehirlerde olmak üzere en çok 5 ofis/mağaza/depo ile şirket/şube açabilir.
2. SDŞ'ler, aynı ülke için ve bir defa olmak ve bu amaçla yapılacak toplam harcamaların %50'sini aşmamak koşuluyla yararlanabilirler.

Uygulamacı Kuruluşlar: İhracatçı Birlikleri ve Dış Ticaret Müsteşarlığıdır.⁶⁷

1.5.4.1.5. İstihdam Yardımı

İstihdam yardımı ile devlet SDŞ'lerin günümüz koşullarında nitelikli eleman çalıştırmasını teşvik etmektedir. Aynı zamanda bu destek ile yüksek eğitim almış nitelikli kişilerin iş bulmasını ve işverenlerin bu kişileri çalıştırmasını teşvik etmektedir. Bu destekte çalıştırılacak elemanların özellikle firmanın yurt dışı ticari ilişkilerini yönetecek ve geliştirecek nitelikte tecrübeli ve yüksek eğitimli olması gerekmektedir.

Bu yardımın amacı, SDŞ'lerin dış ticaret işlemlerini yürütmek için konusunda tecrübeli ve yüksek öğrenimli yönetici ve eleman istihdamının sağlanmasıdır.⁶⁸

Bu destekten sadece SDŞ'ler yararlanabilmektedir. SDŞ'lerin ilk defa istihdam edecekleri bir yönetici ile halen çalışmakta olan en fazla iki elemanının yıllık brüt maaşlarının %75'i (yöneticiler için azami 18.000\$, diğer elemanlar için azami 9.000\$ olmak koşulu ile) devlet tarafından 1 yıl süreyle ve bir defaya mahsus desteklenir. Yardımdan yararlanabilmek için DTM İhracat Genel Müdürlüğü' ne başvurulması gerekmektedir.⁶⁹

1.5.4.1.6. Eğitim Yardımı

Bu yardımın amacı, KOBİ'lerin, SDŞ'lerin ve bu şirketlerin ortağı olan şirketlerin, dış ticaret konusuna yönlendirilerek, elemanlarının ihracat, uluslararası pazarlama ve yeni

⁶⁷ ÇELİK Mehmet, a.g.e. ss.91-93

⁶⁸ Erişim: <http://www.igeme.org.tr/fa/section-fa-cmdiy.cfm?sec=cmdiy> (29.09.2010)

⁶⁹ ÖNDER Hüseyin, a.g.e. s.18

pazar bulma konusunda eğitilmeleri, rekabet güçlerinin artırılarak uluslararası piyasalarda tutunmalarını sağlamaktır.⁷⁰

Dış ticarete ilişkin alanlarla sınırlı olmak üzere desteklenecek eğitim verilecek konular şunlardır:

- 1- Dış ticaret, Gümrük ve Kambiyo Mevzuatı
- 2- İhracat için Pazar ve Müşteri bulma, Pazar analizi, Pazar araştırması, alıcıyla müzakere, yazışma teknikleri ve fiyat verme
- 3- İhracatta ulusal ve uluslararası finansman sağlama teknikleri
- 4- Rekabet hukuku ve koşulları ile Avrupa Birliği ve Dünya Ticaret Örgütü mevzuatı, uluslararası pazarlama teknikleri
- 5- Moda marka tasarım ve benzeri alanlarıdır.

Tablo 4. Eğitim Yardımlarına Sağlanan Devlet Yardımları

Desteklenecek Harcamalar	Destek Oranı	Azami Destek
1- Yurtdışı eğitim harcamaları		
- SDŞ'lerin yurtdışı eğitim harcamaları	%75	7.500\$
- KOBİ'lerin yurtdışı eğitim harcamaları	%50	7.500\$
2- Yurtiçi eğitim harcamaları		
- SDŞ'lerin yurtiçi eğitim harcamaları	%75	15.000\$
- KOBİ'lerin yurtiçi eğitim harcamaları	%50	5.000\$

Kaynak: DTM, İhracata Yönelik Devlet Yardımları Uygulaması,
Erişim: <http://www.dtm.gov.tr/dtmadmin/.../DevletYardimlariDb/devyardnot.doc>

Eğitim desteği kapsamında KOBİ ve SDŞ'lerin yurt içi programları için 3, yurtdışı programları 3 olmak üzere en fazla 6 eğitim programlama destek sağlanacaktır. Bu eğitim programlarının süresi 3 ay'ı geçmeyecektir.

Uygulamacı kuruluş: İGEME (İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi).⁷¹

⁷⁰ Erişim: <http://www.igeme.org.tr/fa/section-fa-cmdiy.cfm?sec=cmdiy> (10.09.2010)

⁷¹ ÇELİK Mehmet, a.g.e. ss.94-95

1.5.4.1.7. Yurt Dışında Düzenlenen Fuar ve Sergilere Milli Düzeyde veya Bireysel Katılımın Desteklenmesi

Bu desteğin amacı; firmalarımızın yurt dışı fuarlara iştiraki ve sektörel nitelikteki uluslararası fuarlara bireysel katılımlarının sağlanması ile Türk ihraç ürünlerinin tanıtılması ve pazarlanması suretiyle ihracatımızın desteklenmesidir.⁷²

Bu destek; yurt dışı fuar organizasyonu gerçekleştiren organizatörler ve söz konusu fuar organizasyonlarına iştirak eden firma ve kuruluşlar ile sektörel nitelikteki uluslararası fuarlara bireysel katılım sağlayan firma ve kuruluşlar tarafından yapılan harcamaların, bu Tebliğin ilgili maddelerinde belirtilen miktar ve oranlar çerçevesinde Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan karşılanmasını kapsamaktadır.⁷³

Yurt dışı fuar organizasyonunu düzenlemek üzere Müsteşarlıkça görevlendirilen organizatöre katılımcı tarafından ödenecek katılım bedelinin %50'si katılımcıya ödenmektedir. Destek tutarı;

- Yurt dışı fuarın genel nitelikli Milli Katılım veya Türk İhraç Ürünleri Fuarı olması halinde 10.000 ABD Dolarına,
- Sektörel nitelikli Milli Katılım, Yabancı Katımlı Sektörel Fuar veya Sektörel Türk İhraç Ürünleri Fuarı olması halinde ise 15.000 ABD Dolarına kadardır.

Sektörel nitelikli uluslararası fuarlara bireysel iştirak gerçekleştirilmesi durumunda;

- Sektörel nitelikli uluslararası fuarlar için, katılımcının ödeyeceği standart donanımlı stand kirasının ve nakliye harcamalarının % 50'si, 15.000 ABD Doları'nı aşmamak üzere,
- Sektörel nitelikli uluslararası fuarlara bireysel iştirak gerçekleştiren katılımcının Sektörel Dış Ticaret Şirketi (SDŞ) olması durumunda, boş stand kirasının tamamı ve nakliye harcamalarının % 75'i, 15.000 ABD Doları'nı aşmamak üzere, desteklenmektedir.

Destek oranı,

- Hedef ülkelerdeki fuarlara katılım için % 70,
- 30/12/2009 ile 30/12/2010 tarihleri arasındaki tüm fuar katılımları için % 60,

⁷² Erişim: <http://www.igeme.org.tr/fa/section-fa-cmdiy.cfm?sec=cmdiy> (29.09.2010)

⁷³ Resmi Gazete, 2009/5 sayılı Tebliğ madde 2, 29.12.2009

-Gen mühendisliği/biyoteknoloji, uzay ve havacılık teknolojileri, ileri malzeme teknolojileri, nano teknoloji, teknik tekstil, yenilenebilir enerji, donanım (hardware), yazılım (software), bilişim ve elektronik konularında üretim yapan firmalar için % 75 olarak uygulanmaktadır.

Diğer taraftan;

-Organizatör tarafından yurt dışında fuar için yapılan tanıtım faaliyetlerine yönelik harcamalar %75 oranında; yurt dışı fuarın genel nitelikli milli katılım veya Türk İhraç Ürünleri Fuarı olması halinde 80.000 ABD Dolarına, Sektörel nitelikli Milli Katılım, Yabancı Katılımlı Sektörel Fuar veya Sektörel Türk İhraç Ürünleri Fuarı olması halinde ise en fazla 120.000 ABD Dolarına kadar,

-Sektörel Türk İhraç Ürünleri Fuarları ve sektörel nitelikli Milli Katılımlarda, Müsteşarlığa sunulacak tanıtım projesine verilecek ön uygunluğa istinaden, proje kapsamında yapılacak harcamalar azami % 75 oranında 80.000 ABD Dolarına kadar, karşılanmaktadır.⁷⁴

1.5.4.1.8. Türk Ürünlerinin Yurt Dışında Markalaşması, Tanıtım ve Tutundurması ile Türk Malı (Turquality) İmajının Yerleştirilmesine Yönelik Faaliyetlerin Desteklenmesi

Bu destek ile ulaşılmak istenen temel amaç, markalaşma potansiyeli olan firmalarımızın uluslararası pazarlarda markalaşmalarını ve bu markalaşma faaliyetinin Türk Malı imajı ile birlikte yürütülmesini teşvik etmektir.⁷⁵

Bir başka deyişle bu desteğin amacı, kendi unvan/veya markasıyla ticari ve / veya sınai faaliyette bulunan şirketler ile SDS' nin uluslararası pazarlarda ürünlerine Türk malı imajı ve marka oluşturmak amacıyla, yurtdışında yapılan tanıtım, marka tescili ve tutundurma ile ilgili yapılan giderlerin belli bir kısmının karşılanmasıdır.⁷⁶

Sağlanan destekler şunlardır:

⁷⁴ Kaynak: DTM, İhracata Yönelik Devlet Yardımları Uygulaması, Erişim: <http://www.dtm.gov.tr/dtmadmin/.../DevletYardimlariDb/devyardnot.doc> (25.07.2010)

⁷⁵ AKKUZUGİL Yüksel, DEMİR Musa, 'İhracata Yönelik Devlet Yardımlarının Analizi ve Değerlendirilmesi' Dış Ticaret Dergisi, Sayı 27, Ocak 2003, s.10

⁷⁶ Erişim: <http://www.igeme.org.tr/fa/section-fa-cmdiy.cfm?sec=cmdiy> (29.09.2010)

- a) Türkiye’de sınai ve / veya ticari faaliyette bulunan ve sektöründe ünlü bir markaya sahip Türk şirketlerinin veya SDŞ’lerinin ilgili ülkelerde yapacakları marka tescili ve korunmasına ilişkin giderlerinin en fazla toplam 50.000\$,
- b) Yurtdışında açacağı birime ilişkin kira giderlerinin yıllık en fazla toplam 200.000\$,
- c) İlgili ülkelerde ürünlerine yönelik yoğunlaştırılmış pazarlama tanıtım faaliyetleri giderlerinin en fazla toplam 300.000\$,
- d) Ürünlerle ilgili uluslararası kalite kontrol kuruluşlarından alınacak sertifikasyon giderlerinin en fazla toplam 50.000\$,
- e) Uluslararası üne sahip bir markanın üretiminde fason olarak çalışan Türk üretici firmanın söz konusu ürünün etiketine “Made in Turkey/Türkiye” veya ilgili dilde aynı mahiyette bir ibarenin konulmasının ve satışının gerçekleştirildiğinin tevsik edilmesi halinde (ilgili ülke mevzuatına göre bu hususun zorunlu olması halinde işbu destek ödenmez), yıllık 100.000 ABD Dolarına kadar ki ödenmiş vergi, resim harç, SSK primi, enerji giderleri,
- f) Franchising yoluyla markalaşmış Türk ürünün dışa açılması halinde 100.000\$ aşmamak kaydıyla ödenmiş vergi, resim, harç, SSK primi, enerji giderleri,
- g) Firmanın Türkiye’deki marka tasarım çalışmaları yıllık harcamalarının en fazla 100.000\$,
- h) İhracatçı Birlikler, Üretici Dernekleri ve Üretici Birliklerinin ilgili oldukları üretim (sektör) alanında yeralan ürünlerinin Türk Malı imajıyla yurt dışında pazarlanabilmesi amacıyla yapacakları tanıtım ve reklam faaliyetlerine ilişkin harcamaları, en fazla yıllık 100.000\$,
- ı) Marka oluşturulması kapsamında uluslararası alanda faaliyet gösteren bir tanıtım, promosyon ajansı ile çalışması halinde yapılacak tanıtım-promosyon ve danışmanlık hizmetleri giderlerinin en fazla toplam 50.000\$,
- i) Türk Malı imajı ve kalitesinin yerleştirilmesine yönelik olarak Paris, Londra ve New York’ta turquality adı altında açılacak mağazalarının, DTM’ce belirlenecek kriterler çerçevesince ve Türkiye’de kendi unvan ve/veya markasıyla ticari ve/veya sınai faaliyette bulunan şirketler ile Türk Tekstil ve moda tasarımcılarına kullandırılmak üzere İthalatçı Birlikleri Genel Sekterleri tarafından mülkiyetlerinin satın alınması halinde, %100 oranında ve en fazla 10.000.000\$ kadar,

j) 2003/3 sayılı tebliğ kapsamında turquality – from turkey ibaresinin kullanılmasına dair tebliğ uyarınca DTM tarafından söz konusu ibareyi kullanmalarına izin verilen firmaların, yıllık en fazla 100.000\$ tutarındaki ödenmiş vergi, resim, harç, SSK Primi, enerji giderleri, desteklenir.⁷⁷

Sadece bir marka için en fazla 3 yıl süreyle ve yaptıkları harcamaların azami %50'si oranında yararlandırılır. Fatura tarihinden itibaren en geç 6 ay içerisinde müracaat edilmesi gerekir. Uygulamacı Kuruluş, Dış ticaret müsteşarlığıdır.⁷⁸

1.5.4.1.9. Uluslararası Nitelikteki Yurt içi İhtisas Fuarlarının Desteklenmesi

Bu yardımın amacı, uluslararası nitelikteki yurt içi ihtisas fuarlarının tanıtımının yapılabilmesi ve uluslararası düzeyde katılımın artırılmasıdır. Dış Ticaret Müsteşarlığına belirlenen kriterlere uygun yerli organizatörlerin fuar öncesi ve fuar süresince gerçekleştirdikleri, tanıtım ve promosyon faaliyetleri için yaptıkları harcamaların belli bir kısmı karşılanır.⁷⁹

Yurtiçinde düzenleyeceği uluslararası nitelikte ihtisas fuarına ilişkin olarak bu destekten yararlanmak isteyen organizatör firmaların aşağıdaki şartlara uymaları gereklidir:

- 1- Söz konusu fuar için Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndan izin alınmış olması,
- 2- Fuarın,
 - _ Tekstil, konfeksiyon, halı
 - _ Deri, (ayakkabı dahil)
 - _ Taşıt araçları ve yan sanayi,
 - _ Gıda ve gıda teknolojisi,
 - _ Elektrik-elektronik sanayi,
 - _ Madeni eşya sanayi,
 - _ Toprak sanayi,
 - _ İnşaat malzemeleri,

⁷⁷ ÇELİK Mehmet, a.g.e. ss.98-100

⁷⁸ Kaynak: DTM, İhracata Yönelik Devlet Yardımları Uygulaması,
Erişim: <http://www.dtm.gov.tr/dtmadmin/.../DevletYardimlariDb/devyardnot.doc> (25.07.2010)

⁷⁹ Erişim: <http://www.igeme.org.tr/fa/section-fa-cmdiy.cfm?sec=cmdiy> (29.09.2010)

_ Mobilya sanayi

Ürünlerine yönelik olması,

3- Fuarı enaz üç defadır yapılıyor olması,

4- Bir önceki dönemde yapılan fuara asgari 25'i yabancı olmak üzere enaz 100 firmanın katılmış olması, gerekmektedir.⁸⁰

Tablo 5. Uluslararası Nitelikteki Yurtiçi İhtisas Fuarlarına Sağlanan Devlet Yardımları

Desteklenecek Harcamalar	Destek Oranı	Azami Destek
1- Fuar öncesi yapılan yurtdışı tanıtım faaliyetleri	%50	25.000\$
2- Fuarla davet edilen önemli yabancı alıcıların (2 kişi / Ülke) ulaşım giderleri	%50	15.000\$
3- Fuar süresince düzenlenecek seminer, konferans, panel ve ödüllü yarışmalara ilişkin giderler	%50	5.000\$

Kaynak: DTM, İhracata Yönelik Devlet Yardımları Uygulaması,

Erişim: <http://www.dtm.gov.tr/dtmadmin/.../DevletYardimlariDb/devyardnot.doc>

Uygulamacı kuruluş, İhracatçı birlikleridir. Düzenleyeceği yurt içi ihtisas fuarlarının desteklenmesini isteyen yerli organizatör firmaları fuar başlamadan en geç 2 ay önce ihracatçı birliklerine başvurmaları gerekir. Fuar sona erdikten sonra, harcamalara ilişkin belgeler, en geç 6 ay içinde ihracatçı birliklerine intikal ettirilir.⁸¹

1.5.4.1.10. Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımları

25 Mart 2000 tarih ve 2000/5 tebliğ nolu Resmi Gazete'de tarımsal ürünlerde ihracat iadesi yardımı tebliği düzenlenmiştir.⁸²

⁸⁰ ÇELİK Mehmet, a.g.e. ss.100-102

⁸¹ Erişim: <http://www.igeme.org.tr/fa/section-fa-cmdiy.cfm?sec=cmdiy> (29.09.2010)

⁸² Erişim: <http://www.foreigntrade.gov.tr/dtmadmin/upload/EAD/.../ihr.doc> (02.11.2010)

Bu yardımla bazı tarım ürünlerinin ihracatının desteklenmesi amaçlanmaktadır. Bu yardımdan tarım ürünleri ihracatçıları yararlanabilir. Desteklenen tarım ürünleri şunlardır: Buket yapmaya elverişli veya süs amacına uygun çiçekler ve tomurcuklar, sebzeler, kurutulmuş sebzeler, meyveler ve sert çekirdekli meyveler, dondurulmuş meyve ve sebze ile meyve ve sebze işleme sanayine dayalı gıda maddeleri, reçel, jöle, marmelat, meyve veya sert kabuklu meyve püreleri veya pastaları, meyve suları, zeytinyağı, hazırlanmış konserve edilmiş balıklar, kümes hayvanlarının etleri, yumurta, çikolata ve kakao içeren gıda müstahzarları, bisküviler, gofretler, makarnalar.⁸³

Ayrıca 'elma' için dönemsel olarak iade yapılmaktadır. Tablo-6'da elma için örnek olarak belli bir dönem iade miktarı ve oranları verilmiştir.

Tablo 6. Dönemsel İade Tablosu

Madde Adı	GTİP	İhracat İade Miktarı	Uygulama Dönemi	Azami Ödeme Oranı
Elma	0808.10	40 ABD Doları/ton	1 Mart-2003 31 Mayıs-2003	%15

Bu yardımla sağlanan destek şu şekilde olmaktadır: İhraç edilen ürünlerin ihracat miktarları ve değerleri göz önüne alınarak hesaplanan tutarlar, ihracatçıların kamu kuruluşlarına yapmış oldukları vergi, SSK primi, haberleşme ve enerji giderleri ödemelerinden mahsup edilmektedir. Uygulamacı kuruluşlar ihracatçı birlikleridir.⁸⁴

Belli tarım ürünlerinin ihracatında, DFİF(Destekleme Fiyat İstikrar Fonu)'ndan ödeme yapılmaktadır. Bu tarım ürünleri arasında patates, yaş, dondurulmuş, kurutulmuş meyve-sebze, turuncgiller ve elma yer almaktadır. Söz konusu tarım ürünlerinin ihracatına verilen yardımların, AB'ye uyumunu kolaylaştırmak üzere, yurtiçi fiyat, dünya fiyatı,

⁸³ GÜNAY Korhan, a.g.e. s.23

⁸⁴ DURAN Meltem, 'İhracata Yönelik Destekler', İstanbul Ticaret Odası, Yayın No:2004-33, İstanbul, 2004, s.49

üretim ve tüketim dengesi ve ithalatta uygulanan koruma oranları ve dönemsel olarak uygulanması ile ilgili esaslar belirlenmeye çalışılmaktadır. Gıda sanayi kapsamındaki işlenmiş tarım ürünlerine verilecek ihracat iadesi yardımlarında, bünyelerinde bulunan temel tarım ürünlerinin miktarı, bu ürünlere verilen ihracat desteği ve uygulanan ithalat koruması dikkate alınmaktadır. Tebliğde belirtilen tarım ürünleri ihracatında, ihracatı takiben finansman, ürün çeşitlerine göre belirlenen ABD doları karşılığı TL olarak, TCMB nezdinde, imalatçı/ihracatçı veya ihracatçı adına açılacak hesaptan bu kararda belirtilen giderler TCMB kanalıyla mahsup yoluyla ve DFİF ödenekleri çerçevesinde karşılanmaktadır.⁸⁵

1.5.4.2. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (KOSGEB) Tarafından Sağlanan Destekler

Sanayi Bakanlığı, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin ihracat çabalarını KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı) vasıtasıyla desteklemektedir.⁸⁶ KOSGEB tarafından sağlanan destekler:

- **Bilişim Destekleri**
 - **Bilgisayar Yazılımı Desteği:** KOBİ tanımına uyan, imalat sanayinde faaliyet gösteren işletmeler yararlanabilir. Bu desteğin üst limiti 8.000 TL olup, %50 oranında desteklenmektedir.
 - **E-Ticarete Yönlendirme Desteği:** KOSGEB ile Sinerji Odası Kuruluş Protokolü imzalayan kurum ve kuruluşlardan daha önce İnternet Kiraathanesi desteği almamış olanlar yararlanabilir. Destek üst limiti 3.000 TL olup, bu tutar %100 oranında desteklenir.
- **Bölgesel Kalkınma Destekleri**
 - **Ortak Kullanım Amaçlı Makine-Teçhizat Desteği:** Aynı iş kolunda veya birbirini tamamlayıcı iş kollarında faaliyet gösteren en az beş işletme ve meslek kuruluşlarının kendi aralarında veya işletmeler ile müştereken kuracakları bir işletici kuruluş marifeti ile, tek başlarına veya topluca alamadıkları üretimin

⁸⁵ GÜNAY Korhan, a.g.e. ss.23-24

⁸⁶ Erişim: <http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/Destekler.aspx?ref=8> (02.09.2010)

veya tasarımın bir işlemini gerçekleştirecekleri, seri üretime geçişi veya yeni ürünleri, kalite geliştirmeye yönelik ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuracakları ve müştereken yararlanacakları ortak kullanım atölyeleri ve ortak kullanım laboratuvarları için satın alacakları makine ve teçhizat giderlerine destek verilmesidir. Süresi en fazla 4 yıl olacak şekilde uygulanır.⁸⁷ Destekle, işletmelerin bir araya gelerek kapasite ve rekabet gücü yüksek işletmelere dönüşmesi, ölçek ekonomisinden yararlanılarak kaynak tasarrufu sağlanması, amaçlanmaktadır.

- **Nitelikli Eleman Desteği:** İşletmelerin teknoloji düzeyinin yükseltilmesi, ürün kalitesinin ve yeni ürünlerin geliştirilmesi, verimliliğin ve yurtiçi-yurtdışı pazarlarda rekabet gücünün artırılmasının sağlanması amacı ile işletmelere , işletici kuruluşlara ve KOSGEB ile işbirliği içinde yürütülen ulusal, uluslararası projelere nitelikli eleman temini için destek verilmesidir. Destek süresi en fazla 18 aydır.
- **Yerel Ekonomi Araştırma Desteği:** Yörelerdeki doğal kaynaklar, mevcut altyapı ve üstyapı, ekonomik durum, sanayi envanteri benzeri çalışmalarla, analizlerin yapılması ve uygun yatırım alanlarının tespit edilerek, uygun ve karlı yatırımların gerçekleştirilmesi, ekonomik, sosyal gelişme ile ulusal ve bölgesel kalkınmaya esas teşkil edecek planların oluşturulması ile ilgili araştırmalara destek verilmesidir.
- **Altyapı ve Üstyapı Uygulama Projesi Desteği:** Üretimin ve istihdamın artırılması ve teknolojilerin geliştirmesi amacı ile yeni yatırımlara altyapı ve üstyapı proje giderlerine destek verilmesidir. İşletmelerin; üretim, yönetim-organizasyon, pazarlama, dış ticaret, insan kaynakları, mali işler ve finans, bilgi yönetimi ve bunlarla ilişkili alanlarda sunacakları projeler desteklenir.⁸⁸
- **Danışmanlık ve Eğitim Destekleri**
 - **KOSGEB Danışmanlık Desteği:** KOSGEB Veri Tabanında kayıtlı işletmeler, Girişimciler, Yeni Girişimciler ve İşletici Kuruluşlar yararlanabilir.

⁸⁷ SANVER Eray, a.g.e. ss.135-137

⁸⁸ Erişim: <http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/Destekler.aspx?ref=8> (02.09.2010)

- **KOSGEB Özel Eğitim Desteği:** KOSGEB Veri Tabanında kayıtlı işletmeler yararlanabilir.
- **KOSGEB Genel Eğitim Programları:** KOSGEB Veri Tabanında kayıtlı işletmeler yararlanabilir.
- **Girişimciliği Geliştirme Destekleri**

Genel Girişimciliği Geliştirme Programı, Genel Girişimcilik Eğitim Desteği, Yeni Girişimci Desteği, İş Geliştirme Merkezi Desteği sağlanan desteklerdendir.
- **Kredi Destekleri**

İhracat Kredisi Destek Programları, KOBİ'lerin hem finansal sıkıntılarını en aza indirmek hem de ihracattaki daralmayı sonlandırmak amacıyla başlatılmıştır.
- **Pazar Araştırma ve İhracatı Geliştirme Destekleri**
 - **Milli Düzeydeki Yurtdışı Fuarlara Katılım Desteği:** 1-250 arası işçi çalıştıran üretici KOBİ'ler yararlanabilir. Destek unsurları ve üst limitleri; her işletmeye ürün sergileme desteği olarak en az 9m² ve en fazla 50m² için destek verilir. KOSGEB tarafından destek sağlanacak metrekare başına fuar katılım ücretine verilecek desteğin üst limiti 400 TL'dir.
 - **Diğer Yurtdışı Fuarlara Katılım Desteği:** 1-250 arası işçi çalıştıran üretici KOBİ'ler yararlanabilir. İşletmeler, milli katılım düzeyindeki yurtdışı fuarlara bu destekten yararlanmak üzere katılamazlar.⁸⁹
- **Teknoloji Geliştirme, Yenilik ve Eğitim Destekleri**
 - **Teknoloji Araştırma ve Geliştirme Desteği:** Bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikir ve buluşlara sahip KOBİ ve girişimcilerin geliştirilmesi,⁹⁰ işletmelerin ulusal ve uluslararası platformlarda rekabet edebilecek teknolojik düzeyde kurulması, gelişmesi ve yeni ürün üretilmesi veya geliştirilmesi amacı ile bu işletmelere teknolojik araştırma ve geliştirme destekleri verilir.
 - **Sınai Mülkiyet Hakları Desteği:** İşletmeler tarafından yapılan çalışmalar neticesinde, patent belgesi, faydalı model belgesi veya endüstriyel tasarım tescili ile sonuçlanan bir buluş veya tasarımın ortaya çıkması durumunda,

⁸⁹ SANVER Eray, a.g.e. s.137

⁹⁰ Erişim: <http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/Destekler.aspx?ref=8> (02.09.2010)

yurtiçi ve yurtdışından; patent, faydalı model belgesi, endüstriyel tasarım tescili belgesi ve entegre devre topografyaları tescil belgesi alınması için yapılan giderlere destek verilmesidir.

- **Tekno-Girişim Sermayesi Desteği:** Desteklenmesi uygun bulunan teknoloji ve yenilik odaklı iş fikirlerinin, bir iş planı çerçevesinde, katma değer ve nitelikli istihdam yaratma potansiyeli yüksek teşebbüslere dönüştürebilmesinin teşvik edilmesidir.
- **Uluslararası İşbirliği Geliştirme Destekleri**
 - **İhracat Amaçlı Yurt Dışı Gezisi Desteği:** İşletmelerin hedeflerine yönelik ve uluslararası işbirliği geliştirme amaçlı olarak ihracat, teknik/teknolojik, ortak yatırım, mali ve benzeri işbirliği imkanları için araştırma, potansiyel ithalatçı işletme temsilcileri ile doğrudan ikili iş görüşmeleri yapma, tüketici tercih ve ürün fiyat düzeyi hakkında yerinde tespit, ekonomik yapı ve sanayi durumu ile ilgili bilgi edinme ve böylece uluslararası ortama açılabilmesi amacı ile; uygun ülkelere, sektörel kuruluş/meslek kuruluşlarınca organize edilen ihracat amaçlı yurtdışı iş gezisi programlarına katılımlarına destek verilmesidir.⁹¹
 - **Eşleştirme Desteği:** İşletmelerin Eşleştirme Merkezlerinden alacağı; Danışmanlık, Organizasyonel, Daimi sergi alanı hizmetlerine destek verilir.⁹² Ülkeye gelen veya yurt dışında gerçekleştirilen “alım heyetleri” görüşmelerinde yabancı firmalarla işbirliği için ilişki başlatılması veya uluslararası eşleştirme kuruluşlarına kayıt masraflarını karşılamak üzere geliştirilmiştir.

1.5.4.3. Eximbank Tarafından Sağlanan Destekler

Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş./Türk Eximbank, 31 Mart 1987 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 3332 sayılı Kanun’un verdiği yetkiye istinaden 21 Ağustos 1987 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 87/11914 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur.⁹³

⁹¹ SANVER Eray, a.g.e. ss.137-142

⁹² Erişim: <http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/Destekler.aspx?ref=8> (02.09.2010)

⁹³ Erişim: <http://www.sanayi.gov.tr/.../kobi-destekler-disaridan-07062010190242.pdf> (03.12.2010)

Türk Eximbank'ın temel amacı; ihracatın geliştirilmesi, ihraç edilen mal ve hizmetlerin çeşitlendirilmesi, ihraç mallarına yeni pazarlar kazandırılması, ihracatçıların uluslararası ticarete paylarının artırılması ve girişimlerinde gerekli desteğin sağlanması, ihracatçılar ile yurt dışında faaliyet gösteren müteahhitler ve yatırımcılara uluslararası piyasalarda rekabet gücü ve güvence kazandırılması, yurt dışında yapılacak yatırımlar ile ihracat maksadına yönelik yatırım malları üretim ve satışının desteklenerek teşvik edilmesidir.⁹⁴

Türkiye’de ihracatın kurumsallaşmış tek asli teşvik unsuru olan Türk Eximbank, bu amaca yönelik olarak ihracatçıları, ihracata yönelik üretim yapan imalatçıları ve yurt dışında faaliyet gösteren müteahhit ve girişimcileri kısa, orta ve uzun vadeli nakdi ve gayrinakdi kredi, sigorta ve garanti programları ile desteklemektedir. Türk Eximbank’ın, gelişmiş birçok ülkenin resmi destekli ihracat kredi kuruluşlarından farklı olarak kredi, garanti ve sigorta işlemlerini aynı çatı altında toplamış olması, ihracatçı firmalara verilen hizmetlerde bir bütünlük oluşturulmasına imkan tanımaktadır.⁹⁵

Eximbank tarafından sağlanan krediler; ihracatçıları, ihracata yönelik üretim yapan imalatçıları ve yurtdışında faaliyet gösteren girişimcilere yönelik olarak, kısa, orta-uzun vadeli nakdi ve gayri nakdi şekilde sağlanmaktadır.⁹⁶

⁹⁴ Erişim: http://www.eximbank.gov.tr/html_files/kisaeximbankpg.htm (13.08.2010)

⁹⁵ KAYA Salih, “İthalat, İhracat ve Kambiyo İşlemleri (Güncel)”, Beta Yayınları, İstanbul, 2008, s.79

⁹⁶ TOPAL Mehmet Hanefi, a.g.e. s.129

Tablo 7. Eximbank İhracat Finansmanı Araçları

<p>I- KREDİ PROGRAMLARI</p> <p>A- Kısa Vadeli İhracat Kredileri i- Sevk Öncesi İhracat Kredileri ii- Sevk Sonrası İhracat Kredileri iii- Dış Ticaret Şirketleri Kısa Vadeli İhracat Kredileri iv- İhracat Hazırlık Kredileri v- KOBİ İhracata Hazırlık Kredileri</p> <p>B- Özellikli Krediler i- Sevk Öncesi Reeskont Kredisi ii- Kısa Vadeli İhracat Alacakları İskonto Programı iii- Yurtdışı Mağazalar Yatırım Kredisi v- Özellikli İhracat Kredisi vi- Gemi İnşa ve İhracına Yönelik Teminat Mektubu Programı vii- Yurtdışı Muteahhitlik Hizmetlerine Yönelik Teminat Mektubu Programı</p> <p>C- Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kapsamındaki Krediler i- Uluslararası Nakliyat (Karayolu-Denizyolu) ve Pazarlama Kredisi ii- Turizm Pazarlama Kredisi iii- Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kredisi</p> <p>D- İhracat Finansmanı Aracılık Kredisi</p> <p>E- İslam Kalkınma Bankası Kaynaklı Krediler i- İhracat Finansmanı Programı ii- İhracata Yönelik İthalat Finansmanı Programı</p> <p>II- ÜLKE KREDİ/GARANTİ PROGRAMI</p> <p>III- KREDİ SİGORTA PROGRAMLARI</p> <p>A- Kısa Vadeli İhracat Kredi Sigortası B- Orta ve Uzun Vadeli İhracat Kredi Sigortası i- Spesifik İhracat Kredi Sigortası Programı ii- Spesifik İhracat Kredi Sigortası Sevk Sonrası Politik Risk Programı iii- Spesifik İhracat Kredi Sigortası Sevk Sonrası Kapsamlı Risk Programı</p>

Kaynak: <http://www.eximbank.gov.tr> (21.05.2010)

Tabloda gördüğümüz bu destekler ayrıntılarıyla aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- **İhracat Sigorta Sistemleri**

İhracat Kredi Sigortası ihracatçıların mal ve hizmet ihracından doğan alacaklarını, ticari ve politik risklere karşılık teminat altına alan bir sigorta türüdür. Vadeli ihracatlarını sigorta kapsamına aldırarak ihracatçıları, sigorta poliçesinden doğan alacaklarını ticari bankalara temlik sureti ile daha kolay ve ucuz finansman sağlamaktadır. Eximbank tarafından uygulanan İhracat Kredi Sigortası iki çeşittir: Kısa Vadeli İhracat Kredi Sigortası ve Spesifik İhracat Kredi Sigortası.⁹⁷

Kısa vadeli ihracat kredi sigortası programı çerçevesinde, bir yıl içinde yapılacak, 360 güne kadar vadeli gayrikabili rücu akreditif vesaik ve mal mukabili ödeme koşulları ile yapılan tüm sevkiyatlar kapsamaktadır.⁹⁸

İhracatçıların tek bir satış sözleşmesine bağlı olarak beş yıla kadar vadeli ödeme koşuluyla yapacakları sermaye malı ihracından doğan alacaklarını ticari ve politik risklere karşı teminat altına alan Spesifik İhracat Kredi Sigortası ile bu güvencenin yanı sıra ihracatçıların ticari bankalardan finansman teminine de imkan sağlanmaktadır.

- **İhracat Kredileri**

Türk Eximbank, ihracatçıları, ihracata yönelik üretim yapan imalatçıları ve yurtdışında faaliyet gösteren girişimcileri kısa, orta, uzun vadeli nakdi ve gayri nakdi kredi programları ile desteklemektedir.⁹⁹

Türk Eximbank ihracatçı ve ihracat bağlantılı mal üreten imalatçı firmalara, özellikle ihracata hazırlık döneminde finansman gereksinimlerinin karşılanması amacıyla, kısa vadeli ihracat kredileri tahsis etmektedir. Bu krediler dört çeşittir: Sevk Öncesi Türk Lirası İhracat Kredisi, Sevk Öncesi Türk Lirası Kalkınmada Öncelikli Yörelere İhracat Kredisi, Sevk Öncesi Döviz İhracat Kredisi ve Dış Ticaret Şirketleri (DTŞ) İhracat Kredileri.

- **İhracata Hazırlık Kredileri**

İhracatçılarımızın Eximbank'tan direkt olarak kredi kullanmalarına imkan sağlayan İhracata Hazırlık Kredileri ile ihracata yönelik mal üreten imalatçı ve ihracatçıların uluslar

⁹⁷ SANVER Eray, a.g.e. s.143

⁹⁸ TURKISH EXPORTER (2010), Erişim: <http://www.turkishexporters.net> (09/05/2010)

⁹⁹ Erişim: http://www.eximbank.gov.tr/html_files/kisaeximbankpg.htm (13.08.2010)

arası piyasalarda rekabet güçlerinin artırılması ve ihracat projelerinin ihracata hazırlık aşamasında desteklenmesi amaçlanmaktadır. KOBİ'ler, ihracat taahhüdü karşılığında ve malların serbest dövizle ihraç edilmesi koşulu ile daha düşük oranlarda teminat alınmak suretiyle kredilendirilir. KOBİ İhracata Hazırlık Kredileri ve Sevk Öncesi Reeskont Kredisi olarak iki çeşit İhracata Hazırlık Kredileri bulunmaktadır.

- **Kısa Vadeli İhracat Alacakları İskonto Programı**

Kısa Vadeli İhracat Alacakları İskonto Programı ile imalatçı, ihracatçı ve imalatçı-ihracatçılara ülke riskinden arındırılmış olarak yeni ve hedef pazarlara yönelmeleri ve bu pazarlarda vadeli satış imkanları ile rekabet şanslarının artırılması amacıyla yönelik olarak kısa vadeli ve sevk sonrası finansman desteği sağlanmaktadır.

- **Özellikli Krediler**

İhracatçıları ve yurt dışında yatırım yapan müteşebbisleri özellikli kredi programları ile de desteklemektedir. Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredisi ve Özellikli İhracat Kredisi olarak iki çeşiti bulunmaktadır. Bu krediler ile, döviz kazandırıcı yurt dışı projelere ihracata hazırlık aşamasında orta vadeli finansman desteği sağlanarak imalatçı/ihracatçı firmaların uluslararası piyasalardaki rekabet güçlerinin artırılması ve yeni ürünlerle yeni pazarlara girilmesinin teşvik edilmesi amaçlanmaktadır.¹⁰⁰

- **Gemi İnşa ve İhracına Yönelik Teminat Mektubu Programı**

Gemi inşa/ihraç edecek Türk firmalarının gemi inşa aşamasındaki finansman ihtiyaçlarının karşılanması, rekabet güçlerinin desteklenmesi, yurtdışındaki müşterileri ve kreditor kuruluşlar nezdindeki kredibilitelerinin artırılması hedeflenmektedir.¹⁰¹

- **Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetlerine Yönelik Teminat Mektubu Programı**

Müteahhitlik sektöründe faaliyet gösteren firmaların mevcut pazarlarda kalıcılığının sağlanmasının yanı sıra, yeni pazarlara açılmalarını teminen yurt dışında üstlenilen projelerin teminat mektubu ile desteklenmesi amaçlanmaktadır.

- **Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kapsamındaki Krediler**

¹⁰⁰ SANVER Eray, a.g.e. ss.143-146

¹⁰¹ GÜNAY Korhan, a.g.e. s.51

Uluslar arası Nakliyat ve Pazarlama ve Turizm Pazarlama Kredisi ile Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kredisinden oluşmaktadır. Uluslar arası Nakliyat ve Pazarlama ve Turizm Pazarlama Kredisi ile uluslar arası karayolu ve deniz yolu nakliyat firmalarının finansman ihtiyaçlarının karşılanarak rekabet güçlerinin artırılması ve bu yolla ülkenin döviz kaynaklarının zenginleştirilmesi amaçlanmaktadır. Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kredisiyle ise, Türkiye’de yerleşik firmaların yurtdışında gerçekleştirecekleri döviz kazandırıcı hizmetler ile yurtdışına ihraç edilecek proje niteliğindeki yazılım, projelendirme ve danışmanlık gibi hizmetlerin finansmanı amaçlanmaktadır.

- **İslam Kalkınma Bankası Kaynaklı Krediler**

İslam Kalkınma Bankası ile işbirliği içerisinde sevk sonrası ihracat finansmanı programlarına Eximbank Türkiye Milli Acentesi konumunda aracılık yapmaktadır. Söz konusu programlar, İslam ülkeleri arasındaki ticaret hacmini geliştirmek üzere yürürlüğe konulmuş olup, alıcı kredisi niteliğindedir.¹⁰²

- **Dünya Bankası Kaynaklı İhracat Finansmanı Programı**

Dünya Bankası ile Eximbank arasında imzalanmış olan anlaşma uyarınca, Dünya Bankasının programlarından İhracat Finansmanı Programı’na Eximbank aracılık etmektedir. Söz konusu program, alıcı kredisi niteliğindedir.¹⁰³

- **İhracata Yönelik İthalat Finansman Kredisi**

İslam Kalkınma Bankası bünyesinde yürütülmekte olan bu program kapsamında ihracatçılarımızın İslam Konferansı Teşkilatı’na üye olan veya üye olmayan diğer ülkelerden yapacakları ithalatın finansmanı amaçlanmaktadır. Bu program kapsamında; ihraç konusu malın üretiminde girdi olarak kullanılan ara malları ve hammaddelerin ve ihraca yönelik üretimin gerçekleştirilmesinde kullanılacak yatırım mallarının ithalatına finansman desteği sağlanmaktadır.¹⁰⁴

¹⁰² SANVER Eray, a.g.e. ss.143-146

¹⁰³ Erişim: http://www.eximbank.gov.tr/html_files/kisaeximbankpg.htm (13.08.2010)

¹⁰⁴ SANVER Eray, a.g.e. s.146

1.5.5.İhracat, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası

İhracat Rejim Kararının 1. maddesine istinaden ihracat sayılan satış ve teslimler ile ilgili olarak ithalatta gümrük muafiyeti uygulanmasının usul ve esaslarını belirlemek amacıyla Dış Ticaret Müsteşarlığınca yayımlanan 96/30 sayılı İhracat Tebliğinde ihracat sayılan satış ve teslimler aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- 1- Yatırım Programında yeralan kamu yatırımlarından uluslararası ihaleye çıkarılanların ihalesini kazanan veya yabancı para ile finanse edilenlerin yapımını üstlenen işletmelerin;
 - a) Yerli işletme olması halinde; uluslararası ihalelerde tamamı üzerinden, yabancı para ile finanse edilenlerden ise yabancı paraya isabet eden oranda yapılacak hizmet ve faaliyetler ile yerli imalatçı işletmelerin (mükerrer olmamak ve bahse konu işte kullanılmak kaydıyla) bu işin yapımını yüklenen işletmeye üreterek yapacakları mal, malzeme ve hizmet satış ve teslimleri ,
 - b) Yabancı işletme olması halinde; bu işte kullanılacak mal ve malzemeyi üreten yerli imalatçı işletmelerin üreterek yapacakları satış ve teslimler,
 - c) Yerli ve yabancı işletme ortaklığı olması halinde, yerli işletmeye kendi faaliyeti oranında; yabancı işletmeye yukarıda (b) alt başlığında belirtilen çerçevede, yerli işletmelerin üreterek yapacakları satış ve teslimler,
- 2- a) Savunma Sanayi açısından önem arzeden araç ve gereçleri üreten yerli imalatçı işletmelerin ülkenin savunması ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına üreterek yapacakları satış ve teslimler,
 - b) Savunma Sanayi Müsteşarlığınca onaylanan savunma sanayi projelerini üstlenen yerli imalatçı işletmelerin üreterek yapacakları satış ve teslimler,
- 3- a) Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yer alan yatırım mallarını üreterek Yatırım Teşvik Belgesi sahibi yatırımcılara teslim eden imalatçı işletmelerin satış ve teslimleri,
 - b) İmalatçı işletmelerin Tebliğ ekinde yeralan 4 No'lu listede yer alan malları üreterek yurt içinde satışlar, (bu listede yer alan mallar dönemsel olarak değişikliğe uğramaktadır.)
 - c) Yatırımlarda Devlet Yardımları ile ilgili mevzuat çerçevesinde CKD (Otomobil üretim yatırımlarında özel parça) ithal edebilecek işletmelere, ithal edecekleri maddeleri yurt içinde üreten imalatçı işletmelerin üreterek yapacakları satış ve teslimler,

4- Kamu kurum ve kuruluşlarınca uluslararası ihaleye çıkarılan yatırım malı ve sınai mamullerin ihalesini kazanan yerli imalatçı işletmelerin üretmek yapacakları satış ve teslimler,

5- Ambalaj malzemesi imalatçılarının, belge süresi içinde teslim edilmek ve belge süresi bitiminden itibaren 6 ay içinde ihracatçının ihracat ürünü ile birlikte ambalaj olarak ihracat şartıyla yapılan ambalaj malzemesi satış ve teslimler,

6- Uluslararası ikili veya çok taraflı anlaşma hükümlerine göre yurt içinde bulunan yabancı işletmelerin yurtdışından getirme imkanına sahip buldukları sınai mamulleri teslim eden imalatçı işletmeler ile “ T.C. ile ABD Hükümetleri Arasındaki İkili Anlaşmalar Kapsamına Göre İnşaat Faaliyetlerine Ait Usul ve Esaslar Hakkındaki 2 sayılı Tebliğ” kapsamı dışında kalan tesislerin yapımını üstlenen müteahhit işletmelerin faaliyet ve teslimleri,

7- İmalatçıların, Dahilde İşleme İzin Belgesi sahibi işletmelere yapacakları kütük, blum satış ve teslimleri, ihracat sayılan satış ve teslimlerdir.¹⁰⁵

İhracatçı işletmeler ve bazı döviz kazandırıcı hizmetlerle (turizm, navlun, savunma sanayi vb.) iştigal edenlerin, gümrük idareleri, TCMB, İhracatçı Birlikleri, Bankalar, Noterler, Özel Finans Kurumları, Faktöring Şirketleri, Sigorta Şirketleri gibi kurumlar nezdinde yapacakları, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerle ilgili işlemlerde oluşan vergi, resim ve harçlardan muaf olmaktadır.¹⁰⁶

1.6. AB ÜLKELERİNDE UYGULANAN BAŞLICA İHRACAT TEŞVİKLERİ

Teşvik geniş anlamı bir kelime olup, bazen koruma, bazen devlet tarafından sağlanan yardımlar, verilen destekler, bazen vergi muafiyet ve istisnaları şeklinde ortaya çıkmaktadır.

İhracat teşviki ise; bir ülke veya birliğin kendi ihracat mallarının uluslararası pazarda, diğer ülke veya birlik ihracat mallarına göre daha tercih edilebilir olması için, ihracatçılara yaptığı ekonomik katkılardır. Başlangıçta teşvik uygulamaları, gelişmiş ülkelerce, serbest dış ticaretin yararlarını engelleyen bir müdahale aracı olarak

¹⁰⁵ YETİK Ahmet, “Yeminli Mali Müşavirlerin Tasdik İşlemlerinden Biri Olan İhracatta Katma Değer Vergisi İadesi, Hesaplanması, Denetlenmesi, Raporlanması Ve Bir Uygulama”, Yüksek Lisans Tezi Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,2007 ss.101-103

¹⁰⁶ CEVAHİR Hatice, a.g.e. s.78

yorumlanırken, zamanla bu ülkelerde çıkan ekonomik zorluklar tarife dışı bazı engellerin tatbiki ile birlikte tarım ve sanayinin teşvikini zorunlu kılmıştır.

AB, serbest rekabet ve serbest ticaret sistemine zarar verebilecek her türlü teşvike karşı olmakla birlikte, Birlik içinde üye devletlerin farklı gelişmişlik düzeyleri dikkate alınarak, bazı şartlarda devlet yardımlarının gerekli olabileceği de kabul edilmiştir.¹⁰⁷

1980’li yıllarda ihracat sübvansiyonlarını azaltacak etkili antlaşmaların olmaması, uluslararası ticarete sapmaya ve bazı ülkelerde büyük mali yüke neden olan, ‘komşuyu sefaletle düşürme’ olarak da ifade edilen sübvansiyon savaşlarına neden olmuştur.¹⁰⁸

1980 sonrası hızlı teknolojik gelişmelerle birlikte özellikle gelişmiş ülkelerin verimsiz sanayi dallarını yeni korumacılık ve bazı sübvansiyon önlemleri ile korumaya çalışmaları, teşvik önlemlerinin önemini arttırmıştır.

AB’de ihracata yönelik teşvik ve destek faaliyetlerinden bir kaçı üzerinde durmak faydalı olacaktır.

İhracat Piyasası Promosyon Faaliyetleri: Gelişmiş ya da orta gelir düzeyine sahip AB ülkelerine yayılmış faaliyetlerdir. Birçok ülkede hükümetler zirai ürün üreticilerinin ortakları gibi davranmaktadırlar. Zirai ürünlerin ihracatının artırılması için promosyon faaliyetlerinde bulunmaktadırlar. Örneğin: yabancı alıcıların, ticari acentelerin (aracıların), satıcılarla buluşması amacıyla davet edilmeleri, bu süreçte devlet görevlilerinin yabancı alıcılara eşlik etmeleri, gıda ve zirai ürün ihracatını arttırmak amacıyla yüksek seviyede ticari temsilcilik yapılması faaliyetleri, ihracat promosyonları arasında sayılabilir.

İhracat Sübvansiyonları (Teşvikleri): Uruguay Round sözleşmesi uyarınca disiplin altına alınan fiyat indirimleridir. AB ihracat sübvansiyonları çeşitli mallar için uygulanmaktadır. Bu mallar, buğday, buğday unu, işlenmemiş tahıl, pirinç, zeytin yağı, şeker, tereyağı, kaymaksız süt tozu, peynir, diğer süt ürünleri, sığır eti, domuz eti, yumurta, şarap, kümes hayvanlarının etleri, işlenmiş veya taze meyve sebzeler, işlenmemiş tütün alkolden oluşan bir dizi mal grubudur. Teşvikler yüksek birlik fiyatlarıyla düşük dünya fiyatları arasındaki

¹⁰⁷ KAYA Murat, “Türk Katma Değer Vergisi Sisteminde İhracat İstisnası Uygulaması ve Avrupa Birliği’ne Üye Ülkeler Açısında Değerlendirmesi”, Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006, ss.223-225

¹⁰⁸ ANNAND Mel, BUCKINGHAM Donald F., KERR William A., ‘Export Subsidies and The World Trade Organization’, 2001, Erişim: [http:// www.esteycentre.ca/export_subsidies.htm](http://www.esteycentre.ca/export_subsidies.htm) (18.08.2010)

fark kadar verilmekte, böylece söz konusu malların dünya piyasalarında rekabet gücü korunmuş olmaktadır.

İhracat Yardımları (Export Assistance): AB'nin direkt ya da dolaylı yollardan ihracat yardımları bulunmamakla birlikte, üye devletler tarafından sağlanan yardımlar mevcuttur. Kredi sigortalandırma politikaları, kredi garantileri, mali krediler Konsey kararlarına (73/391 nolu Konsey Kararı) uygun olarak devam ettirilmektedir. Birçok ülke zirai ürün ihracatında finansman garantisi vermektedir.

İhracatta Tanınan Vergisel Avantajlar: İhracatla uğraşan firmaların girdi maliyetlerini oluşturan dolaylı vergi (KDV) oranlarının indirilmesi, firmalara bir takım vergi muafiyet ve istisnalarının tanınması, ihracatta destinasyon ilkesi (varış yeri ilkesi) gereğince KDV alınmaması ve ihracatın bünyesine giren mallara ait KDV'nin de belli şartlar dahilinde ihracatçıya iade edilmesi uygulamaları AB ülkeleri tarafından benimsenen vergisel avantajlardır. 8.'inci KDV Direktifi kapsamında üye ülke ihracatçıların diğer üye ülkelerde belli bir iş yeri açmamak ve ticari faaliyette bulunmamış olmak koşuluyla, AR-GE faaliyetleri ya da ticari bağlantılar kurma amacıyla kaldıkları zaman diliminde yapmış oldukları bir kısım harcamalara ait KDV'yi iade olarak alabilmek imkanları bulunmaktadır.

Belirli bir vergilendirme dönemi içerisinde indirim konusu yapılan KDV miktarının, hesaplanan KDV miktarını aştığı durumlarda, üye ülkelerin belirleyecekleri koşullara uygun olarak fazla miktar mükellefe iade edilir ya da bir sonraki döneme devredilebilir. İadeler genellikle iadeyi gerçekleştiren üye ülkeden, iadeyi alacak olanın hesaplarına transfer vasıtasıyla gerçekleştirilir. İade alacak vergiye tabii kişinin iadeyi bir KDV iade şirketi aracılığıyla alması da iade alacak olan açısından avantajlı bir yoldur. Bu yolla iade alacak olanlar üye ülkeden yapılan alımlara ilişkin belgeleri KDV iade şirketine (VAT Refund Companies) gönderirler. Daha sonra KDV iade şirketi hangi alımların iade kapsamında olduğunu belirler, gerekli belgeleri düzenler, yetkili makamlara başvurmak suretiyle iadeyi hazırlar ve iade sahibine gönderir.¹⁰⁹

¹⁰⁹ KAYA Murat, a.g.e. ss.231-326

İKİNCİ BÖLÜM

İHRACAT, İHRACATTA KDV İSTİSNASI VE İADESİ UYGULAMALARI VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

2.1.İHRACATIN TANIM VE KAPSAMI

İhracat yönetmeliği 4/d maddesine göre İhracat, ‘Bir malın veya değer in yürürlükteki İhracat Mevzuatı ile Gümrük mevzuatına uygun şekilde fiili ihracatının yapılması ve Kambiyo Mevzuatına göre bedelinin (bedelsiz ihracat hariç) yurda getirilmesi veyahut Müsteşarlıkça ihracat olarak kabul edilecek sair çıkışlar’ olarak tanımlanmıştır.

Gümrük Kanununa göre İhracat ise, serbest dolaşımda bulunan eşyanın ihraç amacıyla Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkışına ilişkin hükümlerin uygulandığı rejim olarak tanımlanmıştır.¹¹⁰

Genel anlamıyla İhracat, mal ve hizmetlerin bireyler veya milletler tarafından satılmasıdır.¹¹¹

İhraç konusu malın Gümrük Mevzuatı hükümleri çerçevesinde muayenesinin yapıpı taşıta yüklenmesi, bir yerden veya muhtelif yerlerden bir defada veya kısım kısım gelmekte olan dökme ve diğer eşyada yüklemenin tamamlanması olarak ifade edilebilir.¹¹²

Başka bir ifadeyle ihracat; “Yurt dışına mal ve hizmet satışı suretiyle yürütülen faaliyetler” olarak tanımlanabilir. İhracat yoluyla elde edilen gelirler, gerek döviz rezervlerini arttırması, gerek dış ödemeler dengesine katkısı, gerekse ekonomik büyümeyi sağlaması nedenleriyle, çeşitli kurumları yakından ilgilendirdiği gibi, toplumun çeşitli kesimleri için de önemli bir konu haline gelmiştir. Yapılan liberal değişiklikler ve buna

¹¹⁰ SANVER Eray, a.g.e. s.103

¹¹¹ NELSON Carl A. , ‘Import/Export: How to Get Started in International Trade’, Aug 4, 2000, s.3

¹¹² HATİPOĞLU Ayşegül, “İthalat-İhracat Kılavuzu”, Kosgeb Eğitim Merkezi Yayını, Ankara,1994, s.27

paralel olarak dış ticarete serbestleşmenin ardından, ihracatın teşviki, hükümetlerin ekonomi politikalarının temel unsurlarından biri haline gelmiştir.¹¹³

İhracat, kazanç elde etmek amacıyla müşteri gruplarının gereksinimlerini, isteklerini ve tercihlerini tatmin etmek için, işletme olanaklarının değerlendirilmesi, planlanması, kullanılması ve denetlenmesi faaliyetlerinin uluslararası alanda yürütülmesi işlemlerinin bütünüdür.

İhracat, bir malın yabancı ülkelere döviz karşılığı yapılan satışlarıdır.¹¹⁴

4458 sayılı Gümrük Kanunu açısından konuya bakıldığında ihracatı bire bir tanımlayan bir madde bulunmamakla birlikte, ihracatı malların ya da ihraç konusu hizmetin Türkiye gümrük hattından mevzuat dahilinde geçerek, geçici veya kesin olarak yabancı ülkedeki alıcısına intikali ve işlemlerin tamamlanması şeklinde de tanımlamamız mümkündür.

Dar anlamda ise ihracat, yabancılara ya da Türkiye dışındaki yerleşik Türklere yapılan mal ve hizmet satışları ve söz konusu ürünlerin bu amaçla yurtdışına gönderilmeleri olarak tanımlanmaktadır.

İhracat, kısaca yurt dışına mal ve ya hizmet çıkışını ifade etmektedir.

İhracatçı da İhracat Yönetmeliği' nin 4/e maddesinde tanımlanmıştır. Buna göre ihracatçı; "İhraç edeceği mala göre ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine üye olan, vergi numarasına sahip gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte yürürlükteki mevzuat hükümlerine istinaden hukuki tasarruf yapma yetkisi tanınan ortaklıkları"na denilmektedir.

Son 30 yılda dünya ticaretinin liberalleşmesi ve ülke sınırlarının geçirgen hale gelmesiyle, ihracat yapmanın dış ülke pazarlarında fırsatlar yakalamak için iyi bir yöntem olduğu anlaşılmış bu alanda yapılan çalışmaların sayısında artış meydana gelmiştir.¹¹⁵

¹¹³ TOKAÇ Gökhan, "Katma Değer Vergisi'nde İhracat İstisnası ve İade Müessesesi", Yüksek Lisans Tezi Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,2007 ss.5-6

¹¹⁴ AKIN Minire, 'Türkiye'de İhracatta Katma Değer Vergisi İade Sistemi: Afyonkarahisar İli Uygulaması', Yüksek Lisans Tezi Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010, s.37

¹¹⁵ NAYIR Dilek Zamanlı, "Türk Kobilerinde İhracat: Performans ve Teşvik Programlarının Etkisi", Yalın Yayıncılık, İstanbul,2008 s.26

Hizmetler, özellikle malların finansmanı ve taşınması, yüzyıllardır dünya ticaretinde önemli bir rol oynamıştır.¹¹⁶

İhracat, sürdürülebilir bir ekonomik büyümenin gerçekleşmesinde kilit rol üstlenmesi nedeniyle kalkınma olgusunun vazgeçilmez unsurlarından birini oluşturmaktadır.¹¹⁷

İhracat yönetmeliğinde ihracat çeşitlerine ilişkin bazı düzenlemeler yapılmıştır.¹¹⁸

Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Gümrük Müsteşarlığınca belirlenen usul ve esaslar dahilinde, Türkiye'den mal ihracının şekilleri kısaca:

- Serbest İhracat
- Kayda Bağlı İhracat
- Transit (Doğrudan) İhracat
- Kredili İhracat
- Bedelsiz İhracat
- Bağlı Muamele ve Takas Yoluyla İhracat
- Konsinye İhracat
- Ticari Kiralama Yoluyla İhracat
- Sınır ve Kıyı Ticareti Yoluyla İhracat

olarak belirlenmiştir.

19.09.1996 tarihli 22762 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan (ihracat 96 / 31) sayılı tebliğ eki iki ayrı listede, ihracı yasak malların isimleri (Ek 1) ve yasal dayanakları, ihracı ön izne bağlı malların isimleri (Ek 2) ve izin veren kurumlar belirtilmiştir. Ayrıca ihracatı kayda bağlı mallar listesi de (Ek 3) belirtilmiştir.

¹¹⁶ Product and Market Development, 'Successful Services Exporting', International Trade Centre Unctad/WTO, Geneva 1997, s.5

¹¹⁷ SAKARYA Şakir, 'İhracat Yapan İşletmelerin Finansman Kaynaklarının Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması', Erişim: www.ulakbim.gov.tr (16.07.2010)

¹¹⁸ KIRIKTAŞ İlhan, TOLU Abdullah, 'İhracatta Kdv Uygulaması, Devlet Yardımları, Muhasebe ve YMM Mevzuatı İlişkisi', Maliye Hesap Uzmanları Derneği, Ankara ,Aralık,1996, s.19

2.2. İHRACATTA TESLİM ŞEKİLLERİ

Ticari terimlerin, her ülkede değişik şekilde yorumlanmasının (hukuksal anlaşmazlıklar sonucu) hem zaman hem de para kaybına neden olduğu düşüncesinden hareketle ve bu terimlerin standart kurallara bağlanması amacıyla bazı uluslararası çalışmalar yapılmıştır. Bunların en önemlisi “Uluslararası Teslim Şekilleri (INCOTERMS)”dir.¹¹⁹

Uluslararası Ticaret Odası (ICC-International Chamber of Commerce), INCOTERMS kitapçığını ilk kez 1936 yılında yayımlamıştır. Kitapçıkta yer alan kurallar sırasıyla 1953, 1967, 1970, 1976 ve 1980 yılında revize edilerek günümüz koşullarına uygun hale getirilmiştir. En son güncellenen “INCOTERMS 2000” adıyla yayımlanan kitapçığa göre 13 tür teslim şekli vardır.¹²⁰

INCOTERMS'de yeni düzenlemeye göre, gelişmelere de uygun olarak, ticari terimler dört gruba ayrılmıştır.

- Bunlardan birincisi, satıcının bizzat kendi kuruluşunda mallarını alıcıya sunması durumudur.
- İkincisi, satıcıdan mallarını alıcı tarafından tespit ve tayin edilen taşıyıcıya teslim etmesi istenir.
- Üçüncüsü, satıcı, taşıma işlemi için kendisi sözleşme yapmasına rağmen, malların yüklenmesi ve yola çıkmasından sonra meydana gelebilecek ek masrafları kendisi üstlenmez.
- Dördüncüsü ise, malların varış ülkesine kadar taşınmasıyla ilgili bütün masrafların ve risklerin satıcıya ait olmasıdır.¹²¹

En fazla ihracatçı lehine olan teslim şekli EXW olup, en fazla ithalatçı lehine olan teslim şekli ise DDP'dir.

EXW dışında tüm teslim şekillerinde satıcı ihracat ile ilgili her türlü vergi ve resmi ödemekle yükümlüdür.

¹¹⁹ DÜNDAR Sibel, ‘Dış Ticaret İşlemleri Çerçevesinde İthalat ve İhracat İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi’ Yüksek Lisans Tezi Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,2006 s.35

¹²⁰ Erişim: <http://www.iccwbo.org/incoterms/id3040/index.html> (11.10.2010)

¹²¹ DÜNDAR Sibel, a.g.e. ss.35-36

Sadece DDP’de satıcı ithalatçı ülkesindeki Gümrük Vergi ve resimleri ödemekten sorumludur.

Aşağıda INCOTERM 2000’de de yer alan “Uluslararası Teslim Şekilleri” en fazla ihracatçı lehine olandan en fazla ithalatçı lehine olacak şekilde sıralanmıştır.¹²²

2.2.1. Ticari İşletmede Teslim / Ex Works (EXW)

İhracatçı firmanın malları kendi mahallinde veya başka bir isim ile belirlenmiş yerde (iş yerinde, fabrikada, depoda vb.) gümrükleme işlemleri yapılmamış ve hiçbir taşıma aracına yüklenmemiş şekilde, alıcı firmanın tasarrufuna bırakmasına imkân veren teslim şeklidir.¹²³

Anlaşmada aksine bir hüküm bulunmuyorsa satıcı eşyayı araca yüklemek ve gümrük çıkış işlemlerini yapmak zorunda değildir. Alıcı taşıma ve taşıma sigortası açısından tüm maliyet ve riskleri kabul eden taraf olmaktadır ve bu satış şekli ihracatçı açısından asgari yükümlülük taşıyan bir sistemdir.

2.2.2. Taşıyıcıya Teslim / Free CARRIER (FCA)

Günümüzde taşıma teknolojisindeki yeniliklerin etkisi ile birden fazla taşıma türünün içerdiği kombine ya da çoklu model taşıma sisteminin giderek yaygınlaşması FCA teslim şeklinin gelişmesine neden olmuştur.¹²⁴

Satıcı eşyayı gümrük işlemleri tamamlanmış olarak alıcı tarafından belirtilen yerde (genellikle satıcının bulunduğu şehir) yine alıcı tarafından belirtilen taşıyıcıya teslim etmekle yükümlülüğünü yerine getirmiş olmaktadır.

¹²² SANVER Eray, a.g.e. s.6

¹²³ GÜRSOY Yaser, ‘Dış Ticaret İşlemleri’, Ekin Kitabevi, 2005, s.17

¹²⁴ DÜNDAR Sibel, a.g.e. s.37

2.2.3. Gemi Doğrultusunda Teslim / Free Alongside Ship (FAS)

Bu terim satıcının teslim sorumluluğunun belirlenen yükleme limanında eşyanın gemi doğrultusunda rıhtıma veya mavnaya yerleştirilmesiyle son bulmasını ifade eder. FOB'dan farkı malın rıhtımda teslim edilmesidir. Diğer hususlar FOB'un aynıdır.

2.2.4. Gemi Bordasında Teslim / Free on Board (FOB)

Satıcı tarafından eşyanın gümrük çıkış işlemleri yapılarak belirtilen limanda gemi bordasında teslimini öngören bir satış şeklidir.

Eşyanın güvertede tesliminden itibaren eşyaya ilişkin herhangi bir kayıp yada hasarın bütün masraf ve riski alıcıya aittir. Malların ihraç işlemi satıcı tarafından yapılır.¹²⁵

2.2.5. Mal Bedeli veya Navlun / Cost and Freight (CFR)

Belirtilen varış limanında mal bedeli ve navlunu ödenmiş olarak teslim. Bu teslim şeklinde CFR'den sonra varış limanının ismi yer almaktadır.¹²⁶

Satıcı eşyayı belirlenen varış yerine kadar getirmek için gerekli masrafları ve navlun bedelini ödemekle yükümlüdür. İhraç gümrük işlemlerinden de satıcı sorumludur.

Eşyanın gemi bordasına yüklenmesinden itibaren her türlü hasar ve kayıpla ilgili risk ile bu andan sonra herhangi bir nedenle doğabilecek bütün ek masraflar alıcının sorumluluğundadır.¹²⁷

2.2.6. Mal Bedeli, Sigorta ve Navlun / Cost, Insurance and Freight (CIF)

Bu teslim şekli CFR'ye benzemekte ancak ondan farkı; ihracatçı navlun bedeli yanında sigorta primlerini de ödeyerek, masrafları malın fiyatına yansıtmaktadır. Malın,

¹²⁵ SANVER Eray, a.g.e. s.7

¹²⁶ DÜNDAR Sibel, a.g.e. s.38

¹²⁷ SANVER Eray, a.g.e. s.8

CIF bedelinin % 100'ü değerinde sigorta ettirilmelidir. CIF teslim Şekli, denizyolu taşımacılığı ile birlikte kara, hava ve demiryolu taşımacılığı için de kullanılmaktadır.¹²⁸

Satıcı aynı zamanda eşyanın ihraç işlemlerini de yaptırır. Alıcı CIF satışlarda satıcının yalnızca minimum düzeyde bir sigorta kapsamı sağlayacağını bilmelidir.

2.2.7. Taşıma Ücreti Ödenmiş Olarak Teslim / Carriage Paid To (CPT)

CPT teriminden sonra varış yerinin ismi yer almaktadır. Birden fazla taşıma sistemini konu alan kombine taŐımacılıkta kullanılan bir teslim Şeklidir. CPT gemi ile taşımada kullanılan CFR'nin çoklu taşıma sisteminde karŐılıęıdır. Bu teslim Şeklinde de navlun bedelini satıcı karŐılayacak ve malın fiyatına yansıtacaktır. Hasar ve ziyan rizikosu malın ihracatçı tarafından ilk taşıyıcıya teslimiyle birlikte alıcıya geçmektedir.¹²⁹

2.2.8. Taşıma Ücreti ve Sigorta Ödenmiş Olarak Teslim / Carriage and Insurance Paid To (CIP)

Bu satış Şeklinde satıcı CPT terimiyle ifade edilen bütün yükümlülükleri taşıdığı gibi bunlara ek olarak eşyanın taşınması sırasında kayıp ve hasar riskine karşı alıcıya yk sigortası da sağlamak zorundadır. Satıcı sigorta sözleŐmesini yapar ve primini der. CIP satış Şeklinde satıcıdan beklenen sigorta kapsamının asgari düzeyde olduğu bilinmelidir. Satıcı eşyanın ihraç çıkış işlemlerini de yapmakla yükümlüdür. Bu satış Şekli kombine taŐımalar dahil her türlü taşıma biçiminde kullanılır.¹³⁰

2.2.9. Sınırdaki Teslim / Delivered At Frontier (DAF)

Bu teslim Şeklinde mallar anlaşmada belirtilen sınırdaki, gümrükten önce alıcının emrine hazır bulundurulur. Hudut satıcının gümrüğü olabileceği gibi, alıcının ya da herhangi bir ülkenin gümrüğü de olabilir.

¹²⁸ SELEK A.Seha, 'Dış Ticaret işlemleri ve Tek Düzen Muhasebe Sistemine Uygun Olarak Muhasebeleştirilmesi', Birleşik Matbaacılık, İzmir, 1997, s.65

¹²⁹ DÜNDAR Sibel, a.g.e. s.38

¹³⁰ SANVER Eray, a.g.e. s.8

Bu satış şekli özellikle demiryolu ve karayolu taşımacılığında kullanılıyorsa da her türlü taşıma için de kullanılabilir.

2.2.10. Gemide Teslim / Delivered Ex Ship (DES)

Belirtilen varış limanında ve gemide teslim (DES) şeklinde ihracatçı varış limanında gemide malları ithalatçıya teslim etmektedir. O ana kadar olan masraf ve rizikolar ihracatçıya ait iken teslim anından sonra masraf ve rizikolar alıcıya geçmekte ve gemiden malın boşaltma masrafları da dahil edilmek üzere alıcı tarafından karşılanmaktadır.¹³¹

2.2.11. Rıhtımda Teslim (Gümrük Vergi ve Harçları Ödenmiş Olarak) / Delivered Ex Quay (Duty Paid) (DEQ)

Satıcının yükümlülüğü eşyayı belirlenen varış limanındaki rıhtımda gümrük giriş işlemleri tamamlanmış olarak alıcıya teslim etmekle son bulur. Eşyanın alıcıya teslimine kadar bütün vergi, resim dahil bütün masraflar ve riskler satıcıya aittir.¹³²

2.2.12. Gümrük Resmi Ödenmemiş Olarak Teslim / Delivered Duty Unpaid (DDU)

Satıcı eşyayı ithalatçı ülkede belirtilen yerde teslim ederek yükümlülüğünü yerine getirmiş olur. Bu noktaya kadar olan bütün risk ve masraflarla birlikte gümrük giriş formalitelerinden doğan marafları da satıcı karşılar. Gümrük Vergilerini ödeme yükümlülüğü alıcıya aittir. Eşyanın gümrük girişini zamanında yapmaktan doğan ek masraf ve riskler ise alıcıya aittir.

Bu terim her türlü taşımada genellikle proje taşımalarında kullanılmaktadır.¹³³

¹³¹ DÜNDAR Sibel, a.g.e. ss.39-40

¹³² Erişim: <http://www.iccwbo.org/incoterms/id3040/index.html> (11.10.2010)

¹³³ SANVER Eray, a.g.e. s.9

2.2.13. Gümrük Resmi Ödenmiş Olarak Teslim / Delivered Duty Paid (DDP)

Belirtilen varış yerinde teslim şeklidir.¹³⁴ Satıcı eşyayı ithalatçı ülkede belirlenen yerde hazır bulundurarak yükümlülüğünü yerine getirmiş olur. Eşyanın gümrük işlemlerini tamamlayarak gümrük resmi dahil olmak üzere vergiler ve diğer ödemelerle birlikte bütün risk ve masrafları satıcı üstlenir.¹³⁵

Teslim şekilleri ana başlıklar halinde aşağıdaki tabloda sıralanmaktadır:¹³⁶

¹³⁴ Erişim: <http://www.iccwbo.org/incoterms/id3040/index.html> (11.10.2010)

¹³⁵ SANVER Eray, a.g.e. s.9

¹³⁶ Erişim: http://www.ito.org.tr/wps/portal/mevzuat-bilgilendirme?WCM_GLOBAL_CONTEXT=disticaret_sorular (16.12.2010)

Tablo 8. Teslim Şekilleri

EXW	EX WORKS- İŞ YERİNDE TESLİM (.....olarak belirtilen yerde)
FCA	FREE CARRİER- TAŞIYICIYA MASRAFSIZ (.....olarak belirtilen yerde)
FAS	FREE ALONGSIDE SHIP- GEMİ DOĞRULTUSUNDA MASRAFSIZ (.....olarak belirtilen yükleme limanında)
FOB	FREE ON BOARD – GEMİDE MASRAFSIZ (.....olarak belirtilen yükleme limanında)
CFR	COST AND FREIGHT- MAL BEDELİ VE NAVLUN (varış limanı.....olarak belirtilmek suretiyle)
CIF	COST,INSURANCE AND FREIGHT- MAL BEDELİ, SİGORTA VE NAVLUN (varış limanı.....olarak belirtilmek suretiyle)
CPT	CARRIAGE PAID TO - TAŞIMA ÖDENMİŞ OLARAK (varış yeri.....olarak belirtilmek suretiyle)
CIP	CARRIAGE AND INSURANCE PAID TO - TAŞIMA VE SİGORTA ÖDENMİŞ OLARAK (varış yeri.....olarak belirtilmek suretiyle)
DAF	DELIVERED AT FRONTIER- SINIRDA TESLİM (.....olarak belirtilen yerde)
DES	DELIVERED EX SHIP - GEMİDE TESLİM (varış limanı.....olarak belirtilmek suretiyle)
DEQ	DELIVERED EX QUAY - RIHTIMDA TESLİM (varış limanı.....olarak belirtilmek suretiyle)
DDU	DELIVERED DUTY PAID - GÜMRÜK RESMİ ÖDENMEKSİZİN TESLİM (varış yeri.....olarak belirtilmek suretiyle)
DDP	DELIVERED DUTY PAID - GÜMRÜK RESMİ ÖDENMİŞ OLARAK TESLİM (varış yeri.....olarak belirtilmek suretiyle)

Kaynak:<http://www.ito.org.tr/wps/portal/mevzuat->

[bilgilendirme?WCM_GLOBAL_CONTEXT=disticaret_sorular](http://www.ito.org.tr/wps/portal/mevzuat-bilgilendirme?WCM_GLOBAL_CONTEXT=disticaret_sorular)

2.3. İHRACATTA ÖDEME ŞEKİLLERİ

İthalatçıyla anlaşarak malı hazırlayan ihracatçı, mal bedelinin ödenmesini düşünmek durumundadır. Eğer ürettiği malın karşılığını zamanında alamazsa ihracatçı oldukça zor bir duruma düşer. Bu durum ihracatçıların ve ithalatçıların ödeme şekilleri hakkında yeterince bilgi sahibi olmalarını gerektirmektedir. Böylece karşılaşılabilecek riskleri en aza indirmiş olurlar. Uluslararası ticarete ödeme şekilleri beş grupta toplanabilir. Bunlar, peşin ödeme ve prefinansman, mal karşılığı ödeme, kabul kredili ödeme, akreditifli ödeme ve vesaik mukabili ödemedir.¹³⁷

2.3.1. Peşin Ödeme (Cash / Advance Payment) Ve Prefinansman

İthalatçı bir süre sonra yapılacak olan ihracatın, mal bedelinin tamamını veya bir kısmını önceden ihracatçıya göndermektedir.¹³⁸

Peşin ödeme şeklinde, alıcı önce parayı göndermekte, daha sonra mal gitmektedir. Kuşkusuz burada, alıcının ihracatçıya tam güvenmesi gerekmektedir.

Peşin ödeme kambiyo mevzuatına göre ihracatçı için bir kredi niteliği taşıdığı için mallar 1 yıl içinde ihraç edilmelidir. Ya da aynı değerde başka bir mal, mamul veya hizmet gönderilmelidir.

Türkiye’de açılan bu kredi karşılığında ihracatı teşvik için gelen paradan % 3 oranında kaynak kullanım destekleme fonu (KKDF) kesilmektedir. Bankalar bir yıl içinde ihracatın yapılmayacağını da gözönüne alırlar ve bir yıllık gecikme faizini hesaplayarak peşin gelen paradan kesinti yaparlar.¹³⁹

Peşin olarak bedel geldiği zaman hemen döviz alım belgesi (DAB) kesilir ve ihracat bedeli olduğu DAB üzerine yazdırılır. İhracat esnasında DAB gümrüğe gider ve bedel karşılığı olan malların yurt dışına çıktığı DAB arkasına yazılır. Bu işlem yapılmadan gelen

¹³⁷ DÜNDAR Sibel, a.g.e. s.40

¹³⁸ Erişim: <http://www.egelihracatcilar.com/DersNotlari/10/10.pdf> (15.10.2010)

¹³⁹ DÜNDAR Sibel, a.g.e. s.41

peşin bedelin karşılığı olan mal yurtdışı edilmiş sayılmaz. Mallar kısım kısım yurtdışı edilmişse en son partide DAB üzerinde kapama yapılır.¹⁴⁰

Peşin ödemeli işlemlerde ithalatçı kendini garanti altına almak isteyebilir. Bu bakımdan garantili peşin ödeme ve garantisiz peşin ödeme olarak ayrılabilir. Garantisiz peşin ödemede, ithalatçı ihracatçıya bankanın herhangi bir garantisini istemeden dövizini göndermektedir. İhracatçı malı göndermediği ya da parayı iade etmediği takdirde ihracatçı bankanın bir sorumluluğu yoktur. Garantili peşin ödemede ise ithalatçının bankası, anlaşmaya uygun malın zamanında gönderilmediği ya da para iade edilmediği takdirde gönderilen peşin dövizin faizi ile birlikte ithalatçıya geri gönderileceğine dair ihracatçının bankasından garanti istemektedir. Buna prefinansman adı verilir. Prefinansman da garantör banka ithalatçı tarafından gönderilen parayı, ihracatçıya teslim etmeden önce teminat mektubu ister.¹⁴¹

2.3.2. Mal Karşılığı Ödeme / Cash Against Goods

Alıcının satın aldığı mal bedelini, malların satış sözleşmesinde belirtilen varış yerine ulaşmasını takiben, malın ithalatçı tarafından teslim alındıktan sonra, yapılan anlaşmaya göre ileri bir tarihte ödemenin yapılmasını sağlayan bir ödeme şeklidir.¹⁴²

Peşin ödemenin tersine, ihracatçı bedelini almadan malı alıcıya göndermekte ve bu bakımdan ithalatçıya tam bir güven duymaktadır. İhracatçının en çok risk üstlendiği ödeme şeklidir. İhracatçı malını sevk ettikten sonra sevkiyata ilişkin vesaike doğrudan veya bedelsiz teslim edilmek kaydıyla bir banka aracılığı ile veya doğrudan ithalatçıya göndermektedir.

İhracatçı açısından en riskli ödeme şeklidir.

İthalatçı vesaike teslim alarak, bununla malları gümrükten çekmekte, mal bedelini ise aralarındaki anlaşma uyarınca belirlenen süre sonunda ödemektedir. Fakat mal bedelinin ödenmeme riski her zaman vardır. Mal karşılığı ödeme, ihracatçıyı değil ithalatçıyı finanse eden bir ödeme şeklidir. İhracatçının mal karşılığı ödeme şeklini kabul edebilmesi için mal

¹⁴⁰ AKIN Hakan, 'Yeni İşim Dış Ticaret', Academy International, Ankara,1999, s.184

¹⁴¹ DÜNDAR Sibel, a.g.e. ss.41-42

¹⁴² Erişim: http://www.kobifinans.com.tr/tr/bilgi_merkezi/02080109/21357 (14.08.2010)

bedelinin ödeneceğine inanması gerekmektedir. Güvence bankaların garantisıyla sağlanabilir. Ödemenin zamanında yapılacağına ilişkin bir garanti alıcının bankası vasıtasıyla satıcıya verilmekte olup, mal karşılığı ödemede oldukça sık görülmektedir.¹⁴³

2.3.3. Kabul Kredili Ödeme

Mal bedelinin belli bir vadede ödenmesini taahhüt eden ve bu ödemeye bir poliçenin araç olduğu ödeme şeklidir. Bir başka ifade ile kabul kredisi satılan malın bedelinin bir poliçeye bağlandığı vadede satıcıya ödenmektedir.¹⁴⁴

Temel olarak alıcıyı finanse etmeyi amaçlayan işlemde, poliçenin iskonto edilmesi halinde satıcıya da kaynak sağlayan, alıcının mal bedelini, malı teslim alınca değil de belli bir vade sonunda ödediği bir yöntemdir. Vadeli akreditifler gibi vadeli mal alım ve satımında kullanılmaktadır.

Kabul kredili ödemede, vade, kambiyo senetlerinden poliçe vasıtasıyla belirlenmekte olup diğer poliçelerden tek farkı, genellikle poliçe bedelinin vadesinde ödeneceği hususunda bir bankanın dönülemez taahhüdünü içermesidir.

2.3.4. Akreditifli Ödeme / Letter Of Credit L / C

Akreditif bir bankanın şarta bağlı ödeme garantisi olarak tarif edilebilir.¹⁴⁵

İhracatçının, malları akreditif şartlarına uygun olarak sevk ettiği zaman mal bedelini alacağından emin olduğu; ithalatçının ise anlaşma şartlarına uygun akreditifi bankasına talimat vererek açtırdığı zaman malları alacağından emin olduğu bir ödeme şeklidir. Yani akreditifli ödeme birbirini tanımayan tarafların tercih ettiği bir ödeme şeklidir.

Başka bir deyişle, akreditif ihracat bedellerinin ödenmesi hususunda ithalatçı ve ihracatçının bankalarının da sorumluluk altına girdiği şartlı ödeme taahhüdüdür.

Hem ithalatçı hem de ihracatçıyı koruyan bu sistem dünyada en fazla kullanılan ödeme şeklidir.

¹⁴³ DÜNDAR Sibel, a.g.e. s.42

¹⁴⁴ ŞAHİN Arif, "İhracatta Ödeme Şekilleri", İgeme İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi Yayınları, Ağustos 2008, s.33

¹⁴⁵ Erişim: <http://www.mevzuat.net/fayda/odemesekilleri.htm> (09.11.2010)

Bir akreditifde en azından dört taraf mevcuttur:

- *Akreditif Amiri*: İthalatçı olup, kendi bankasına akreditif açtırma talimatı veren taraftır.
- *Amir Banka*: İthalatçının talimatı üzerine ihracatçı lehine akreditif açan ve bunu ihracatçının bankasına bildiren taraftır.
- *İhbar Bankası*: Gelen akreditifi ihracatçıya ihbar eden yerli bankadır.
- *Lehdar*: Adına akreditif açılan, malı gönderip parasını tahsil edecek olan taraf yani ihracatçıdır.

Basit bir akreditifin işleyişini aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz:

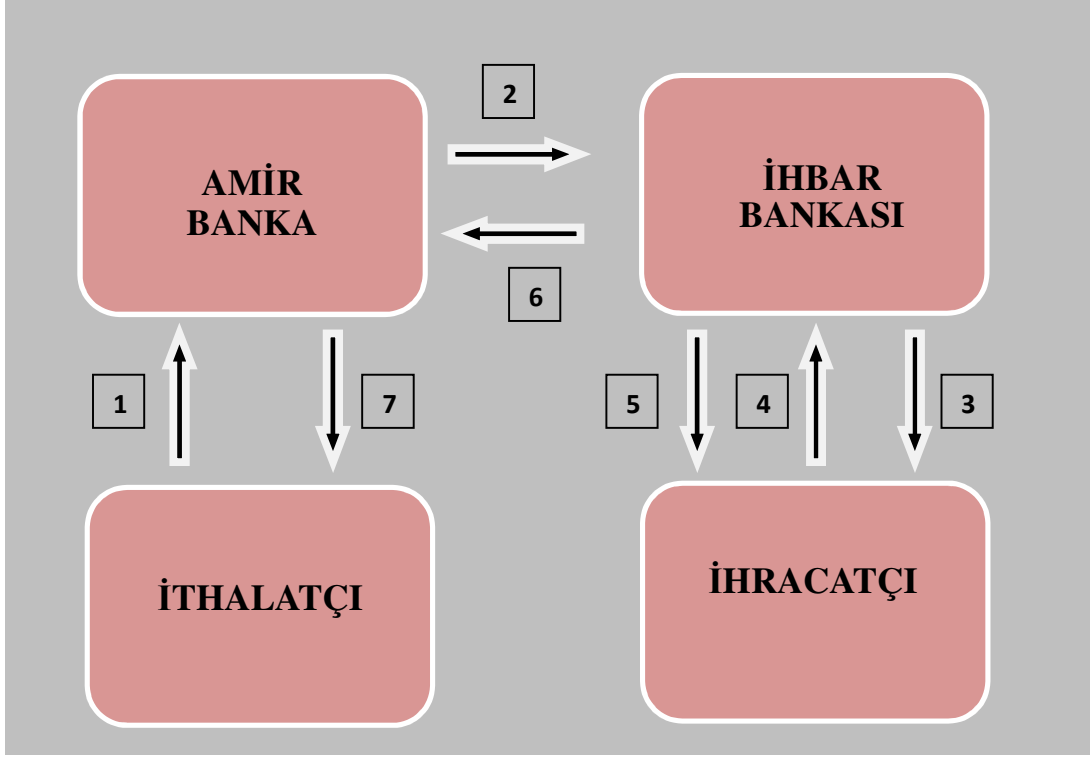
- İthalatçı kendi bankasına yazılı olarak akreditif açtırma talimatını verir.
- Akreditif metni ihbar bankasına gönderilir.
- Akreditif ihracatçıya ihbar edilir (bildirilir).
- Yükleme yapıldıktan sonra dökümanlar ihbar bankasına ibraz edilir.
- Dökümanlar yada vesaik kontrol edilir, eksiklik yok ise ihbar bankası aynı zamanda ödeme bankası ise ödeme yapılır, değilse evrak amir bankaya mal bedeli tahsili için gönderilir.
- Akreditif teyitsiz ise mal bedelinin tahsili için evrak amir bankaya gönderilir. Teyitli ise ödeme yada rambursman talimatı için evrak satıcının bankasına gönderilir.¹⁴⁶

Bu açıklamalar doğrultusunda aşağıdaki akreditifin akış şemasını da inceleyebiliriz:¹⁴⁷

¹⁴⁶ SANVER Eray, a.g.e. s.11

¹⁴⁷ ÇELEBİ Merve, PAKER Feyza, 'İhracatta Temel Bilgiler Rehberi', İzmir Ticaret Odası, İzmir, Şubat, 2000, s.27

Şekil 1. Akreditifin Akış Şeması (Flow Chart)

İhracat akreditiflerinin peşin ödemeye imkan veren kısımları, akreditiflerin kendi hükümlerine tabidir. Ancak, akreditif vadesi içinde (ek süreler dahil) ihracatın gerçekleştirilememesi veya fiili ihrac tarihinden itibaren 180 gün içinde yapılan ihracat bedelleriyle mahsup veya tasfiye suretiyle iade edilememesi halinde prefinansman kredisi hükümlerine tabi tutulur.¹⁴⁸

2.3.5. Vesaik Mukabili Ödeme Şekli / Cash Against Documents

Bir malın ihrac ülkesinden yola çıkarılmış olduğunu gösteren belgesinin ihracat bedelini ödeyerek bankadan alınması yoluyla yapılan ödeme şeklidir. Bir başka ifade ile bankanın, ihrac bedelini tahsil ettikten ya da gelecekte bir tarihte tahsil edilmek üzere

¹⁴⁸ KAYA Mehmet Emin, 'Kambiyo Mevzuatı', Maliye ve Hukuk Yayınları, Ekim 2005, s.202

vadeli bir poliçe düzenlendikten sonra malların çekilmesini sağlayacak belgeleri (vesaikleri) ithalatçıya teslim ettiği ödeme türüdür.¹⁴⁹

Dış ticarete oldukça sık rastlanan ödeme şekillerinden biri olan vesaik karşılığı ödeme şeklinde, alıcı mal bedelini ödemediği sürece kontrolü devam etmektedir. İhracatçı, eğer alıcı malları temsil eden dokümanları almayıp malları gümrükten çekmezse malları geri getirebilir, başkasına satabilir ya da aynı alıcıya daha düşük fiyattan satmak zorunda kalabilir. İhracatçı malları sevk ettikten sonra mallar için düzenlediği dokümanları bankasına (aracı banka) teslim eder. Banka dokümanları kontrol eder.¹⁵⁰

2.4. İHRACATTA KDV İSTİSNASI VE İADESİ

2.4.1. İhracatta KDV İstisnası

2.4.1.1. Genel Açıklama

KDV teorisinde dış ticaret işlemlerinin vergilendirilmesi açısından; Destinasyon ve Orijin olmak üzere iki ilke kabul edilmiş bulunmaktadır.

- **Destinasyon İlkesi:** Mal ve hizmetlerin nihai olarak tüketildikleri veya faydalandıkları ülkede vergiye tabi tutulmasını öngörmektedir.
- **Orijin İlkesi:** Mal ve hizmetlerin dış ticaret dahil üretildikleri ülkede vergilendirilmesini öngörmektedir.

Ancak, KDV bir tüketim vergisi olduğundan, bu vergi yönünden vergileme hakkının da mal ve hizmetin üretildiği ülkeye değil, nihai olarak tüketildikleri ülkeye ait olması gerekmektedir. Bu bakımdan, KDV'nin uygulandığı ülkelerin yaklaşık olarak tamamında destinasyon ilkesinin benimsendiği görülmektedir.¹⁵¹

İhraç edilen malların üretimi amacıyla, hammadde ve diğer girdilerin tedariki esnasında ödenmiş olan katma değer vergilerinden, imalatçı ihracatçı ya da ihraç edilen malların imalatını yapan firmalar üzerinde kalan kısmı, ihracattan sonra ilgili firmalara iade edilmektedir. Diğer bir ifadeyle bu firmalar vergiden istisna edilmektedir.

¹⁴⁹ ŞAHİN Arif, a.g.e. s.25

¹⁵⁰ DÜNDAR Sibel, a.g.e. s.50

¹⁵¹ YETİK Ahmet, a.g.e. s.109

Ülkemizde uygulanmakta olan KDVK'da "Varış Ülkesinde Vergilendirme" (Destinasyon ilkesi) benimsenmiş bulunmaktadır. Bu ilkeye göre mal ve hizmetler nihai olarak tüketildiği ya da faydalandıkları ülkede KDV'ye tabi tutulmamaktadır.¹⁵²

Yüklenen vergilerin gider ya da maliyet olarak kaydedilmeyip ihracatçıya iade edilmesi, bir teşvik unsuru olarak değerlendirilmektedir.

Bu sistemde ithalat vergilendirilirken ihraç edilen malın bünyesine giren KDV ihracatçıya iade edilmekte ve mal KDV yükünden arındırılmaktadır. Böylece ithal ürünler ile yerli ürünler eşit vergi koşulları altında rekabet edebilmektedir. Sistem bu yönüyle ithalatı vergilendirirken ihracatı vergiden istisna tutması nedeniyle ihracatı teşvik etmektedir.¹⁵³

2.4.1.2. Katma Değer Vergisinde İndirim ve İade Sistemi

KDV iadesi ihracatta rekabet eşitliğini oluşturabilmek için ihracatçıların yüklendiği verginin ihracatçıya iadesini sağlayan bir mekanizmadır.¹⁵⁴

Türk KDV sisteminde esas olan, bir vergilendirme döneminde ödenen KDV'nin aynı dönemde tahsil edilen KDV'den indirilmesi sonucunda, indirilemeyen tutar arta kalırsa bunun sonraki döneme devretmesidir.

Katma değer vergisi kanununa göre mükellefler, bir vergilendirme döneminde yaptıkları vergiye tabi işlemleri üzerinden hesapladıkları KDV'den, kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanan katma değer vergisini indirmekte, hesaplanan vergilerin, ödenen vergilerden fazla olması halinde aradaki farkı vergi dairesine ödemektedirler.

KDVK'nın 29/1. maddesinin (a) ve (b) bentlerine göre mükellefler, yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesapladıkları KDV'den aksine hüküm bulunmadıkça

¹⁵² YETİK Ahmet, a.g.e. s.109

¹⁵³ HOROZ Yeşim, a.g.e. s.89

¹⁵⁴ AKBULAK Yavuz, Tokmak Ayça, 'İhracatta KDV İadesi ve Dış Ticaret Sermaye Şirketlerinin Durumu', s.190

Erişim:http://uvf.ulakbim.gov.tr/uvf/index.php?cid=9&vtadi=TSOS&ano=44288_cca601a3aedb5089e1d1f82c2b310847 (15.05.2010)

faaliyetlerine ilişkin olarak kendilerine yapılan teslim ve hizmetler nedeniyle hesaplanarak, düzenlenen fatura ve benzeri belgelerde gösterilen KDV ile ithal ettikleri mal ve hizmetler dolayısıyla ödedikleri KDV'yi indirebilmektedirler.¹⁵⁵

İhracat amacıyla üretim gerçekleştiren işletmelerin ürün ve hizmet alımı nedeni ile ödedikleri Katma Değer Vergisinin iadesini kanun gereği talep edebilirler.¹⁵⁶

İhracatta KDV iadesi, ihracat istisnası olarak KDV'nin yurt dışındaki alıcıdan alınamamasının doğal bir sonucudur. İhracatta KDV iadesi, alımlarda üstlenilen ancak müşteriden tahsil edilmeyen verginin geri alınmasıdır.

KDV'de üç nedenle vergi iadesi ortaya çıkabilmektedir. Bunlar aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

1. Tam istisna kapsamında yapılan teslim ve hizmetler nedeniyle yüklenilen ancak indirimle giderilemeyen vergiler iade edilebilmektedir. Bu iadelere;

- İhracat
- Diplomatik istisna kapsamındaki teslim ve hizmetler
- Deniz, hava ve demiryolu araçlarına ilişkin teslim ve hizmetler
- Liman ve hava meydanlarında yapılan hizmetler
- Petrol arama faaliyetlerine ilişkin teslim ve hizmetler
- Teşvik belgeli makina ve teçhizat teslimleri
- Uluslararası taşımacılık nedeniyle hak kazanılmaktadır.

2. KDVK'nın 29.maddesi uyarınca, indirimli orana tabi mal ve hizmetlere ilişkin olup, indirimle giderilemeyen vergiler iade edilebilmektedir.

3. Vergi sorumluluğu kapsamında uygulanan tevkifat nedeniyle vergi iadesi söz konusu olabilmektedir. Bu iadeler;

- Hurda metal teslimleri nedeniyle yapılan tevkifat ile
- Tekstil ve konfeksiyon sektöründe uygulanan tevkifatlardan kaynaklanmaktadır.¹⁵⁷

¹⁵⁵ YETİK Ahmet, a.g.e. s.110

¹⁵⁶ KAYA Ferudun, 'Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebe Uygulamaları', Detay Yayıncılık, Ankara, 2007, s.251

¹⁵⁷ YETİK Ahmet, a.g.e. ss.110-111

Ülkemizde, katma değer vergisinde ihracat istisnasından dolayı, yüklenilen ve indirim yolu ile giderilemeyen katma değer vergisi, ihracatçı firmaya Maliye Bakanlığınca belirlenen esas ve usuller çerçevesinde iade edilmektedir.¹⁵⁸

İhraç edilen mal ve hizmetin meydana getirilmesi ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımları dolayısıyla yüklenilen KDV, ihracat teslimlerinin yapıldığı ve hizmetin ifa edildiği vergilendirme döneminde yapılan vergiye tabi işlemler (Yurtiçi mal teslimleri ve hizmet ifası gibi) üzerinden hesaplanacak KDV'den indirilebilmektedir. Vergilendirme dönemi itibariyle indirilemeyen KDVK'nın 32'nci maddesi gereğince iade konusu olmaktadır.¹⁵⁹

KDVK'nın 34/1.maddesi ile yurt içinden sağlanan veya ithal edilen mal ve hizmetlere ait KDV'nin;

- Alış faturası veya benzeri vesikalarda ve gümrük makbuzu üzerinde ayrıca gösterilmesi,
- Bu belgelerin kanuni defterlere kaydedilmesi şartıyla indirilebileceği hükme bağlanmıştır.

Buna göre KDV indirimi yapılabilmesi için:

- Vergi indirimi mükellefe tanınmış bir hak olduğundan, öncelikle gerçek veya basit usulde KDV mükellefi olmak gerekir.
- Vergiye tabi faaliyetler ile ilgili olmayan mal ve hizmet alımlarında yüklenilen KDV'nin indirimi yasal olarak mümkün olmadığından, indirilecek verginin mutlaka faaliyet konusu ile ilgili olması gerekmektedir.
- Yüklenilen KDV'nin indirilemeyeceğine ilişkin KDVK'nında bir hüküm bulunmaması gerekir.
- KDV fatura veya benzeri belgeler ile gümrük makbuzunda ayrıca gösterilmesi gerekir.
- Fatura ve benzeri belgeler ile gümrük makbuzu kanuni defterlere kaydedilmesi gerekmektedir.
- KDV indirimine konu olan belgeler gerçek durumu yansıtmalı, gerçek bir alım satım işlemi nedeniyle düzenlenmiş olması gerekir. Sahte ve muhteviyatı itibariyle yanıltıcı nitelik taşıyan belgelerde yer alan KDV'nin indirilmesi mümkün olmamaktadır.

¹⁵⁸ ŞEKER Kudbeddin, 'Türk Vergi Sisteminde Katma Değer Vergisi İstisna Ve İadelerin Uluslararası Taşımacılık Uygulaması', Yüksek Lisans Tezi Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006, s.63

¹⁵⁹ KDVK Genel Tebliği 4, 08/12/1984 Tarih ve 18599 No'lu Resmi Gazete

Yukarıda sıralanan ve KDV indirimi yapılabilmesi için gerekli olan koşulların, KDV'nin iade edilmesi için de gerekli olan koşullar olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca, iade istenebilmesi için indirimle giderilemeyen KDV bulunması ve iade hakkının devredilecek KDV olarak kullanılması gerekmektedir.¹⁶⁰

Bir malın yurt dışına satılması sırasında, yurt içinde alınmış olan dolaylı vergilerin geri verilmesi ve böylece dışarı satılan mallar ülkeden çıkarken daha önce ödenmiş vergilerden arındırılmış olarak, uluslararası rekabette düşük fiyatla yer alması sağlanmış olmaktadır. Zira, dolaylı vergilerle yükselen fiyatın dikkate alınmaması ve ihracatı yapana ödenmiş olan vergilerin geri verilmesi sağlanmakta ve vergilerin ihracatı engelleyici etkisi ortadan kaldırılmaktadır.¹⁶¹

Bilindiği üzere vergi literatüründe KDV istisnası;

- Malın teslimi veya hizmetin ifası anında KDV tahsil edilmemesi,
- Malın teslimi veya hizmetin ifası anında KDV'nin tahsili, ancak daha sonra belirli şartların gerçekleşmesi kaydıyla tahsil edilen KDV'nin iade edilmesi olmak üzere iki şekilde uygulanmaktadır.

Birinci yöntemde, 'Ön İhracat İstisnası' adı verilmektedir. Bunun esası, ihracata konu mal ve hizmetlerle bunlara ilişkin girdilerin tedarikinde KDV ödenmemesidir. Başka bir deyişle, ihracatçı, ihraca konu mal ve hizmetleri, (belirli bir süre içinde ihraç etmek kaydı ile) KDV ödemediği tedarik etmektedir. Bunları sattığında da KDV uygulamamaktadır. Sonuçta, ihracatçı KDV yükü dışında kalmış olmaktadır.

İkinci yöntemde; ihraç edilen mal ve hizmetlere ilişkin olarak, bunların tedariki sırasında KDV ödenmektedir. Fakat, fiili ihracat yapıldığında, fatura ve benzeri belgelerde gösterilmek şartıyla daha önce ödenmiş bulunan KDV geri verilmektedir. Bu sebeple, ikinci yöntemde 'Fitti İhracat İstisnası' denilmektedir.¹⁶²

¹⁶⁰ YETİK Ahmet, a.g.e. ss.111-112

¹⁶¹ ŞEKER Kudbeddin, a.g.e. s.63

¹⁶² YETİK Ahmet, a.g.e. ss.112-113

2.4.2. İhracat İstisnası

İhracatta vergi iadesi anlamında kullanılan vergi iadesi ekonomik amaçlı, ihracatı teşvik etmek üzere uluslararası ticarete son yıllarda gittikçe geniş bir uygulama bulan bir işlemdir.¹⁶³

Önceki bölümlerde belirtildiği üzere 3065 Sayılı KDVK'ya göre ihracat teslimleri vergiden müstesnadır. İhracat istisnası iki türlü uygulanabilmektedir:

1. Direkt ihracat istisnası olarak adlandırılan birinci uygulamada, ihracatçıya kadar olan aşamalarda istisna söz konusu değildir. İstisna sadece ihracatçıya uygulanmakta ve ihracatçının yurtdışındaki müşterilerine yaptığı teslimler vergiye tabi tutulmamaktadır.
2. İkinci uygulama ise literatürde 'Ön İstisna' olarak da tanımlanan tecil-terkin uygulamasıdır. Bu uygulamada istisna, ihracatçıya malı teslim eden imalatçıya uygulanmaktadır. İmalatçının ihracatçıya yaptığı teslim nedeniyle hesaplanan vergi tahakkuk ettirilmesine rağmen tecil ettirilmektedir. Daha sonra kanunda belirtilen şartların tekemmülü halinde tecil edilen bu vergi terkin edilmektedir.¹⁶⁴

2.4.2.1. Mal İhracatında KDV İstisnası

3065 sayılı KDV Kanunu'nun 11.maddesinin 1/a fıkrası hükmü ile ihracat teslimleri ve bu teslimlere ilişkin hizmetler ile yurt dışındaki müşteriler için yapılan hizmetler vergiden istisna edilmiştir. 12.maddede bir teslimin ihracat teslimi sayılabilmesi için gerekli koşullar düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre;

- Teslimin yurt dışındaki bir müşteriye yapılması,
- Teslimin konusu malın Türkiye Cumhuriyeti gümrük hattından geçerek bir dış ülkeye vasıl olması gerekmektedir.¹⁶⁵

Yukarıda ifade edilen bir dış ülkeye vasıl olma deyimi, malın gümrük bölgesinden ayrılmış olmasını ifade etmektedir. Buna göre, Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkan bir mal, fiilen ihraç edilerek dış ülkeye ulaşmış sayılmakta ve istisnadan yararlanabilmektedir. Fiili

¹⁶³ ŞEKER Kudbeddin, a.g.e. s.63

¹⁶⁴ YETİK Ahmet, a.g.e. s.113

¹⁶⁵ GÜNAY Korhan, a.g.e. s.39

ihraç tarihinin tespiti ise, gümrük beyannamesi ile yapılmaktadır. Bu tarihin tespiti istisna uygulaması ile KDV iadesi ve mahsup işlemlerinde büyük önem taşımaktadır.

2.4.2.2. Hizmet İhracatında KDV İstisnası

KDV Kanununun 1.maddesi gereği, Türkiye’de yapılmayan hizmetler verginin konusuna girmemektedir. Türkiye’de yapılmakla birlikte yurtdışındaki müşteriler için yapılan hizmetler ise Kanunun 11/1-a maddesi ile vergiden istisna edilmiştir. KDV Kanununun 11/2.maddesinde, ikametgahı, işyeri ve iş merkezi yurtdışında olan alıcılara veya Türkiye’deki firmaların yurtdışında müstakilen faaliyet gösteren şubesinde yapılan yurt dışında faydalanılan hizmetlerin istisna kapsamına girdikleri açıklanmıştır.¹⁶⁶

Hizmet ihracında KDV istisnasının uygulanabilmesi için aşağıdaki şartlar sağlanmalıdır:

- Hizmetten yurtdışında yararlanılmalıdır.
- Hizmetin bedeli döviz olarak Türkiye’ye getirilmelidir.
- Fatura veya benzeri belge yurtdışındaki müşteri adına düzenlenmelidir.
- Hizmet Türkiye’de, yurtdışındaki bir müşteri için yapılmalıdır.¹⁶⁷

Yukarıda sayılanların dışında; yurt dışına fason işçilik yapılması, tamir, bakım, onarım için Türkiye’ye geçici ithal yoluyla getirilen araçlara verilen hizmetler, yabancı sigorta kuruluşlarına yapılan aracılık hizmetleri, yurt dışında imal edilecek malların kalıp ve numunelerinin yapılması, yurtdışına yapılan finansal kiralama işlemleri istisna kapsamına girmektedir.¹⁶⁸

Hizmet ihracatı istisnası, yabancı müşteri adına faturanın düzenlendiği ve bedelin Türkiye’ye getirildiği vergilendirme döneminde uygulanacaktır. Fatura, ihracat bedeli dövizin yurda getirildiği dönemden önceki tarihlerde düzenlense dahi, hizmet ihracatına ait bedeller dövizin yurda getirildiği dönem beyannamesinde beyan edilecektir. Çünkü hizmet

¹⁶⁶ GÜNAY Korhan, a.g.e. s.39

¹⁶⁷ ÇELİK Mehmet, a.g.e. s.154

¹⁶⁸ GÜNAY Korhan, a.g.e. ss.39-40

ihracatı istisnasının şartlarından birisi de, hizmet bedelinin döviz olarak Türkiye'ye getirilmesidir.¹⁶⁹

2.4.2.3.İhraç Kayıtlı Teslimlere İlişkin KDV İstisnası (Tecil-Terkin Uygulaması)

Bu uygulama, yurtdışındaki imalatçıların ihracatçılara, ihraç edilmesi şartı ile mal satarken, satış bedelinin içinde bulunan KDV'ni normalde alması gerekiyor iken artık ihracatçıdan almayıp tecil ettirmesi esasına dayanır.¹⁷⁰

Burada, ihracatçıya ihraç şartıyla mal satan imalatçı firma, faturasında KDV'ni gösterecek ve üstelik muhasebe kayıtlarında KDV'ni tahakkuk da ettirecek ama ihracatçı firmadan bu KDV'ni tahsil etmeyecektir.¹⁷¹

İhracatçılara imalatçılardan ihraç etmek kaydıyla satın alacakları mallar için katma değer vergisi ödememe avantajı sağlayan tecil-terkin sistemi, Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 11/1-c maddesinde düzenlenmiştir.

Buna göre,

-27 seri numaralı KDV genel tebliğinde tanımlanan imalatçıların ihraç kaydıyla yapacakları teslimler sadece kendi ürettikleri mallar ile risk ve organizasyonu kendilerine ait olmak üzere fason olarak imal ettikleri ürünleri kapsamaktadır.

-İmalatçı olan veya olmayan mükelleflerin dış ticaret sermaye şirketlerine mal teslimleri,

-İmalatçı olan veya olmayan mükelleflerin sektörel dış ticaret şirketlerine mal teslimleri,

-Özel finans kurumlarının ihracatçılara mal teslimi,

-Türkiye'de ikamet etmeyenlere döviz karşılığı satışlarda KDV ihracat istisnası izin belgesi sahibi ihracatçılara yapılan mal teslimleri,

-Dahilde işleme veya geçici kabul izin belgesi kapsamında ithal edilen ham veya yardımcı maddeler kullanılarak üretilen malların ihracatçılara teslimi,

-Bir istisna olarak, dahilde işleme veya geçici kabul izin belgesi alan ve tekstil,

konfeksiyon, demir-çelik, otomotiv ve otomotiv yan sanayi sektörlerinde faaliyette bulunan

¹⁶⁹ ÇELİK Mehmet, a.g.e. s.160

¹⁷⁰ GÜNAY Korhan, a.g.e. s.40

¹⁷¹ CEVAHİR Hatice, a.g.e. s.84

imalatçı-ihracatçılara bu rejimler kapsamında ihraç edilecek ürünlerin imalinde kullanılacak maddelerin tesliminde tecil terkin uygulaması yapabileceklerdir.¹⁷²

İlgili kanun maddesi ile imalatçılara (ve imalatçı olmamakla birlikte ihraç kayıtlı teslimde bulunmasına izin verilenlere) ihraç kaydıyla satış yapabilme imkanı sağlanmış ve bu satışlar dolayısıyla doğan KDV borcunun tecil-terkin sistemi aracılığıyla, tecil edilen verginin terkini yoluyla imalatçının katlandığı finansman yükünden kurtulması amaçlanmıştır. Ayrıca bu düzenlemeyle ihracatçı, imalatçıdan vergisiz mal almak suretiyle ihraç edeceği mallar için kısa süre için dahi olsa katma değer vergisi yükünden kurtulmuş olmaktadır.¹⁷³

Katma değer vergisi iadesinde iadenin usul ve esasları; ihracatın türüne, ihracatçının hukuki statüsüne, talep edilen iade miktarına göre farklılık arz etmektedir.

Mevcut uygulamaya göre yukarıda sayılanlar tarafından ihraç edilmek şartıyla, kendilerine yapılan teslimlere ait katma değer vergisi, ihracatçılar tarafından ödenmeyecek; buna karşılık imalatçılar tahsil etmedikleri vergiyi ilgili beyannamelerinde beyan ederek tarh ve tahakkuk ettirecektir. Ancak, ödeme yapılmadan vergi dairesince tecil edilecek, malların ihracatçıya tesliminden itibaren üç ay içinde ihraç edilmesi halinde tecil edilen vergi gerekli belgelerin ibrazı şartıyla terkin edilecektir.

Tecil-terkin uygulaması, sadece ihraç konusu nihai mallara uygulanabilecektir.¹⁷⁴

Bu uygulamadan yararlanma şartları;

-Sanayi Bakanlığı'nca belirlenen kriterlere göre imalatçı niteliğine haiz olanların ihracatçılara yaptıkları teslimler,

-Satıcılar bu vasfı haiz olmasalar bile, Dış Ticaret Sermaye şirketlerine veya Sektörel Dış Ticaret şirketlerine ihraç edilmek üzere yapılan teslimler,

-Bu vasfı haiz olmasalar bile özel finans kurumlarınca ihracatçılara yapılan teslimler,

¹⁷² GÜNAY Korhan, a.g.e. s.40

¹⁷³ ÇELİK Mehmet, a.g.e. s.173

¹⁷⁴ TANSEL Günay, 'İhraç Kaydıyla Mal Teslimlerinde Kdv Tecil, Terkin ve İade Konusunun Katma Değer Vergisi Kanunu ve Muhasebe Uygulamaları Açısından Ele Alınması', Yüksek Lisans Tezi İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007, s.3

-Geçici kabul veya Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında ithal edilen ham veya yardımcı maddeler kullanılarak mal üretenler tarafından bu malların ihracatçılara ihraç kaydı ile teslimleri.¹⁷⁵

Bu şartlara haiz olanlar tarafından ihracatçılara yapılan teslimlerle ilgili olarak düzenlenecek, faturada KDV gösterilecek, ancak bu faturaya “3065 sayılı KDV Kanunu hükümlerine göre ihraç edilmek şartıyla teslim edildiğinden KDV tahsil edilmemiştir.” ibaresi yazılacaktır. Bu suretle ihracatçı, faturada gösterilen KDV’yi ödemeksizin malı teslim alacaktır.¹⁷⁶

Tecil-terkin uygulaması, sadece ihraç konusu nihai mallara uygulanabilecektir. İhracatçı tarafından olsa dahi işlemde geçirilecek ara mallar ile ihraç edilecek malın ambalajında kullanılacak mallar bu uygulamadan yararlanamayacaktır.

2.4.2.4. Türkiye’de İkamet Etmeyenlere Yapılan Mal Teslimlerinde Kdv İstisnası

Türkiye’de ikamet etmeyen yolcuların satın alarak yurt dışına mal götürme işlemlerine vergi literatüründe “perakende ihracat” denilmektedir. Dolayısıyla, Türkiye’de ikamet etmeyen yolcular tarafından satın alınarak yurt dışına götürülen ve nihai olarak yurt dışında tüketilecek olan malların KDV yükünden arındırılması gerekir.

KDV Kanunumuz ve uygulamasında, Türkiye’de ikamet etmeyen yolcuların satın alarak yurt dışına götürdükleri malların KDV’den arındırılmasında iki yöntem benimsenmiştir. Bu yöntemler;¹⁷⁷

- **Yolcu Beraberi Eşya İstisnası:** Türkiye’ye geçici olarak gelen kişilerin Türkiye’den satın aldıkları malları yurt dışına çıkarmaları halinde, malların yurt dışında tüketimi söz konusu olduğundan ihracat benzeri bir durum ortaya çıkmaktadır. Avrupa Birliği’ne üye ülkelerde de uygulanan yolcu beraberinde eşya ihracında KDV istisnası tanınması, bizim KDV Kanununda da yer almıştır. Kanunun 11/1 maddesinin (b) bendiyle, Türkiye’de ikamet etmeyen yolcuların

¹⁷⁵ GÜNAY Korhan, a.g.e. s.41

¹⁷⁶ ÇELİK Mehmet, a.g.e. s.176

¹⁷⁷ TOKAÇ Gökhan, a.g.e. s.51

satın aldığı mallara ödedikleri KDV'nin, bu malların yurt dışına çıkarılması üzerine iade edileceği hükme bağlanmıştır. Bu istisnadan Türkiye'de ikamet etmeyen yabancılar ve TC tabiiyetinde bulunmakla birlikte, yurtdışında bulunan ve yabancı bir ülkede ikamet ettiğine dair yetkili makamlardan belge alan Türk vatandaşları yararlanabilmektedir. Katma Değer Vergisi Kanunu'nda yukarıda belirtildiği üzere yer alan ve Türkiye'de ikamet etmeyen yolculara yapılan teslimlerin istisna sayılmasına ilişkin sistem 43 Seri No.lu KDV Genel Tebliği ile düzenlenmiş olup katma değer vergisinin satış sırasında tahsil edilip malın yurtdışına çıkarılışına müteakip alıcıya iade edilmesi şeklinde uygulanmaktadır.¹⁷⁸

- **Türkiye'de İkamet Etmeyenlere Döviz Karşılığı Yapılan Satışlarda KDV İstisnası (Bavul Ticareti):** Katma Değer Vergisi Kanununun vergiden istisna olan mal ve hizmetlerin sıralandığı 11'inci maddesinin 1-b paragrafında; "Türkiye'de ikamet etmeyen yolcuların satın alarak Türkiye dışına götürdükleri malların teslimi anında Katma Değer Vergisinin tahsil edileceği, gümrükten malın çıkışı anında fatura veya belgenin ibrazında ise tahsil edilen Katma Değer Vergisinin iade olunacağı" hüküm altına alınmıştır.¹⁷⁹ Bavul ticaretine konu olan malların ihracat-ithalat, gümrükleme, depolama ve dağıtım işlemleri normal dış ticarete olduğu gibi gerçekleşmemektedir. Zira "Bavul Ticareti" başlangıçta yurt dışında ikamet eden kişilerin ülkemizden satın aldıkları malları bizzat kendi imkanları ile ülkelerine taşımaları şeklinde gerçekleşirken son dönemlerde kargo taşımacılığı da yapan bazı turizm şirketleri tarafından belirli bir ücret karşılığında satın alınan malların depolanması, paketlenmesi, limanlara gönderiminin sağlanması, uçak ve gemiye yüklenme işlerinin yapılması ve alıcıların belirlediği yerlere taşınmasının sağlanması şeklinde gerçekleşmektedir.¹⁸⁰ Katma Değer Vergisi Kanunu'nda yer alan ve Türkiye'de ikamet etmeyen yolculara yapılan teslimlerin istisna sayılmasına ilişkin sistem, 43 Seri No.lu KDV Genel Tebliği ile düzenlenmiş olup Katma Değer

¹⁷⁸ ÇELİK Mehmet, a.g.e. ss.161-162

¹⁷⁹ HOROZ Yeşim, a.g.e. ss.100-101

¹⁸⁰ TOKAÇ Gökhan, a.g.e. ss.62-63

Vergisinin satış sırasında tahsil edilip malın yurt dışına çıkarılışını müteakip alıcıya iade edilmesi şeklinde uygulanmaktadır.¹⁸¹

2.4.3. İhracat İstisnasında İade Esasları

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 32.maddesi gereğince, tam istisnalar kapsamında yer alan ihracat istisnası nedeniyle yüklenilen ve fatura veya benzeri belgelerde gösterilen katma değer vergisi, mükelleflerin vergiye tabi faaliyetleri üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden indirilmekte, vergiye tabi faaliyetlerin mevcut olmaması veya hesaplanan verginin indirilecek vergiden az olması hallerinde ise, indirilemeyen katma değer vergisinin ihracat istisnasına isabet eden kısmı, mükelleflere iade edilmektedir. Bu durumda mükelleflerin, ihracat istisnası kapsamındaki teslimleri için yükledikleri KDV'yi mahsup veya nakit olarak iade almaları mümkündür.¹⁸²

KDV iadesi ve mahsubu ile ilgili usul ve esaslar 29 ayrı KDV genel tebliği ve bunun yanında birçok genel yazı ve iç genelgelerle düzenlemiştir. Uygulamada ihracatçılara büyük sıkıntı yaşatan bu karmaşık durum 84 seri no.lu KDV Genel Tebliği ile sona ermiştir.

Mükelleflerin, ihracat istisnası kapsamında yapılan teslimleri için yükledikleri KDV'ni mahsup ve nakit olarak iade almaları mümkündür. Mükelleflerin iade işlemlerinin yapılabilmesi için vergi dairesine yazılı bir talepte bulunulması ve 84 seri no.lu KDV Genel Tebliği'nde belirtilen belgelerin ibrazı gerekmektedir.¹⁸³

2.4.3.1. Katma Değer Vergisinde İade Yöntemleri

İhracat istisnası "Tam İstisna" olarak isimlendirilen bir istisna türüdür. Tam istisna, işlemin KDV'siz olması ile yetinilmeyip, bu işlemle ilgili olarak işlemde bulunan tarafından yüklenilmiş olan KDV'nin indirilmesi, indirimle giderilememe halinde, işlemin

¹⁸¹ HOROZ Yeşim, a.g.e. s.101

¹⁸² TOKAÇ Gökhan, a.g.e. s.127

¹⁸³ HOROZ Yeşim, a.g.e. s.114

yapıldığı ay itibariyle mükellefe iadesi suretiyle, istisnaya konu mal veya hizmetin KDV yükünden tamamen arındırılmasıdır.¹⁸⁴

84 Seri Nolu KDV Genel Tebliği ile iade işlemleri yeniden düzenlenmiştir.¹⁸⁵

KDV iadelerinin tabi olduğu esasları, genel esaslar ve özel esaslar diye ikili bir ayırımı tabi tutmak mümkündür. KDV iadelerinin genel esasları, Sahte veya Muhteviyatı İtibariyle Yanıltıcı Belge (SAMİYB) düzenleme veya kullanma fiili ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgisi bulunmayan mükelleflerin iade taleplerinde geçerli olan esaslardır. SAMİYB düzenleme veya kullanma fiili ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgisi bulunan mükelleflerin iade taleplerinde geçerli olan esaslar ise özel esaslar olarak adlandırılmaktadır.¹⁸⁶

İhraç olunan malın iadesine ilişkin açıklamalara aşağıdaki bölümlerde ayrıntılarıyla yer verilmiştir.

2.4.3.1.1. İndirim Yoluyla İade

İhraç edilen mal ve hizmetin meydana getirilmesi ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımları dolayısıyla yüklenilen katma değer vergisinin ihracat teslimlerinin yapıldığı ve hizmetin ifa edildiği vergilendirme döneminde yapılan vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanacak katma değer vergisinden indirileceği, vergilendirme dönemi itibariyle indirilemeyen katma değer vergisinin, Kanunun 32.maddesi gereğince iade konusu olacağı belirtilmiştir.¹⁸⁷

İadenin indirim yoluyla alınması en basit iade tarzıdır. Çünkü iade işlemi KDV beyannamesi üzerinde kendiliğinden gerçekleşmektedir. Başka bir anlatımla, iadenin nakden veya başka vergi borçlarına mahsup suretiyle yapılabilmesi için Vergi Dairesine başvurulmasını gerektirmektedir.

¹⁸⁴ YETİK Ahmet, a.g.e. s.179

¹⁸⁵ 84 Seri Nolu KDV Genel Tebliği, 23.11.2001 Tarih ve 24592 Sayılı Resmi Gazete

¹⁸⁶ YETİK Ahmet, a.g.e. s.179

¹⁸⁷ KDV Genel Tebliği 9/4, 31.12.1984 Tarih ve 18622 Sayılı Resmi Gazete

2.4.3.1.2. Sonraki Dönemlere Devir Yoluyla İade

Bilindiği üzere KDV Kanunu'nun 11, 13, 14 ve 15 inci maddeleri uyarınca, istisna kapsamında mal tesliminde veya hizmet ifasında bulunan mükellefler bu mal ve hizmetlerle ilgili olarak yükledikleri Katma Değer Vergilerini, KDV ye tâbi teslimleri nedeniyle müşterilerinden tahsil ettikleri KDV den indirilebilmekte, indirim yoluyla giderilemeyen KDV yüklenimlerini de, gerekli belgeleri ibraz ederek nakden veya mahsup suretiyle iade alabilmektedir.¹⁸⁸

39 No'lu KDV Genel Tebliği ve yeniden dizayn olunan KDV beyannamesi ile, 1992 Şubat ayından itibaren, iade hakkı doğuran işlem yapan ve KDV iadesi çıkan mükelleflere, iade tutarını, devrolan KDV olarak kullanabilme konusunda tercihte bulunma imkanı sağlanmıştır. Bu imkan halen kullanılmakta olan yeni beyannamede de devam etmektedir.

2.4.3.1.3. Nakden ve/veya Başka Vergi Borçlarına Mahsup Suretiyle İade

İhracatın yapıldığı (malın gümrük bölgesinden çıktığı) aya ait KDV beyannamesinde indirimle giderilemeyen KDV varsa, (37'inci satırdaki rakam 31'inci satırdaki rakamdan büyükse) ihraca konu mal ile ilgili olarak yüklenilmiş olan KDV kısmen veya tamamen, indirim yoluyla giderilememiş demektir.¹⁸⁹

Bu durumda mükellef; ya KDV 8 No'lu tablonun Yüklenilen KDV bölümünü boş bırakmak suretiyle, iade hakkını devrolan KDV olarak kullanacak, ya da bu bölümü doldurmak suretiyle, yani KDV beyannamesini iade talepli olarak hazırlayıp, bu iadeyi nakden veya mahsup suretiyle talep edecektir. İade hakkının, kısmen nakit iade almak, kısmen mahsup talep etmek suretiyle kullanılması da mümkündür.¹⁹⁰

İhracat istisnası ve ihraç kaydıyla teslimlerden doğan iadeler "Genel Esaslar", sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge (SMİYB) düzenleme veya kullanma fiili ile

¹⁸⁸ MAÇ Mehmet, 'KDV Uygulaması' Denet Yayıncılık, İstanbul 1998, s.11

¹⁸⁹ DELEN Özgür, 'Katma Değer Vergisi Mevzuatında İstisna Edilen İşlemlerde İade Uygulamaları', Yüksek Lisans Tezi Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007, s.31

¹⁹⁰ YETİK Ahmet, a.g.e. ss.181-182

doğrudan veya dolaylı olarak ilgisi bulunan mükelleflerin iade talepleri ise “Özel Esaslar” bölümündeki açıklamalara göre yerine getirilir.¹⁹¹

2.4.3.2. Genel Esaslar

2.4.3.2.1. Nakden İade

Nakit olarak yapılacak KDV iadelerinde temel prensip, mükellef tarafından hesaplanan iade tutarının doğruluğunu tespit amacıyla vergi inceleme elemanlarınca inceleme yapılmasıdır. Ancak, tüm iade taleplerinin incelenmesi büyük güçlükler doğuracağı için Maliye Bakanlığı bazı durumlarda KDV iadesi için inceleme yapılması zorunluluğunu kaldırmıştır. Buna göre, nakden iadeleri dört guruba ayırmak mümkündür:

- Belirli sınırın altında olduğu için teminat ve inceleme raporu aranmayan iadeler,
- YMM Raporu ile yapılan iadeler,
- Teminat karşılığı iadeler,
- Vergi İnceleme Raporu ile yapılan iadeler.¹⁹²

2.4.3.2.1.1. Teminat Ve İnceleme Raporu Aranmayan İadeler

Mükelleflerin ihracat istisnası ve ihraç kaydıyla teslimlerden doğan;

- Mahsup yoluyla iade talepleri,
- Maliye Bakanlığınca belirlenen sınırı aşmayan nakden iade talepleri,
- Yeminli Mali Müşavir tasdik raporuna dayalı nakden iade talepleri,
- Kamuya ait kuruluşların iade talepleri,

İnceleme raporu ve teminat aranmaksızın yerine getirilir.¹⁹³

Devlet Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin 52.maddesi uyarınca, Gelirler Genel

¹⁹¹ DEĞER Nuri, ‘Açıklamalı ve Uygulamalı Katma Değer Vergisi Kanunu’, Yaklaşım Yayınları, Ankara,2009, s.1113

¹⁹² YETİK Ahmet, a.g.e. s.184

¹⁹³ GENÇYÜREK Levent, GÜRBOĞA Erkan, ‘İhracatta Katma Değer Vergisi İade Esasları ve Yeminli Mali Müşavirlerin Sorumluluğu’, Yaklaşım Yayınları, Ekim,2003, s.21

Müdürlüğü'nce belirlenen miktarı aşmayan iadelerde inceleme raporu ve teminat aranılmamaktadır.¹⁹⁴

- **Mahsup yoluyla yapılan iade:** Katma Değer Vergisi iade alacağının hak sahibi mükellefin; Kendisinin vergi borçlarına, Ortaklarının vergi borçlarına, Mal ya da hizmet satın aldığı kişilerin vergi borçlarına, İthalden alınan vergilerden doğan borçlarına, Kendisinin, ortaklarının veya mal ya da hizmet satın aldıkları mükelleflerin Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK) prim borçlarına, mahsup talepleri miktarına bakılmaksızın inceleme raporu ve teminat aranılmadan yerine getirilir.¹⁹⁵
- **Maliye Bakanlığınca belirlenen sınırı aşmayan nakden iade talepleri:** İade işlemleri belli bir miktarın altında ise inceleme raporu ve teminat aranmaksızın iade yapılmaktadır. Belli miktarın üzerindeki iadeler ise teminat karşılığında sonra incelenerek ve yeminli mali müşavir raporu ile yapılmaktadır. İhracat istisnası ve ihracat kaydıyla yapılan teslimlerde inceleme raporu ve teminat aranılmaksızın yapılacak iade tutarı, 84 Seri No'lu KDVK Genel Tebliği ile 4.000.00 YTL olarak belirlenmiştir (KDVK Genel Tebliği 84). KDVK'nın 11.maddesinde düzenlenen ihracat istisnası nedeniyle talep edilen nakden iadeler, bu tutarı aşmıyor ise inceleme raporu ve teminat aranmayacaktır.¹⁹⁶
- **YMM tasdik raporuna dayalı nakden iade talepleri:** Maliye Bakanlığına verilen yetkiye istinaden vergilendirme dönemleri itibarı ile inceleme raporu ve teminat aranmaksızın iade için (84 Numaralı Tebliği 1/1.2 bölümünde bu tutar 4.000 YTL olarak belirlenmiştir.) belirlenen limit ile Yeminli Mali Müşavirlik kanunu genel tebliğleri ile belirlenen tutarlar arasındaki iade talepleri YMM raporlarına göre yerine getirilir. Tam tasdik sözleşmesinin mevcudiyeti halinde ise, bavul ticareti ve yolcu beraberli eşya ihracatından doğan iadelerde söz edilen genel tebliğlerle belirlenen limitlere göre, diğerlerinde miktara bakılmaksızın inceleme raporu ve teminat aranmadan iade yapılır.¹⁹⁷

¹⁹⁴ YETİK Ahmet, a.g.e. s.185

¹⁹⁵ GENÇYÜREK Levent, GÜRBOĞA Erkan, a.g.e. s.22

¹⁹⁶ YETİK Ahmet, a.g.e. s.186

¹⁹⁷ GENÇYÜREK Levent, GÜRBOĞA Erkan, a.g.e. s.36

- **Kamuya ait kuruluşlara iade:** Sermayelerinin % 51 veya daha fazlası genel ve katma bütçeli dairelere, il özel idarelerine, köylere, belediyelere ve bunların teşkil ettikleri birliklere, döner sermayeli kuruluşlara, kanunla kurulan kamu kurum ve kuruluşları ile Devlet eliyle kurulan üniversitelere, kanunla kurulan emekli ve yardım sandıklarına ait mükelleflerin nakden veya mahsuben iade talepleri, bu Tebliğin (I/1.1.3.) bölümünde yer alan belgelerin (nakden iade talep edilmesi halinde buna ilişkin dilekçe) ibrazı üzerine miktara bakılmaksızın inceleme raporu ve teminat aranmadan yerine getirilmektedir.¹⁹⁸ Bu mükelleflerin, sermayelerinin %51 veya daha fazlasının yukarıda belirtilen kurum veya kuruluşlara ait olduğunu, ortakları olan kamu kuruluşlarından alacakları bir yazı ile bir defaya mahsus olmak üzere tevsik etmeleri, sermaye ve ortaklık yapılarında herhangi bir değişiklik olması halinde de, değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren en geç 15 gün içinde durumlarını bağlı oldukları vergi dairesine bildirmeleri gerekmektedir (KDVK Genel Tebliği 84).¹⁹⁹

2.4.3.2.1.2. Yeminli Mali Müşavir Raporuyla Yapılan İadeler

3568 sayılı SM, SMMM ve YMM Kanunu'nun 12'nci maddesinin Maliye Bakanlığı'na verdiği yetkiye istinaden yayımlanan "YMM'lerin Tasdik Edecekleri Belgeler, Tasdik Konuları, Tasdike İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" hükümlerine göre yayımlanan genel tebliğlerle, YMM KDV İadesi Tasdik Raporu ile KDV iadesi yapılmasının usul ve esasları belirlenmektedir. Buna göre ihracat istisnasından kaynaklanan iadelerde inceleme raporu ve teminat aranmaksızın 4.000 TL olarak belirlenen limit ile SM, SMMM ve YMM Kanunu Genel Tebliği'yle belirlenen tutarlar arasındaki iade talepleri YMM Tasdik Raporuna göre yerine getirilmektedir.²⁰⁰

YMM Tasdik Raporu ile iade talebinde bulunan mükelleflere, rapor ibraz edilmedikçe iade yapılmaz. Mükelleflerin rapor düzenleninceye kadar teminat göstermeleri halinde ise iade talebi incelemeye sevk edilmeksizin yerine getirilir. Rapor ibraz

¹⁹⁸ YETİK Ahmet, a.g.e. s.188

¹⁹⁹ GENÇYÜREK Levent, GÜRBOĞA Erkan, a.g.e. ss.36-38

²⁰⁰ YETİK Ahmet, a.g.e. s.188

edildiğinde teminatlar iade edilir.²⁰¹ Bu kapsamda teminat veren ve dış ticaret sermaye şirketleri hariç indirimli teminat uygulamasından yararlanan mükelleflerden iadenin yapıldığı tarihten itibaren 6 ay içinde bu iade ile ilgili YMM tasdik raporu ibraz etmeyenlerden teminatlarını belirlenen sınırı aşan kısmın % 100'üne tamamlamaları istenir. 15 gün içinde teminatlarını tamamlamayanlar, bu dönemlere ilişkin YMM tasdik raporu ibraz edinceye kadar, müteakip dönemlerdeki iade taleplerinde indirimli teminat uygulamasından yararlandırılmazlar.²⁰²

2.4.3.2.1.3. Teminat Karşılığı İadeler

Kamuya ait kuruluşlar dışında kalan mükelleflerin, 4.000 TL sınırını aşan ve YMM tasdik raporu ibraz edilmeyen nakden iade taleplerinde aşağıda belirtildiği şekilde teminat gösterilmesi halinde iade yapılır. Teminat, vergi inceleme raporu veya YMM tasdik raporuna dayanılarak çözülür.²⁰³

Bu kapsamdaki nakden iade talepleri, nakit iade talebi dilekçesi ve diğer belgelerin ibrazı, gümrük beyannameleri ve usulüne uygun olarak gösterilmiş teminat mektupları ile varsa onaylı fatura yada özel faturaların teyidinin alınmasından sonra karşılanır.

Teminat Türleri:

- Para,
- Bankalar ve özel finans kurumlar tarafından verilen süresiz teminat mektupları,
- Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetleri veya bu senetler yerine düzenlenen belgeler,
- Hükümetçe belli edilecek Milli esham ve tahvilat “Bu esham ve tahvilat, teminatın kabul edilmesine en yakın borsa cetvelleri üzerinden % 15 noksanıyla değerlendirilir.”

²⁰¹ DELEN Özgür, a.g.e. s.46

²⁰² YETİK Ahmet, a.g.e. s.189

²⁰³ DELEN Özgür, a.g.e. s.47

- İlgililer veya ilgililer lehine üçüncü şahıslar tarafından gösterilen ve alacaklı amme idarelerince haciz varakalarına müsteniden haczedilen menkul ve gayrimenkul mallar.²⁰⁴

Katma Değer Vergisi iade uygulamasında mükellefler tarafından genellikle banka teminat mektupları verilmektedir. Teminat mektuplarınının 4389 sayılı Bankalar Kanunu hükümlerine göre faaliyette bulunan bankalar veya özel finans kurumları tarafından aşağıda yer alan örneğe uygun olarak düzenlenmiş olması ve paraya çevrilmesi konusunda hiçbir sınırlayıcı şart taşımaması, gerekir.

Aşağıda belirtilen şekilde düzenlenen banka teminat mektupları hiçbir şekilde mükellefin başka borçları için kullanılmadığı gibi üçüncü kişiler tarafından haciz edilemez. Zira teminat mektubunun metninden de anlaşıldığı üzere dönemi belirli olan Katma Değer Vergisi iadelerinde geçerlidir. Keza dönemi belirlenmiş olan bir teminat mektubu başka dönemlerde de kullanılamaz.²⁰⁵

²⁰⁴ DEĞER Nuri, a.g.e. s.1137

²⁰⁵ GENÇYÜREK Levent, GÜRBOĞA Erkan, a.g.e. ss.39-41

Şekil 2. Kesin Teminat Mektubu Örneği

.../.../2002

.....Vergi Dairesi Müdürlüğü'ne

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu hükümleri gereğince Katma Değer Vergisi iadesinden yararlanacak olan; adresinde yerleşik firmasına ödenecek,/20..... dönemine ait, Katma Değer Vergisi iadesine teminat oluşturan, bu teminat mektubu ileTL. sını (.....Türk Lirasını) ödeme konusunda, bankamız borçlu ile birlikte müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçlu sıfatıyla kefil ve sorumlu olduğunu, tarafınızdan bankamıza yazılı olarak bildirildiği takdirde, bankamızca veya gerek kalmaksızın, yukarıda belirtilen meblağı ilk yazılı isteminiz üzerine, hemen ve geciktirilmeksizin, kayıtsız ve şartsız vergi dairenize veya vergi daireniz emrine nakden ve tamamen, istem anından ödeme anına kadar geçecek günler için gecikme zammı ile birlikte ödeyeceğimizi ve hakkımızda 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasını bankamızın imza yetkilisi ve sorumlusu sıfatıyla ve banka nam ve hesabına yüklediğimizi kabul, beyan ve taahhüt ederiz.

Tarih ve İki Yetkilinin

İmzası

.....Bankası A.Ş.

.....Şubesi

NOT: Banka adına imza koyan yetkililerin adı, soyadı ve unvanları banka kaşesi altında okunaklı olarak yer alacaktır.

Teminat Miktarları:

-*Normal Teminat Uygulaması:* Normal teminat uygulaması kapsamındaki mükellefler, talep ettikleri iade miktarının 4.000 TL sınırını aşan kısmının tamamı için teminat verirler. İndirimli ve yükseltilmiş teminat uygulamasına tabi olmayan tüm mükellefler normal teminat uygulamasına tabidir.

- *İndirimli Teminat Uygulaması:* İndirimli teminat uygulamasında teminat, 4.000 TL sınırını aşan kısmın %4'ü veya %8'i olarak verilir.²⁰⁶

➤ **Teminat Oranı %4 Olarak Uygulanacak Mükellefler:**

- Haklarında SMİYB düzenlediği veya kullandığı konusunda rapor bulunmayan,
- Son 5 yıl içinde adlarına tahakkuk eden gelir, kurumlar ve katma değer vergilerini ödeyen (Vergilerin tecil edilmesi bu şartın ihlali sayılmaz. Faaliyetleri 5 yıldan az olan mükelleflerde, faaliyette bulunulan süre içinde tahakkuk etmiş söz konusu vergi borçlarının ödenmiş olması halinde bu şart yerine getirilmiş sayılır.),
- İade hakkı doğuran işlemlerin bulunduğu birbirini izleyen son 5 vergilendirme döneminde hakkında olumlu rapor yazılmış bulunan,
- Dış ticaret sermaye şirketleri ve sektörel dış ticaret şirketleri nakit olarak talep ettikleri iade miktarının 4.000 TL sınırını aşan kısmının % 4'ü kadar teminat verirler.²⁰⁷

➤ **Teminat Oranı %8 Olarak Uygulanacak Mükellefler:** Aşağıdaki şartları taşıyan mükellefler, nakit olarak talep ettikleri iade miktarının 4.000 TL sınırını aşan kısmının % 8'i kadar teminat veririler.

-İmalatçılar ve İmalatçı-İhracatçılar: “Teminat Oranı %4 Olarak Uygulanacak Mükellefler” bölümünde belirtilen şartları taşıyan mükelleflerden,

- Sanayi siciline kayıtlı olması,
- Ödenmiş sermayelerinin veya son bilançolarında kayıtlı amortismanına tabi iktisadi kıymetlerinin (gayrimenkuller hariç) amortisman düşülmeden önceki toplam tutarı 80.000 TL'ni aşan (Söz konusu amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin ve bunların üzerinden ayrılan amortismanların VUK'nun 189. maddesinde belirtildiği şekilde

²⁰⁶ DEĞER Nuri, a.g.e. s.1137

²⁰⁷ DELEN Özgür, a.g.e. s.48

“özel bir amortisman defter” veya “envanter defter”nde açıkça gösterilmiş olması zorunludur.),

- İşletmenin sahip olduğu ATİK’ler (Amortisman Tabi İktisadi Kıymetler) ve bu kıymetlerin kayıtlı olduğu defterlerin noter onayları ve numaraları ile kaç yıldır amortisman tabi tutuldukları kapasite raporlarında açıkça belirtilen, (raporda bu hususların yer almaması halinde mükellefin üretim kapasitesi ile bu kapasitenin gerektirdiği iktisadi kıymetlere sahip olup olmadığı ve amortisman ile ilgili hususların vergi inceleme elemanlarınca veya bir vergi dairesi müdür yardımcısı başkanlığında oluşturulacak yoklama grubu tarafından düzenlenecek bir tutanakla tespit edilmesi halinde indirimli teminat uygulamasından faydalandırılır.),
- İmalat işinde 20 veya daha fazla işçi çalıştıran (İşçi sayısının tespitinde bizzat imalat işinde çalışan işçiler dikkate alınır. Bunlar dışında kalan yönetici, büro personeli ve muhasebeci gibi personel dikkate alınmaz. Mevsimlik dalgalanmaların olduğu durumda hesap dönemi ortalaması esas alınır),

İmalatçı-İhracatçılar ile ihracatçılara ihraç kaydıyla teslimde bulunan imalatçılar nakit olarak talep ettikleri iade miktarının 4.000 TL sınırını aşan kısmının %8’i kadar teminat verirler.²⁰⁸

- Özel Finans Kurumları: Teminat Oranı %4 Olarak Uygulanacak Mükellefler bölümündeki şartları taşıyan özel finans kurumları nakit olarak talep ettikleri iade miktarının 4.000 TL sınırını aşan kısmının % 8’i kadar teminat verirler.²⁰⁹
- Diğer İhracatçılar: Teminat Oranı %4 Olarak Uygulanacak Mükellefler bölümündeki şartları taşıyan mükelleflerden;
- Son 3 takvim yılda ihracatları her bir yıl için 1 milyon ABD Dolarını, veya
- Son 5 takvim yılı itibariyle ihracatları her bir yıl için 1 milyon ABD Dolarını, geçen ihracatçılar, burada öngörülen ihracat tutarını gerçekleştirdikleri son yılı izleyen takvim yılı başından itibaren nakit olarak talep ettikleri iade miktarının belirlenen sınırı aşan kısmının %8’i kadar teminat verirler.²¹⁰

²⁰⁸ DEĞER Nuri, a.g.e. ss.1139-1140

²⁰⁹ YETİK Ahmet, a.g.e. s.191-192

²¹⁰ DELEN Özgür, a.g.e. s.51

Teminat Mektuplarının İadesi:

Normal veya indirimli teminat uygulaması kapsamında verilen teminat mektupları inceleme raporu veya YMM tasdik raporuna istinaden iade edilir. İlgili vergi dairesince teminat mektuplarının iadesi sırasında teminat mektubu, uygun bir yerine: “ KDV iadesi dolayısıyla alınan bu teminat mektubunun vergi dairemizde olan işlemi sona ermiştir” şerhi düşülerek, tarih yazılmak ve mühür tatbiki suretiyle imzalanır. Bu şerhi gören bankaların, vergi dairesinden ayrıca bir teyit almaksızın gerekli işlemi yapmaları mümkün bulunmaktadır.²¹¹

2.4.3.2.1.4. Vergi İnceleme Raporu ile Yapılan İadeler

213 sayılı VUK'nun 135.maddesine göre vergi incelemesi; hesap uzmanları, hesap uzman yardımcıları, ilin en büyük mal memuru, vergi denetmenleri, vergi denetmen yardımcıları veya vergi dairesi müdürleri tarafından yapılır. Maliye müfettişleri, maliye müfettiş muavinleri, gelirler kontrolörleri, stajyer gelirler kontrolörleri, Gelirler Genel Müdürlüğü'nün merkez ve taşra teşkilatında müdür kadrolarında görev yapanlar her hal ve takdirde vergi inceleme yetkisine haiz olmaktadır.

Yukarıda sayılan incelemeye yetkili kişilerce düzenlenen vergi inceleme raporu ile iade yapılan haller şunlardır (KDVK Genel Tebliğin 84):²¹²

Mükelleflerin,

- İadelerini Vergi İnceleme Raporu sonucunda almak istemeleri,
- İadesini talep ettikleri katma değer vergisinin 4.000 TL'nı aştığı hallerde; (teminat göstermek veya YMM KDV İadesi Tasdik Raporu ibraz etmeleri gerekmesine rağmen) teminat göstermemeleri veya iadelerini YMM tasdik raporu ile alacaklarını beyan etmemeleri,
- Özel Esaslar Bölümünde yer alan açıklamalara göre münhasıran vergi inceleme raporu ile iadesi öngörülen durumların bulunması,

²¹¹ DEĞER Nuri, a.g.e. s.1140

²¹² YETİK Ahmet, a.g.e. s.193

hallerinde, iade talepleri vergi inceleme elemanları tarafından düzenlenen inceleme raporları sonucuna göre yerine getirilir.²¹³

2.4.3.2.2. Mahsuben İade

Katma Değer Vergisi iade alacağının hak sahibi mükellefin kendisinin, ortaklarının veya mal ya da hizmet satın aldığı kişilerin vergi borçlarına, ithalat sırasında uygulanan vergilere, Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK) prim borçlarına mahsubu talepleri miktarına bakılmaksızın inceleme raporu ve teminat aranılmadan yerine getirilir. Mahsup talebinin yerine getirilmesinde gümrük beyannamelerinin teyidi beklenmez.²¹⁴ Gümrük beyannamelerinin teyidi KDV iade sisteminde yaşanan süreci uzatmakta ve gecikmelere neden olmaktadır. Ancak 82 No'lu KDV tebliğinin (2.4.) bölümünde belirtildiği üzere, mahsup işlemi ya da mahsuben iade gümrük beyannamelerinin teyit işlemlerinin tamamlanması beklenilmeksizin derhal yerine getirilecek, teyit mahsup işleminden sonra yapılacaktır. Ancak teyidin olumlu gelmemesi halinde mahsup tarihi itibarıyla gerekli tarhiyat işlemi yapılır.

Mahsup talep dilekçelerinde mahsubu istenen kamu borcuna ilişkin bilgilerin de eksiksiz olarak yer alması gerekir. Örneğin, SSK prim borcuna mahsup isteniyorsa aşağıda sıralanan bilgiler ile SSK borç dökümü eklenmelidir:

- SSK prim borçlusunun adı, soyadı ve unvanı,
- Adresi,
- Vergi dairesi ve vergi kimlik numarası
- Prim borcunun ait olduğu SSK Şubesi
- Borcun nevi, dönemi ve tutarları.²¹⁵

İşverenlerin mahsup talebinde buldukları ayda, muaccel olan cari aylara ilişkin prim borçlarının KDV iade alacağından mahsup suretiyle ödenme süresi, 5510 sayılı

²¹³ DEĞER Nuri, a.g.e. s.1141

²¹⁴ 'İhracatta KDV İadesi Mevzuatı ve Uygulamaları Broşürü', İstanbul Ticaret Odası Yayını, İstanbul,2004, s.21

²¹⁵ YETİK Ahmet, a.g.e. s.194

Kanunun 88. maddesinin birinci fıkrasına göre belirlenen prim ödeme sürelerinin sona erdiği tarihi izleyen onbeş gündür.²¹⁶

Özetle mahsuben iade de, miktarına bakılmaksızın kendisinin, ortaklarının, mal ve hizmet satın aldığı mükelleflerin vergi ve SSK primi borçlarına incelemesiz ve teminatsız mahsup yapılır.²¹⁷

2.4.3.3. Özel Esaslar

Özel Esaslar kavramı ilk kez 84 Seri Numaralı KDV Genel Tebliği ile vergi mevzuatımıza girmiştir. Tebliğde özel esaslar tanımlanmamış ancak özel esaslar kapsamına giren iade taleplerinin yükseltilmiş teminat veya vergi inceleme raporuna göre yerine getirileceği belirtilmiştir.

Mükelleflerin iade taleplerinin yükseltilmiş teminat (iadesi istenen tutarın 4 katı) karşılığında yerine getirilmesi esasen iade işleminin ara kademesinde alınan bir tedbirdir. Verilen teminat vergi inceleme raporuna göre çözüleceğinden özel esaslar kavramının iade talebinin Vergi İnceleme Raporu sonucuna göre yerine getirilmesini ifade ettiğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Bu esaslar, çeşitli nedenlerle haksız iade alma girişiminde bulunabileceği endişesi duyulan mükellefler için geçerli değildir.

Özel esaslara göre yerine getirilecek mükelleflerin nakden veya mahsuben iade talepleri yükseltilmiş teminat karşılığında veya vergi inceleme sonucuna göre yerine getirilir.

İade talepleri özel esaslara göre yerine getirilecek mükellefler kapsamına;

- Sahte veya Muhteviyatı İtibariyle Yanıltıcı Belge (SMİYB) düzenledikleri yada kullandıkları konusunda haklarında rapor bulunan mükellefler, bu mükelleflerin raporun ait olduğu dönemdeki ortakları ve kanuni temsilcileri ile bunların kurdukları veya ortak oldukları şirketler ve haklarında rapor bulunanlardan mal alanlar,

²¹⁶ DEĞER Nuri, a.g.e. s.1116

²¹⁷ OKTAR Kemal, 'Kdv Tevkifatı Uygulaması, Tevkifat Uygulamasından Doğan Kdv İadeleri', İzmir Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası, Eylül,2006, s.107

- Haklarında rapor olmamakla birlikte olumsuz tespit bulunan (SMİYB düzenledikleri ya da kullandıkları, adreslerinde bulunmadıkları, mücbir sebep sayılan haller dışındaki nedenlerle defter ve belgelerini ibraz etmedikleri veya birden fazla döneme ilişkin Katma Değer Vergisi beyannamesini (süresinden sonra verilenler hariç) vermedikleri hususunda tespit bulunanlar) veya bu tespitler nedeniyle incelenmesi istenenler ile bunlardan mal alanlar,
- Kendileri hakkında Katma Değer Vergisi açısından ihtiyati tahakkuk ve ihtiyati haciz uygulananlar,
- İşletme kapasitesi ile iş hacmi arasında bariz nispetlilik bulunanlar, girmektedir.²¹⁸

2.4.3.3.1. Olumsuz Rapor

Mükellefler hakkında SMİYB düzenledikleri ya da kullandıkları konusunda belirlemelerin yer aldığı inceleme raporları olumsuz rapor sayılır. Bunlar, iade taleplerinin genel esaslar yerine özel esaslara göre, yani yükseltilmiş teminat karşılığında veya münhasıran inceleme raporuna göre yerine getirilmesine yol açan raporlardır.²¹⁹

SMİYB kullanıldığı konusunda belirlemelerin yer aldığı raporlarda, raporun ait olduğu her bir vergilendirme döneminde SMİYB kullanılması nedeniyle reddedilen KDV iade alacağının, iade hakkı doğuran işlem dolayısıyla yüklenilen verginin (ihraç kaydıyla teslimlerde teslim bedeli üzerinden hesaplanan verginin, iade hakkı doğuran işlemi bulunmayan mükelleflerde ilgili dönemdeki toplam vergi indiriminin) %5'ini aşması halinde bu rapor olumsuz rapor sayılır. SMİYB düzenlendiği konusunda belirlemelerin yer aldığı raporlar başka bir şart aranmaksızın olumsuz rapor sayılır.²²⁰

²¹⁸ GENÇYÜREK Levent, GÜRBOĞA Erkan, a.g.e. ss.97-98

²¹⁹ YETİK Ahmet, a.g.e. s.196

²²⁰ TOKAÇ Gökhan, a.g.e. s.155

2.4.3.3.2. Olumsuz Tespit

Aşağıda belirtilen durumlar olumsuz tespit sayılır;

- Belge düzenleyen veya kullanan mükellef nezdinde yapılmakta olan incelemede veya bu mükellefin ticari ilişkide bulunduğu diğer kişi veya kurumların incelenmesi sırasında yahut yetkili makamların yazıyla bildirmesi üzerine SMİYB düzenlendiği veya kullanıldığının tespiti,
- Mücbir sebep sayılan haller dışındaki nedenlerle ilgili dönem defter ve belgelerinin ibraz edilmemesi veya birden fazla döneme ilişkin olarak KDV beyannamesinin (süresinden sonra verilenler hariç) verilmemesi,
- Yapılan yoklama ve araştırmalarda mükellefin bilinen adreslerinde bulunamaması, (bu durumda olan mükelleflerden iade hakkı doğuran işlemin gerçekleştiği dönem itibarıyla vergiye müteallik ödevlerini yerine getirdiği tespit edilenlerin işi bıraktığına ilişkin bildirimde bulunmamış olmaları olumsuz tespit sayılmaz.)
- Mükelleflerin işletmelerinin sermaye tutarı, kullandıkları kredi miktarı, üretim tesisi olanlarda tesisin kapasitesi, verimliliği, istihdam ettikleri işçi sayısı gibi unsurlar ile iş hacmi arasında bariz bir nispetsizlik bulunması. Şu kadar ki, bu tespitin en az vergi dairesi müdür yardımcısı başkanlığında oluşan üç kişilik bir komisyon tarafından mükellefin iş yerinde yapılacak bir yoklama ile tutanağa bağlanmış olması gerekir.²²¹

2.4.3.3.3. Sahte veya Muhteviyatı İtibariyle Yanıltıcı Belge

SMİYB'nin tanımı, VUK'nun 359'uncu maddesinde yer almaktadır. Buna göre sahte belge, gerçek bir muamele veya durum olmadığı halde bunlar varmış gibi düzenlenen belgedir. Muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge ise gerçek bir muamele veya duruma dayanmakla birlikte bu muamele veya durumu mahiyet veya miktar itibariyle gerçeğe aykırı şekilde yansıtan belgedir.²²²

Buna göre;

²²¹ DEĞER Nuri, a.g.e. s.1145

²²² YETİK Ahmet, a.g.e. s.197

- Mal veya hizmetin miktar veya değerini gerçeğinden az veya çok gösteren,
- Alıcısı veya satıcısı, tarih, seri numarası tahrif edilmiş,
- Mal tesliminin veya hizmet ifasının gerçek olduğu ancak belge düzenlemesi gereken kişi yerine başkası adına düzenlenmiş belgeler (bu belge kullanıcısı açısından muhteviyatı itibariyle yanıltıcı düzenleyen açısından sahte belge olarak kabul edilecektir.), muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belgeler olarak değerlendirilecektir.²²³

2.4.3.3.4. Kendileri Hakkında Olumsuz Rapor veya Tespit Bulunanlar

Haklarında SMİYB düzenlediği konusunda rapor bulunanların, raporun vergi dairesine intikal ettiği tarihten sonraki ve bu tarihe kadar henüz sonuçlandırılmamış nakden veya mahsuben iade talepleri 4 kat teminat karşılığında, teminat gösterilmemesi halinde münhasıran vergi inceleme raporu sonucuna göre yerine getirilir. Mükelleflerin SMİYB düzenleme raporları üzerine yapılan tarhiyatlari (kesilecek ceza ve hesaplanacak gecikme faizi dahil) ödemeleri ya da tamamına teminat göstermeleri halinde raporun vergi dairesine intikalinden sonraki nakden veya mahsuben iade talepleri, indirimli teminat uygulamasından yararlananlarda % 100, diğerlerinde % 200 teminat karşılığında yerine getirilir (KDVK Genel Tebliği 84).²²⁴

Haklarında SMİYB kullanma raporu bulunan mükelleflerin, raporun vergi dairesine intikal ettiği tarihten sonraki ve bu tarihe kadar henüz sonuçlandırılmamış iade talepleri 4 kat teminat karşılığında, teminat gösterilmemesi halinde ise münhasıran vergi inceleme raporuna göre yerine getirilir. İade talepleri hakkında bu bölüme göre işlem yapılabilmesi için SMİYB kullanma nedeniyle iadesi reddedilen verginin iade hakkı doğuran işlem dolayısıyla yüklenilen verginin % 5'ini aşması gerekir. Bu oranın aşılması halinde genel esaslara göre iade yapılır.²²⁵

²²³ GENÇYÜREK Levent, GÜRBOĞA Erkan, a.g.e. s.101

²²⁴ DEĞER Nuri, a.g.e. ss.1145-1146

²²⁵ YETİK Ahmet, a.g.e. ss.198-199

2.5. İHRACATTA KDV İADESİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

İhracat işlemlerinin muhasebesi, fiili ihracat ve ödeme şekillerine göre ihracat kayıtları olmak üzere iki bölümde incelenebilir.

2.5.1. Fiili İhracat

İhracat; bir malın yürürlükteki İhracat Mevzuatı ile Gümrük Mevzuatına uygun şekilde Türkiye Gümrük Bölgesi dışına veya serbest bölgelere çıkarılmasını veyahut Müsteşarlıkça ihracat olarak kabul edilecek sair çıkış ve işlemleri ifade etmektedir.²²⁶

İhracatın muhasebe kaydı işlemi, ihracatı yapan işletmenin,

- İmalatçı-ihracatçı firma
- İhraç kaydı ile satış yapan firma
- İhracatçı firma

olması haline göre üç bölümde incelenebilir:

2.5.1.1. İmalatçı-İhracatçı Firmada İhracat

İmalatçı, ihracatçı firma ihraç edilecek malı kendisi üreten ve aynı zamanda ihraç eden firmadır.

İhracat kaydında dikkat edilecek hususlar:

- Fatura düzenleme tarihi üzerinden ihracatın muhasebe kaydı yapılmamalıdır.
- Yurt dışı satışının kaydedileceği tarih, fiili ihracat tarihidir.
- İhracatın kaydında dikkate alınacak döviz kuru, ihracat GB'de yer alan fiili ihracat tarihi kurudur.
- 120.Alıcılar hesabına ihracat bedeli kadar borç kaydedilir.
- İhracatta KDV istisnası vardır. Dolayısıyla imalatçı işletmelerde, ihracat yevmiye kaydında 601.Yurt Dışı Satış hesabına ihracat bedeli kadar alacak kaydedilir.
- 391.Hesaplanan KDV tutarı yer almaz.

²²⁶ Akın Minire, a.g.e. s.37

- Yevmiye kaydı açıklamasında fatura ve GB numaralarını yazmak iç denetim açısından yararlı olur.²²⁷

2.5.1.2. İhraç Kaydıyla Satış Yapan Firmada İhracat Kaydı

İhraç kaydıyla satış yapan firmalar üretim işletmeleridir. Bu firmalar malı üretir ve ihraç kaydıyla satış faturası düzenlemek suretiyle malı yurt içinde ihracatçı firmaya satar. İhracatçı firma ise malı ihracat yönetmeliği esaslarına göre ihraç eder. İhraç kaydıyla satış kaydında dikkat edilecek hususlar:

- İhraç kaydıyla satış muhasebe kaydı, fatura düzenleme tarihi üzerinden yapılır.
- İhraç kaydıyla satış muhasebe kaydında, KDV kanununa göre, ihracatçı alıcılardan KDV alınmamakta tecil edilmektedir. Dolayısıyla 120.Alıcılar hesabına satış tutarı kadar, tahsil edilmeyen KDV için ise 192.Diğer KDV (Tecil Edilebilir KDV) hesabına KDV tutarı kadar borç kaydı yazılır.
- İhraç kaydıyla satış muhasebe kaydında, 600.Yurt İçi Satış hesabına satış tutarı kadar, 391.Hesaplanan KDV hesabına ise tecil edilebilir KDV tutarı kadar alacak kaydedilir.
- Alıcı firmadan KDV tutarı tahsil edilmez.
- Yevmiye kaydı açıklamasında fatura nosu ve “ihraç kaydıyla mal satışı” ibaresinin yer alması iç denetim açısından yararlı olur.
- Yurt dışı satışı, ihracatçı tarafından, ihracatı izleyen ay başından itibaren üç ay içinde yapılması gerekir.²²⁸

2.5.1.3. İhracatçı Firmada İhracat Kaydı

İhracatçı firmalar ihraç edecekleri malları yurt içinden veya yurt dışından satın alır. Satın aldığı malları ihracat yönetmeliği esasları dahilinde ihraç eder.

İhracatçı firmanın ihraç kaydında dikkat edilecek hususlar:

- Yurt dışı satışın kaydedileceği tarih fiili ihracat tarihidir.

²²⁷ DÜNDAR Sibel, a.g.e. ss.71-72

²²⁸ GÜRSOY Yaser, a.g.e. s.72

- İhracatın kaydında dikkate alınacak döviz kuru, ihracat GB'sinde yer alan fiili ihracat tarihi döviz kurudur.
- İhracatta KDV istisnası vardır. Dolayısıyla ihracatçı işletmelerde, ihracat yevmiye kaydında 601.Yurt Dışı Satış hesabına ihracat bedeli kadar alacak kaydedilir. 391.Hesaplanan KDV yer almaz.
- 120.Alıcılar hesabına ihracat bedeli kadar borç kayıt edilir.
- Yevmiye kaydı açıklamasında fatura ve GB numaralarını yazmak iç denetim açısından yararlı olur.²²⁹

2.5.2. Ödeme Şekillerine Göre İhracat Kaydı

İhracat işlemlerinin büyük çoğunluğu uluslararası ticarete yoğunlukla kullanılan döviz cinsinden yapılmaktadır. Bu nedenle muhasebe kayıtlarına yabancı paraya dayalı işlemler olarak yansımaktadır. Yabancı paraya dayalı bir işlem, işletmenin muhasebe kayıtlarına işlemin gerçekleştiği tarihteki geçerli kur üzerinden kayıt edilir. İşlem tarihinde geçerli olan kur genelde piyasa kuru veya spot kur olarak tanımlanmıştır. İhracat işlemlerinin muhasebeleştirilmesiyle ilgili olarak ihracat için katlanılan giderlerin kaydedilmesi bütün ödeme şekillerinde birbirine paraleldir. Ödeme şekillerine göre ihracat işlemlerinin kaydedilmesinde temel farklılık ihracat bedellerinin tahsil edilmesindeki işlemlerin farklılığından kaynaklanmaktadır.²³⁰ Bu nedenle ilk önce peşin ödeme yöntemine göre ihracat işlemlerinin muhasebeleştirilmesi ele alınacak, daha sonra diğer ödeme yöntemleri sırayla incelenecektir.

2.5.2.1. Peşin Ödeme Şeklinde İhracat Kaydı

Peşin ihracat işlemlerinde önce yurt dışındaki alıcı firma tarafından mal bedeli ihracatçı firmaya transfer edilir. Bu durumda gelen mal bedeli tutarı döviz alış kuru ile Türk

²²⁹ DÜNDAR Sibel, a.g.e. s.73

²³⁰ BAŞAR Ayşe Banu, 'Aracı İhracat Şirketlerinde İhracata Yönelik İşlemler ve Muhasebeleştirilmesi', Doktora Tezi Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,2002, s.99

Lirasına çevrilerek 102.Bankalar hesaba borç, 340.Alınan Sipariş Avansları hesabına alacak kaydedilir.

----- / -----
102 BANKALAR
102.01...Bankası
340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI
340.02...Alınan Sipariş Avansları
----- / -----

Alınan sipariş avansına ait ihracatın siparişi tamamlanıp yurt dışı edildiğinde aşağıdaki şekilde kaydedilir:

----- / -----
120 ALICILAR
120.02...Firması
601 YURT DIŞI SATIŞLAR
601.01...İhracatı
----- / -----

Alınan sipariş avansının, ihracatının gerçekleşmesinden sonra kapanışı aşağıdaki şekilde kaydedilir:²³¹

²³¹ GÜRSOY Yaser, a.g.e. s.116

-----	/	-----
340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI		
340.02 Alınan Sipariş Avansları		
656 KAMBİYO ZARARLARI		
656.01 İhracat Kur Farkı Giderleri		
120 ALICILAR		
120.02...Firması		
-----	/	-----

2.5.2.2. Mal Mukabili Ödeme Şeklinde İhracat Kaydı

Mal mukabili ihracat işlemlerinde, mal bedelinin tahsilatı fiili ihracat tarihinden sonra yapıldığından, yevmiye kayıtlarındaki farklılık mal bedelinin kaydedilmesinde ortaya çıkmaktadır. Mal mukabili ihracat işlemlerinde ihracatçı firma tarafından mallar, alıcı firmaya sevk edilerek, malların faturası ile diğer ilgili vesaik alıcı firmaya gönderilir. Bu durumda ihracatçı firma satış tutarını döviz alış kuru üzerinden YTL'ye çevirerek 120.Alıcılar hesabına borç aynı tutar kadar 601.Yurt Dışı Satışlar hesabına alacak kaydeder.

-----		-----
120 ALICILAR		
120.02...Firması		
601 YURT DIŞI SATIŞLAR		
601.01...İhracatı		
-----	/	-----

İhracat gerçekleşikten sonra alıcı firma mal bedelini ihracatçı firmaya transfer eder. Bu durumda ihracatçı firma gelen mal bedelini döviz alış kuru üzerinden Türk Lirasına çevirerek 102.Bankalar hesabına borç, 120.Alıcılar hesaba bakiyesi kadar alacak ve mal

bedelinin geldiği tarihteki döviz alış kuru ile mal faturasının kaydedildiği tarihteki döviz alış kuru arasındaki fark kadar 646.Kambiyo Karları hesaba alacak kaydeder.

----- / -----
102 BANKALAR
102.01...Bankası
120 ALICILAR
120.02...Firması
646 KAMBIYO KARLARI
646.01 İhracat Kur Farkı Gelirleri
----- / -----

İhracat işlemi ile ilgili yurt içi nakliye giderleri aşağıdaki şekilde kaydedilir:²³²

----- / -----
760 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERİ
760.02 İhracat Giderleri
760.02.03 Yurt İçi Nakliye Gideri
191 İNDİRİLECEK KDV
191.02 İhracat Nakliyesine Ödenen KDV
100 KASA
100.01 Merkez TL Kasası
----- / -----

²³² DÜNDAR Sibel, a.g.e. ss.75-76

2.5.2.3. Vesaik Mukabili Ödeme Şeklinde İhracat Kaydı

Vesaik mukabili ihracat işlemlerinde, mallar ihracatçı tarafından ithalatçıya gönderilir.²³³ Daha sonra malların faturası ile birlikte diğer ilgili vesaik de banka aracılığı ile yurt dışındaki alıcıya gönderilir. Alıcı firma mal bedelini transfer ederek vesaikini bankadan alır. Bu durumda ihracatçı firma gelen mal bedelini döviz alış kuru üzerinden Türk Lirasına çevirerek 102.Bankalar hesabına borç, 601.Yurt Dışı Satışlar hesabına alacak kaydeder. Fatura kesim tarihi ile tahsil tarihi arasındaki kur farkı 656.Kambiyo Zararları hesabında izlenir.

----- / -----
102 BANKALAR
102.02...Bankası
601 YURT DIŞI SATIŞLAR
601.01...İhracatı
----- / -----

İhracat bedelinin tahsili aşağıdaki şekilde kaydedilir:

----- / -----
102 BANKALAR
102.02...Bankası
656 KAMBİYO ZARARLARI
656.01 İhracat Kur Farkı Giderleri
120 ALICILAR
120.02...Firması
----- / -----

²³³ BAŞAR Ayşe Banu, a.g.e. s.108

İhracat işlemi ile ilgili Gümrük Müşavirliği'ne yapılan komisyon ödemesinin çekle yapıldığı durumda muhasebe kaydı aşağıdaki şekilde kaydedilir:²³⁴

----- / -----
760 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERİ
760.02 İhracat Giderleri
760.02.05 Yurt İçi Gümrük Müşavirliği Gideri

191 İNDİRİLECEK KDV
191.03 Gümrük Müş. Ödenen KDV
103 VER. ÇEKLER ÖDEME EMİR.
103.04...Bankası Çekleri
----- / -----

2.5.2.4. Akreditifli Ödeme Şeklinde İhracat Kaydı

Uluslararası ticarete yoğun bir şekilde kullanılan akreditif işlemleri, en basit haliyle bir 'koşullu havale' olarak kabul edilmektedir. İthalatçı havale amiri olarak belirli koşullara uyulması kaydıyla ihracatçıya, yani havale lehtarına, belirli bir tutarın ödenmesi hususunda aracı müesseseye talimat vermekte; aracı müessese de bu talimatın şartları yerine getirildiği takdirde ödemeyi yapmaktadır.²³⁵

Akreditif, ödeme şekline göre vadeli akreditif, görüldüğünde ödemeli akreditif (sight akreditif), ve kabul kredili ödeme şeklinde ihracat olarak sınıflandırılmaktadır.

- Vadeli akreditif

Vadeli akreditifte ihracatçı yurt dışındaki alıcıya proforma fatura gönderir. Buna karşılık alıcı tarafından akreditif açılır. Alıcının açtığı akreditif aracı banka vasıtasıyla ihracatçının eline ulaştığı zaman, mallar ihracatçı tarafından alıcıya sevk edilir. Daha sonra ihracatçı tarafından akreditif koşullarına göre tanzim edilen vesaikle aracı bankaya

²³⁴ DÜNDAR Sibel, a.g.e. ss.76-78

²³⁵ POLAT Ali, 'Uluslararası Ticarete Akreditifli Ödemeler Ve Ucp 600', İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl.2008, Sayı.13, s.211

müracaat edilir. Aracı banka tarafından vesaikin akreditif koşullarına uygunluğu kontrol edilerek vesaik alıcı firmaya gönderilir. Bu durumda ihracatçı firma mal bedeli kadar 120.Alicılar hesaba borçlu, 601.Yurt Dışı Satışlar hesaba alacak kaydeder.

----- / -----
120 ALICILAR
120.01...Firması
601 YURT DIŞI SATIŞLAR
601.02...İhracatı
----- / -----

Akreditifin vadesi geldiği zaman aracı banka tarafından akreditif bedeli ihracatçı firmaya ödenir. Bu durumda ihracatçı firma tarafından yapılan tahsilat tutarı kadar 102.Bankalar hesaba borç, 120.Alicılar hesaba bakiyesi kadar ve 646.Kambiyo Karları hesabına akreditifin açıldığı tarihteki döviz alış kuru ile tahsil tarihindeki döviz alış kuru arasındaki fark kadar alacak kaydedilir.

----- / -----
102 BANKALAR
102.01...Bankası
120 ALICILAR
120.03...Firması
646 KAMBİYO KARLARI
646.01 İhracat Kur Farkı Gelirleri
----- / -----

- Görüldüğünde ödemeli akreditif (sight akreditif)

Gerekli belgelerin görülerek lehtara ödemede bulunması şartıyla açılan akreditif türüne “görüldüğünde ödemeli akreditif” denir. Buna göre alıcı firmanın açtığı akreditifin bilgileri aracı banka vasıtasıyla ihracatçının eline ulaştığı zaman, mallar ihracatçı tarafından sevk edilir. Daha sonra ihracatçı tarafından akreditif koşullarında belirtilen belgeler tanzim edilerek aracı bankaya müracaat edilir. Aracı banka tarafından vesaikin akreditif koşullarına uygunluğu kontrol edilerek ihracatçıya ödeme yapılır. Bu durumda ihracatçı tarafından tahsil edilen mal bedeli kadar 102.Bankalar hesabına borç, 601.Yurt İçi Satışlar hesabına alacak kaydedilir.²³⁶

102 BANKALAR
102.01...Bankası

601 YURT DIŞI SATIŞLAR
601.02...İhracatı

----- / -----

- Kabul kredili ödeme şeklinde ihracat
İhracat işlemi aşağıdaki şekilde kaydedilir:

120 ALICILAR
120.02...Firması

601 YURT DIŞI SATIŞLAR
601.02...İhracatı

----- / -----

Kabul kredili ödeme şeklinde, ihracatçının gönderdiği poliçelerin, ithalatçı tarafından kabul edilmesi halinde aşağıdaki yevmiye kaydı düzenlenir:

²³⁶ DÜNDAR Sibel, a.g.e. ss.78-79

----- / -----
121 ALACAK SENETLERİ
121.02 Yabancı Paralı Alacak Senetleri
121.02.01 Portföydeki YPAS
120 ALICILAR
120.02...Firması
----- / -----

Yurt dışı alıcının imzaladığı (kabul ettiği) portföydeki yabancı para cinsinden düzenlenmiş olan poliçe vadesi gelmeden önce portföydeki Yabancı Para Alacak Senetleri (YPAS) hesabından, Tahsildeki YPAS hesabına devir edilir. Senet bankada vadesine kadar tahsilde bekletilir.

----- / -----
121 ALACAK SENETLERİ
121.02 Yabancı Paralı Alacak Senetleri
121.02.02 Tahsildeki YPAS
121 ALACAK SENETLERİ
121.02 Yabancı Paralı Alacak Senetleri
121.02.01 Portföydeki YPAS
----- / -----

Yurt dışı ithalatçı firmanın imzaladığı Portföydeki yabancı para cinsinden düzenlenmiş olan poliçe vadesi geldiğinde tahsil edilir. Senet tahsil edildiğinde işlem günündeki döviz kuru esas alınır.²³⁷

²³⁷ GÜR SOY Yaser, a.g.e. ss.128-129

----- / -----

102 BANKALAR

102.02...Bankası

121 ALACAK SENETLERİ

121.02 Yabancı Paralı Alacak Senetleri

121.02.02 Tahsildeki YPAS

646 KAMBIYO KARLARI

646.01 İhracat Kur Farkı Gelirleri

----- / -----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İHRACATTA KDV İADESİ SÜRECİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİNİN BİR MOBİLYA İŞLETMESİNDE ÖRNEK UYGULAMASI

3.1. GENEL AÇIKLAMA

İhracat, günümüzde hem gelişmekte olan hem de gelişmiş ülkeler açısından çok önemli bir konuma sahiptir. İhracatın artması milli geliri çoğaltır ve ülkedeki döviz darboğazının da ortadan kaldırılmasına katkıda bulunmak suretiyle ekonomik kalkınmaya destek olur. Böylece; ekonomideki üretim kaynaklarının tam olarak kullanılması sağlanabilir.

İhracatın ekonomik gelişme sürecindeki öneminin anlaşılması ve dünyadaki küreselleşme eğilimlerinin artması sonucu birçok işletme, kendi ürünlerini ihraç etme konusunda büyük sıkıntılarla karşılaşmaktadır. Bu işletmeler genellikle dış pazarlarla ilgili bilgi ve deneyim eksikliği nedeniyle ihracat işlemlerini başarılması zor ve riskli bir iş olarak görmekte ve ihracat yapmaktan çekinmektedirler. Bu nedenle birçok işletme, aracı ihracat şirketlerine fason iş olarak hizmet vermektedir.

Mobilya sektörü, işyeri sayısı ve yarattığı istihdam ile önemli bir sektör olmasına karşın ihracatımız içindeki payı oldukça düşüktür. Mobilya sektörü; mobilya ihracatının gelişmesine bağlıdır. Sektördeki firmaların küçük bir kısmı doğrudan ihracat yaparken büyük bir kısmı diğer firmalar ve özellikle yurt dışı taahhüt işleri yapan müteahhitlik firmaları ürünlerini ihraç etmektedir.²³⁸

Mobilya sektörümüzdeki ihracat rakamları Tablo 9'daki gibidir:

²³⁸ ARSLAN Ali Rıza, 'Türkiye'nin Mobilya İhracatındaki Sorunların Belirlenmesi ve Çözüm Önerileri', Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2006, ss.1-3

Tablo 9. Mobilya Sektörü İhracat Rakamları

	2006	2007	2008	2008 (O-N)	2009 (O-N)
Değer (Milyon \$)	799	1.082	1.387	470	356
Miktar (Ton)	280.030	329.249	374.466	127.329	107.868

Kaynak: Dış Ticaret Müsteşarlığı

Günümüz dünya ekonomisinde globalleşme olarak adlandırılan hızlı değişim, gelişmekte olan ülkeleri ekonomik ve sosyal yaşamlarını sürdürebilmek için yaşamak zorunda oldukları bir rekabet ortamı içine sokmaktadır. Gelişme ile sanayileşmenin aynı kabul edildiği bu rekabet ortamının zorunlu kıldığı yeni araçları, modelleri ve tüm bu unsurları kapsayan yeni sanayileşme stratejilerini belirlemek en önemli sorunu oluşturmaktadır.

Mobilya sektöründeki gelişmelere bakıldığında; toplumdaki sosyo – ekonomik yapının hızla değişmesi, gelir düzeyinin yükselmesi, şehirlere göçün fazla oluşu vb. sebeplerle mobilyaya olan talep sürekli bir artış göstermektedir.²³⁹

Başlıca ihraç pazarlarımızdaki ihracat rakamları aşağıdaki tablolarda görüldüğü gibidir:

²³⁹ ARSLAN Ali Rıza, a.g.e. ss.14-16

Tablo 10. Başlıca İhraç Pazarlarımıza İhracat (Değer – Milyon \$)

	2006	2007	2008	2008 (O-N)	2009 (O-N)
Almanya	112	141	162	57	42
Irak	59	69	105	27	37
Fransa	53	74	82	31	21
İran	34	68	77	32	23
Yunanistan	39	56	64	23	15
İngiltere	35	49	63	25	13
Hollanda	44	53	60	22	18
Romanya	27	45	58	20	8
Azerbaycan-Nahçıvan	18	30	51	13	17
Rusya Fed.	24	32	49	17	7
Diğer Ülkeler	354	463	616	202	155
Toplam	799	1.082	1.387	470	356

Kaynak: Dış Ticaret Müsteşarlığı

Tablo 11. Başlıca İhraç Pazarlarımıza İhracat (Miktar – Ton)

	2006	2007	2008	2008 (O-N)	2009 (O-N)
Almanya	31.603	34.173	39.940	14.298	13.256
Irak	23.467	22.530	31.552	8.517	12.805
Fransa	21.109	25.512	22.880	8.960	6.215
İran	9.570	17.545	16.939	7.107	5.137
Yunanistan	16.505	20.742	21.694	7.839	6.094
İngiltere	11.093	13.277	15.672	6.286	4.510
Hollanda	14.300	14.825	13.808	4.998	4.603
Romanya	10.052	14.069	15.793	4.860	2.468
Azerbaycan-Nahçıvan	6.710	9.970	13.583	3.454	4.599
Rusya Fed.	5.827	7.915	9.419	3.597	1.162
Diğer Ülkeler	129.796	148.691	173.185	57.464	47.018
Toplam	280.030	329.249	374.466	127.329	107.868

Kaynak: Dış Ticaret Müsteşarlığı

Türkiye mobilya endüstrisinde faaliyet gösteren işletmelerin çoğu geleneksel yöntem ve genel maksatlı tezgahlarla çalışan küçük işletmelerin ağırlıkta olduğu bir yapıya sahiptir. 1980’li yıllardan bu yana küçük ölçekli işletmelerin yanı sıra orta ve büyük ölçekli

işletmelerin sayısının da arttığı görülmektedir. Bu işletmeler 1980'lerde 4 – 5 iken şimdi 100'ün üzerindedir.²⁴⁰

Türkiye'nin mobilya üretimi 6 milyar Doları aşmaktadır. Türkiye toplam dünya mobilya üretiminin % 1,7'sini gerçekleştirmektedir.

Dünya mobilya üretimi yaklaşık 350 milyar Dolar olup bunun yarısından fazlası üretici ülkelerde tüketiciye sunulurken 130 milyar dolarlık bölümü uluslararası ticarete konu olmaktadır. Mobilya ihracatı toplam dünya toplam mal ihracatının %1'ini oluşturmaktadır.

Türk mobilya endüstrisi, genelde çoğu geleneksel yöntemlerle çalışan atölye tipi, küçük ölçekli işletmelerin ağırlıkta olduğu bir görünüme sahiptir. Buna karşın özellikle son 15-20 yıllık süreçte küçük ölçekli işletmelerin yanı sıra orta ve büyük ölçekli işletmelerin sayısı artmaya başlamıştır.

Türkiye'de mobilya sektörü, pazarın yoğunlaştığı ve/veya orman ürünlerinin yoğun olduğu belirli bölgelerde toplanmıştır. Önemli mobilya üretim bölgeleri toplam üretimdeki paylarına göre; İstanbul, Ankara, Bursa (İnegöl), Kayseri, İzmir ve Adana olarak sıralanmaktadır.²⁴¹

Mobilya Sektörü hakkında yapılan açıklamalardan sonra örnek mobilya işletmemiz hakkındaki açıklamalara aşağıdaki bölümde yer verilmiştir.

3.2. İŞLETME HAKKINDA GENEL BİLGİ

KM Kısmet Mobilya Tekstil Orman Ürünleri Sanayi Ticaret Limited Şirketi, İzmir Menderes'deki fabrikasında koltuk takımı üretimi yapmakta ve satmaktadır.

Sermayesinin tamamı yerli olan işletme bir aile şirkettir. Üretim piyasa talebine göre değişmekte olup, yurt dışından alınan siparişler doğrultusunda arttırılmaktadır.

Üretiminin %30'unu ihraç eden işletme %70'ni iç pazara satmaktadır.

²⁴⁰ ARSLAN Ali Rıza, a.g.e. s.32

²⁴¹ Erişim: <http://www.dtm.gov.tr/dtmadmin/upload/IHR/MadenMetalDb/Mobilya.doc> (06.08.2010)

İhracat işlemlerinin çoğunda ödeme şekli, vesaik mukabili olmak üzere, ilgili işletmeyle aralarında geçen sözleşmede belirtilen diğer ödeme şekillerinden herhangi biri de olabilir.

Teslim şekli, genellikle FOB (Gemi Bordasında Teslim)'dir.

İade şekli, nakit veya mahsup yoluyla iadedir.

Örnek işletmemizi daha ayrıntılı tanımamız için gerekli bilgiler aşağıda verilmiştir:

Firmanın Ticaret Ünvanı: KM Kısmet Mobilya Tekstil Orman Ürünleri Sanayi Ticaret Limited Şirketi

Adresi: İşletmenin merkezi olan mobilya mağazası İzmir'in Buca ilçesinde faaliyet sürdürmekte olup, imalat yeri olan fabrikası ise İzmir Menderes'de bulunmaktadır.

Firmanın Faaliyet Konusu: Koltuk takımı imalatı

Firmanın Ticaret Sicil Kaydı ve Numarası: İzmir Ticaret Sicil Memurluğu'na kayıtlı olan işletmenin Sicil Numarası 96712'dir.

İş Hacmi: Kapasite raporunda belirtilen yıllık iş hacmi 3.840 olup, yılda ortalama 1.500 koltuk üretmektedir.

Firmanın Sermayesi: Sermayenin tamamı ödenmiş olup, 200.000,00 TL'dir.

Çalıştırılan İşçi Sayısı: İşletmenin merkezi olan mağazada 1 idari personel, fabrikada 31 işçi olmak üzere toplam 32 işçi çalışmaktadır.

Firmanın Kredi Kullanma Durumu: KOSGEB'den kredi desteği alan işletme ayrıca çeşitli bankalardan araç kredisi ve ticari kredi de almaktadır.

Bu bölümde şirket ile ilgili bilgiler, birlikte çalıştığı Mali Müşaviri ile yapılan görüşme sonucunda edinilmiştir.

3.3. İHRACAT SÜRECİ

Örneğimizdeki işletme vergi mükellefi olarak Şirinyer Vergi Dairesi'ne 564 017 39 93 numarası ile kayıtlı olup, Ege İhracatçılar Birliğin'de kaydı olan ve tüm evrakları İzmir Gümrük Müdürlüğü'ne bildirilen bir tüzel kişiliktir.

İhracatçı sıfatının kazanılması için gerekli işlemleri yapılan işletmede ihracatın gerçekleşmesi için atılacak ikinci adım müşterinin çeşitli yollarla bulunmasıdır. Bu aşamada işletmemizin kullandığı en önemli yol fuarlar aracılığıyla üretimini sergilemek ve tanıtmak olmuştur. Genellikle Orta Doğu Ülkeleri'nden fuarlar aracılığıyla müşteri bulunmaktadır. Ayrıca işletmemiz internet yoluyla kendi web sitesi ile de ürün ve işletme hakkında geniş bir tanıtım yapmaktadır.

Müşterinin bulunmasından sonra ihracat sürecinin başka bir aşaması olan sözleşme şartlarının belirlenmesi, anlaşmanın sağlanması için gerekli görüşmelerin yapılması ihracatın sağlıklı yürütülmesi açısından çok önemli bir yer tutar. Yapılan sözleşme ile ürünlerin çeşidi, miktarı, fiyatı, ödeme şekli, sevkiyat şekli ve süresi belirlenir.

Mallar teslim için hazırlanırken aynı zamanda fatura işlemleri yapılır ve Gümrük için gerekli evraklar Gümrük Müşavirlikleri aracılığıyla hazırlanır.

Hazırlanan mallar ve evraklar Gümrük Müdürlüğü'ne teslim edilir. Teslim edilen malların muayenesi yapılır ve evrakların incelenmesi tamamlandıktan sonra da onaylanır. Böylece ihracatın bu aşaması da tamamlanmış olur.

İhracatı yapılan ürünlerin bedeli bankalar aracılığıyla tahsil edilir ve muhasebe kayıtlarına yapılan tüm masraflarla birlikte geçirilir.

İhracat işlemi tamamlandıktan sonra varsa KDV iadesinin alınması için gerekli belgeler ilgili vergi dairesine bildirilerek ihracat iadesi nakit veya mahsup yoluyla alınır.

3.4. İHRACAT SÜRECİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Örnek işletmemizde Mayıs 2007 döneminde yapılan toplam ihracatın verileri muhasebeleştirilip, iade hakkı kazanılan KDV bilgilerine yer verilmektedir. Mayıs ayında işletmemizin yaptığı 3 ihracatın fatura bilgileri ve muhasebeleştirilme işlemleri, ödeme şekillerinin de farklılığından dolayı 3 örnek biçiminde gösterilecektir.

İşlemlerle ilgili tüm evraklar EKLER bölümündedir.

Örnek 1.

KM Kısmet Mob.Teks.Or.Ür.San.Tic.Ltd.Şti. firması ile yurt dışı alıcı ABED ALLATIF BROTHERS FURNITURE PRODUCTION AND MARKETING (1996) LTD. (İsrail) firması arasında 10.500,00 dolarlık koltuk ihracatı ile ilgili sözleşme yapılmıştır.

İhracatın teslim şekli FOB, ödeme şekli “Vesaik Mukabili”dir.

İhracat edilecek koltuk faturası 02.05.2007 tarihinde firma adına düzenlenmiş olup mallar İzmir Gümrük Müdürlüğü’ne sevk edilmiştir.

02.05.2007 tarihli T.C. Merkez Bankası kuru 1 dolar=1.3479 TL’dir.

17.05.2007 tarihinde ihracat bedeli tahsil edilmiştir. Tahsil günü T.C. Merkez Bankası kuru 1 dolar=1.3169 TL’dir.

İhracat ile ilgili olarak MSN Yıldırım Gümrük Müşavirliği’ne 88,50 TL müşavirlik hizmeti nakit olarak ödenmiştir.

02.05.2007 tarihinde gerçekleştirilen ihracat işlemi aşağıdaki şekilde kaydedilir:

----- 02/05/2007 -----

120 ALICILAR	
120.02 İsrail Firması	14.152,95
601 YURT DIŞI SATIŞLAR	
601.01 Koltuk İhracatı	14.152,95

----- / -----

İhracat bedelinin tahsili aşağıdaki Şekilde kaydedilir:

----- 17/05/2007 -----

102 BANKALAR	
102.02 Finansbank Karabağlar Şb.	13.827,45
656 KAMBIYO ZARARLARI	
656.01 İhracat Kur Farkı Giderleri	325,50
120 ALICILAR	
120.02 İsrail Firması	14.152,95

----- / -----

Gümrük MüŐavirliğı'ne yapılan ödeme aşağıdaki Şekilde kaydedilir:

----- 02/05/2007 -----

760 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERİ

760.02 İhracat Giderleri

760.02.05 Yurt İçi Gümrük Müşavirliği Gideri 75,00

191 İNDİRİLECEK KDV

191.03 Gümrük Müş. Ödenen KDV 13,50

100 KASA

100.01 Merkez TL Kasası 88,50

----- / -----

02.05.2007 tarihli faturanın muhasebe kayıtları bu şekilde tamamlanmıştır.

Örnek 2.

KM Kısmet Mob.Teks.Or.Ür.San.Tic.Ltd.Şti. firması ile yurt dışı alıcı ADIL YUSUF HASSO (Irak) arasında 22.725,00 dolarlık koltuk ihracatı ile ilgili sözleşme yapılmıştır.

İhracatın teslim şekli EXW, ödeme şekli “Mal Mukabili”dir.

İhracat edilecek koltuk faturası 14.05.2007 tarihinde firma adına düzenlenmiş olup mallar İzmir Gümrük Müdürlüğü’ne sevk edilmiştir.

14.05.2007 tarihli T.C. Merkez Bankası kuru 1 dolar=1.3169 TL’dir.

20.05.2007 tarihinde ihracat bedeli tahsil edilmiştir. Tahsil günü T.C. Merkez Bankası kuru 1 dolar=1.3201 TL’dir.

İhracat ile ilgili olarak 206,50 TL’lik nakliye gideri ihracatçı işletme tarafından nakit olarak ödenmiştir.

14.05.2007 tarihinde gerçekleştirilen ihracat işlemi aşağıdaki şekilde kaydedilir:

----- 14/05/2007 -----	
120 ALICILAR	
120.03 Irak Firması	29.926,55
601 YURT DIŞI SATIŞLAR	
601.01 Koltuk İhracatı	29.926,55
----- / -----	

İhracat gerçekleştikten sonra alıcı firma mal bedelini ihracatçı firmaya transfer eder.
İhracat bedelinin tahsili aşağıdaki şekilde kaydedilir:

----- 20/05/2007 -----	
102 BANKALAR	
102.01 Finansbank Karabağlar Şb.	29.999,27
120 ALICILAR	
120.03 Irak Firması	29.926,55
646 KAMBIYO KARLARI	
646.01 İhracat Kur Farkı Gelirleri	72,72
----- / -----	

İhracat işlemi ile ilgili yurt içi nakliye giderleri aşağıdaki şekilde kaydedilir:

----- 14/05/2007 -----

760 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERİ

760.02 İhracat Giderleri

760.02.03 Yurt İçi Nakliye Gideri 175,00

191 İNDİRİLECEK KDV

191.02 İhracat Nakliyesine Ödenen KDV 31,50

100 KASA

100.01 Merkez TL Kasası 206,50

----- / -----

14.05.2007 tarihli faturanın muhasebe kayıtları da böylece tamamlanmış oldu.

Örnek 3.

KM Kısmet Mob.Teks.Or.Ür.San.Tic.Ltd.Şti. firması ile yurt dışı alıcı ABED ALLATIF BROTHERS FURNITURE PRODUCTION AND MARKETING (1996) LTD. (İsrail) firması arasında 10.500,00 dolarlık koltuk ihracatı ile ilgili sözleşme yapılmıştır.

İhracatın teslim şekli FOB, ödeme şekli “Vadeli Akreditif”tir.

İhracat edilecek koltuk faturası 24.05.2007 tarihinde firma adına düzenlenmiş olup mallar İzmir Gümrük Müdürlüğü’ne sevk edilmiştir.

24.05.2007 tarihli T.C. Merkez Bankası kuru 1 dolar=1.3259 TL’dir.

28.05.2007 tarihinde ihracat bedeli tahsil edilmiştir. Tahsil günü T.C. Merkez Bankası kuru 1 dolar=1.3370 TL’dir.

İhracat ile ilgili olarak 350,00 TL banka masrafı ödemesi banka hesaplarından yapılmıştır.

24.05.2007 tarihinde gerçekleştirilen ihracat işlemi aşağıdaki şekilde kaydedilir:

----- 24/05/2007 -----	
120 ALICILAR	
120.02 İsrail Firması	13.921,95
601 YURT DIŞI SATIŞLAR	
601.02 Koltuk İhracatı	13.921,95
----- / -----	

Akreditifin vadesi geldiği zaman aracı banka tarafından akreditif bedeli ihracatçı firmaya ödenir. İhracat bedelinin tahsili aşağıdaki şekilde kaydedilir:

----- 28/05/2007 -----	
102 BANKALAR	
102.01 Finansbank Karabağlar Şb.	14.038,50
120 ALICILAR	
120.02 İsrail Firması	13.921,95
646 KAMBİYO KARLARI	
646.01 İhracat Kur Farkı Gelirleri	116,55
----- / -----	

İhracat ile ilgili yapılan banka masrafı aşağıdaki şekilde kaydedilir:

----- 31/05/2007 -----	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	
780.02 İhracat bedeli Banka Masrafı	350,00
102 BANKALAR	
102.01 Finansbank Karabağlar Şb.	350,00
----- / -----	

24.05.2007 tarihli faturanın muhasebe kayıtları da yukarıdaki gibi kayıtlara geçirilmiştir.

Örneklerden de gördüğümüz gibi mayıs ayı ihracat satışları yevmiye kayıtlarına geçirilmiştir. Sıradaki işlemimiz ay sonu KDV hesaplamalarının yapılıp, beyannamenin düzenlenmesidir. Beyannamenin düzenlenmesiyle birlikte ortaya KDV borcu veya iadeye hak kazanılan miktar çıkar.

Örnek işletmemizin mayıs ayı boyunca yaptığı tüm satışların 391.01 Hesaplanan KDV rakamı, 16.083,27 olarak hesaplanmış, işletmenin tüm mal alışlarının ve giderlerinin 191.01 İndirilecek KDV rakamı, 23.571,99 Ek 7’de gösterilmiştir. İşletmenin Nisan ayından devir olan 190.02 Önceki Dönemden Devreden KDV rakamı ise 6.093,44 olarak hesaplanmış, mayıs/2007 dönemi ihraç edilen mala ilişkin iadesi talep edilen KDV rakamı 4.601,86 Ek 8’deki tabloda hesaplandığı gibidir. Yevmiye kayıtlarından 190.01 Sonraki Döneme Devreden KDV rakamı, 2.886,86 olarak bulunmuştur.

$190+191 > 391$ olduğundan \Rightarrow Vergi İdaresi tarafından iade edilecek KDV çıkmıştır.

Bu bilgilerin ışığında aylık KDV mahsubu kayıtları aşağıdaki gibi yapılır:

----- 31/05/2007 -----		
391 HESAPLANAN KDV		
391.01 %18 Hesaplanan KDV		16.083,27
392 DİĞER KDV		
392.01 İade Edilmesi Gereken KDV		4.601,86
190 DEVREDEN KDV		
190.01 Sonraki Dön.Devreden KDV		2.886,86
191 İNDİRİLECEK KDV		
191.01 %18 İndirilecek KDV		23.571,99
----- / -----		

Aşağıda verilen Büyük Defter kayıtları doğrultusunda Mayıs/2007 dönemi KDV beyannamesi düzenlenir.

391.01		191.01	
16.083,27	16.083,27	23.571,99	23.571,99
190.01		392.01	
6.093,44		4.601,86	
2.886,86			
8.980,30			

İşletmenin Mayıs/2007 ayı ödenecek SSK borç primi 5.431,78 olarak hesaplanmış olup, bu borca KDV iadesi talep edilen miktar mahsup edilmiştir. Geriye kalan borç ise nakit olarak ödenmiştir.

İadenin SSK primine mahsubu aşağıda kaydedildiği gibidir:

----- 31/05/2007 -----	
361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ	
361.01 Ödenecek SSK Primleri	5.431,78
392 DİĞER KDV	
392.01 İade Edilmesi Gereken KDV	4.601,86
100 KASA	
100.01 Merkez TL Kasası	829,92
----- / -----	

Vergi İdaresi ve SSK'nun aralarındaki yazışma sonucunda iadeye hak kazanılan KDV'nin mahsubu yapıldıktan sonra muhasebe kayıtlarına yukarıdaki gibi yapılır ve Mayıs ayı KDV işlemleri tamamlanmış olur.

SONUÇ

Türk ekonomisinin en önemli sorunlarından birisi ihracatın geliştirilmesi ve bunun için de sınaî ürün payının artırılmasıdır. Bu anlamda, ihracatın desteklenmesi ve teşvik edilmesi için ihracat mevzuatının ve işlemlerinin kolaylaştırılması, bazı teşvik ve desteklerin sağlanması gerekmektedir. Çok hızlı gelişen uluslar arası ticaret işlemleri ve büyüyen diğer ülke ekonomileri karşısında ihracat rakamlarımız büyümekle birlikte, ihracatçımızın rekabet gücü zayıflamıştır. Son zamanlarda ihracata yönelik düzenlemeler yeterli gelememektedir. Özellikle, ihracatçılara sağlanan desteklerin ve ihracat mevzuatının revize edilmesi ve bazı dış ticaret işlemlerinin disipline edilmesinde fayda sağlayacağı kuşkusuzdur.

Günümüzde ihracat, ülkelerin döviz rezervlerini arttırmada ve ödemeler dengesini sağlamada önemli bir araç haline gelmiştir. İhracat sayesinde ülkelere önemli miktarda yabancı para girişi sağlanmaktadır. Bu da iktidarları ihracatın teşvik edilmesi politikasını benimsemeye itmiştir. İşte KDV istisnası ve iadesi ihracatın vergisel açıdan teşvikini sağlamaktadır. KDVK'nda yer alan ihracat istisnasına ilişkin hükümler, zamanla içinde bulunulan dönemin ekonomik şartlarına göre değişikliğe uğramış ve yeni düzenlemelerle uygulamaya yön verilmiştir.

İhracat, ülke ekonomilerine sayısız yarar getirmektedir. İhracat sayesinde istihdam oranları artmakta, döviz girdisi ve ihracat sanayilerinin gelişmesi sağlanmakta, toplumların refah seviyesi genel anlamda yükselmektedir. Dış satım faaliyetinde bulunmak, firmalarında rekabet etmesini kolaylaştırmaktadır.

Ülkeler arası rekabet şartları her geçen yıl daha da zorlaşmakta ve ülke hükümetlerinin ihracata getirdikleri teşvik ve destekleme sistemleriyle rekabet bir anlamda ülkeler arası rekabete dönüşmektedir. Destekleyici düzenlemelerin, küçük ve orta boy işletmelerin ihracat performansı üzerinde doğrudan etkisi olduğu düşünülmektedir. Uygun ihracat finansmanı ve ihracatla ilişkili mali ve parasal teşviklerin, işletmelerin uluslar arası

rekabetçi durumlarını iyileştirdiği ve zamanında ulaşılabilen ihracat finansmanının teslim fiyatlarını düşürdüğü görülmüştür.

İhracatın vergisel açıdan teşvikiyle her bir firma bazında gerçekleşecek küçük bir ihracat artışının dahi, toplamda ekonomimize çok daha büyük oranda döviz girdisi sağlayabileceği, bu durumun da gerçekleşmiş ya da gerçekleşecek girişimlerin yurtdışına açılmasına zemin hazırlayarak ülkenin refah düzeyinin arttırılmasına katkıda bulunabileceği unutulmamalıdır.

Mobilya sektöründeki işletmelere göre ihracat, başarılması zor ve riskli bir iş olarak görülmektedir. Dünya pazarlarına kendi markaları yerine fason üretim ile (sipariş veren firmanın markası ile ve/veya sipariş veren firmanın markasını basarak) girmeyi tercih ettikleri yada buna zorunlu kaldıkları iddia edilebilmektedir.

İhracatın yapılabilmesi ve devamlılığın sağlanabilmesi için mobilya sektöründeki işletmelerin ihracata yönelik devlet desteklerinden ne ölçüde yararlandıkları oldukça önemlidir. Ayrıca, ihracata yönelik devlet desteği alan işletmelerin ihracat potansiyelinin arttığı da bir gerçektir.

İhracatçıyı destekleme yollarından biri olan ihracatta KDV iadesi sürecinin işleyişinin sağlıklı olabilmesi için öncelikle evrak akışının düzenli olması gerekmektedir. Tüm evraklar Mali Müşavire teslim edilir ve muhasebe kayıtlarında işleme konulur. Muhasebe işlemlerinin tamamlanmasından sonra istenen evraklar prosedüre uygun bir şekilde dilekçeyle vergi dairesine teslim edilir. İade talebinde bulunulduğunda gerekli evrakların eksiksiz teslimi işleyişin hızla ilerlemesini sağlar.

Ülkemizde özellikle iade talebi esnasında karşılaşılan sorunların en önemlisi evrak eksikliği nedeniyle uzayan işlem yığındır. AB ülkeleri tarafından benimsenen uygulamada ise iade talebi esnasında devreye KDV iade şirketleri girer. İadeyi talep eden tarafından, yapılan alımlara ilişkin belgeler KDV iade şirketine gönderilir. Daha sonra KDV iade şirketi hangi alımların iade kapsamında olduğunu belirler, gerekli belgeleri düzenler, yetkili makamlara başvurmak suretiyle iadeyi hazırlar ve iade sahibine gönderir.

İade alacak vergiye tabii kişinin iadeyi bir KDV iade şirketi aracılığıyla alması iade alacak olan açısından daha avantajlı bir yoldur. Öyleki prosedürlerin yüklediği zaman kaybı bu yolla giderilmekte ve iade teşviki daha kolay ve cazip hale gelmektedir.

İhracat iadesi hakkında çıkan son düzenleme tebliğleri 2005 yılına ait olduğundan, örnek işletmemizin ihracat kayıtlarında 2007 bilgilerinin esas alınması yapılan değişiklikler açısından herhangi bir karışıklık yaratmamaktadır.

Çalışmanın teorik kısımlarında ihracat teşviklerinin işletmelere katkısı ve özellikle ihracat iadelerinin firmaların ekonomilerini iyileştirmede etkili bir finansman olduğu açıklanmaya çalışılmış, konunun daha iyi anlaşılması için örnek uygulama çalışması yapılmıştır.

KAYNAKÇA

ACİNÖROĞLU Serkan, 'Genel Olarak Vergi Teşviklerinin Ekonomi Üzerine Etkinliği', Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, Cilt 1, Sayı 2, 2009, s.149

AKBULAK Yavuz, Tokmak Ayça, 'İhracatta KDV İadesi ve Dış Ticaret Sermaye Şirketlerinin Durumu', s.190

Erişim:http://uvt.ulakbim.gov.tr/uvt/index.php?cid=9&vtadi=TSOS&ano=44288_cca601a3aedb5089e1d1f82c2b310847 (15.05.2010)

AKIN Hakan, 'Yeni İşim Dış Ticaret', Academy International, Ankara,1999, s.184

AKIN Minire, 'Türkiye'de İhracatta Katma Değer Vergisi İade Sistemi: Afyonkarahisar İli Uygulaması', Yüksek Lisans Tezi Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010, s.37

AKKUZUGİL Yüksel, DEMİR Musa, 'İhracata Yönelik Devlet Yardımlarının Analizi ve Değerlendirilmesi' Dış Ticaret Dergisi, Sayı 27, Ocak 2003, s.10

AKTÜRK Ahmet, ŞENOL Hasan, 'Kobiler Açısından İhracat Teşviklerinin Önemi ve Etkinliğinin Arttırılmasına Yönelik Öneriler', Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Yıl 2010, Cilt 15, Sayı 2, s.376

ANNAND Mel, BUCKINGHAM Donald F., KERR William A., 'Export Subsidies and The World Trade Organization', 2001, Erişim: http://www.esteycentre.ca/export_subsidies.htm (18.08.2010)

ARSLAN Ali Rıza, 'Türkiye'nin Mobilya İhracatındaki Sorunların Belirlenmesi ve Çözüm Önerileri', Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2006, ss.1-3

AYDEMİR Cihat, 'AET Ülkelerinde Uygulanan İhracat Teşvikleri', Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi, 1988, Ankara, s.4

BALASSA B., "Exports and Economic Growth: Further Evidence", Journal of Development Economics, 5/2 June 1978, s.182

BAŞAR Ayşe Banu, 'Aracı İhracat Şirketlerinde İhracata Yönelik İşlemler ve Muhasebeleştirilmesi', Doktora Tezi Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002, s.4

CEVAHİR Hatice, 'Türkiye'de İhracat Teşvikleri'nin Etkinliği', Yüksek Lisans Tezi Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007 s.78

CHENERY Hollis B., 'Industrialization and Growth The Experience of Large Countries', World Bank Staff Working Papers Number 539, S.17

CLARK P. B., 'Planning Import Substitution', North Holland Publ.Comp., Amsterdam 1970, s.15

CRICK, Dave and CHAUDHRY, Shiv (2000), "UK SMEs Awareness, Use, and Perceptions of Selected Government Export Assistance: An Investigation Into The Effect of Ethnicity", International Journal of Entrepreneurial Behaviour and Research, Vol. 6, No.2, s. 77.

ÇELEBİ Merve, PAKER Feyza, 'İhracatta Temel Bilgiler Rehberi', İzmir Ticaret Odası, İzmir, Şubat, 2000, s.27

ÇELİK Mehmet, 'İhracatı Teşvik Tedbirleri ve İhracatta Kdv İstisnası' Yüksek Lisans Tezi Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006, s.80

ÇİLOĞLU İsmail, 'Teşvik Sisteminin Değerlendirilmesi', Hazine Dergisi, Ekim 1997, Sayı 8, s.1

DEĞER Nuri, 'Açıklamalı ve Uygulamalı Katma Değer Vergisi Kanunu', Yaklaşım Yayınları, Ankara, 2009, s.1113

DELEN Özgür, 'Katma Değer Vergisi Mevzuatında İstisna Edilen İşlemlerde İade Uygulamaları', Yüksek Lisans Tezi Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007, s.31

DEMİR Musa, 'Dış Ticaret Politikasının Bir Aracı Olarak İhracat Teşvikleri ve İhracata Yönelik Devlet Yardımlarının Analizi', Türk Dış Ticaret Vakfı, s.23
Erişim:http://www.zucder.org.tr/zucder/docs/ihracat_tesvikleri.pdf (14.04.2010)

DIMKPAH Young O., 'The Stage Of Economic Development, Exports, And Economic Growth: An Empirical Investigation', The African Economic and Business Review 2002, Vol.3, No.1, s.61

DURAN Meltem, 'İhracata Yönelik Destekler', İstanbul Ticaret Odası, Yayın No:2004-33, İstanbul, 2004, s.49

DÜNDAR Sibel, 'Dış Ticaret İşlemleri Çerçevesinde İthalat ve İhracat İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi' Yüksek Lisans Tezi Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006, ss.35-36

DÜRÜS İlhami, 'Türkiye'de Vergi Teşvik Önlemleri, Mahiyeti ve Etkinliği', Yüksek Lisans Tezi İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005 ss.37-38

ERSUNGUR Ş.Mustafa, NOYAN YALMAN İlkay, 'Bölgesel Kalkınmada İhracat Teşviklerinin Etkinliği: Sivas İlinde Bir Uygulama, C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 10, Sayı 1, 2009, s.82

GEDİZ Burcu, YALÇINKAYA M. Hakan, 'Türkiye'de İhracat Projeksiyonu', Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F Yönetim ve Ekonomi Dergisi, Cilt 11, Sayı 1, Yıl 2004, s.46

GENÇYÜREK Levent, GÜRBOĞA Erkan, 'İhracatta Katma Değer Vergisi İade Esasları ve Yeminli Mali Müşavirlerin Sorumluluğu', Yaklaşım Yayınları, Ekim, 2003, ss.21-22

GÜNAY Korhan, 'Türkiye'de İhracata Yönelik Vergi Teşvikleri ve Analizi', Yüksek Lisans Tezi Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008, ss.23-24

GÜRSOY Yaser, 'Dış Ticaret İşlemleri', Ekin Kitabevi, 2005, s.17

GÜRSOY Yaser, 'Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi', Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası, Ankara, Haziran, 2005 s.103

GÜVEN Özcan, 'İhracat ve İthalatçının El Kitabı', Alfa Yayınları, İstanbul, 1995, s.201

HATİPOĞLU Ayşegül, “İthalat-İhracat Kılavuzu”, Kosgeb Eğitim Merkezi Yayını, Ankara,1994, s.27

HOROZ Yeşim, ‘İhracata Yönelik Vergi Teşvikleri ve Türkiye Uygulaması’, Yüksek Lisans Tezi Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006, s.18

İNAN Hilal, NAKİBOĞLU Burak, ‘Kobilerin İhracatta Karşılaştıkları Engellerin Belirlenmesine Yönelik Mobilya Sektöründe Gerçekleştirilen Bir Araştırma’, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 18, Sayı 2, 2009, s.229

İSPİR M.Serdar, AÇIKGÖZ ERSOY Bernur, YILMAZER Mine, ‘Türkiye’nin Büyüme Dinamiğinde İhracat mı İthalat mı Daha Etkin?’, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Cilt:24, Sayı:1, Yıl:2009, s.61

KAYA Ferudun, ‘Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebe Uygulamaları’, Detay Yayıncılık, Ankara, 2007, s.251

KAYA Mehmet Emin, ‘Kambiyo Mevzuatı’, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ekim, 2005, s.202

KAYA Murat, “Türk Katma Değer Vergisi Sisteminde İhracat İstisnası Uygulaması ve Avrupa Birliği’ne Üye Ülkeler Açısında Değerlendirmesi”, Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006, ss.223-225

KAYA Salih, “İthalat, İhracat ve Kambiyo İşlemleri (Güncel)”, Beta Yayınları, İstanbul, 2008, s.79

KIRIKTAŞ İlhan, TOLU Abdullah, 'İhracatta Kdv Uygulaması, Devlet Yardımları, Muhasebe ve YMM Mevzuatı İlişkisi', Maliye Hesap Uzmanları Derneği, Ankara, Aralık,1996, s.19

KRUEGER Anne O., 'Foreign Trade Regimes and Economic Development: Turkey', National Bureau of Economic Research New York 1974, s.3

KRUEGER Anne O., 'Trade and Employment in Developing Countries, 3: Synthesis and Conclusions', University of Chicago Press 1983, s.38

KRUGMAN Paul, FELDSTEİN Martin, "İnternational Trade Effects of Value Added Taxation", Erişim:<http://www.nber.org/papers/w3163> (22.10.2010)

KUBO Y., MELO J., ROBINSON S., 'Trade Strategies and Growth Episodes', World Bank Research Publication, Oxford Univ.Press.1986, s.148

MAÇ Mehmet, 'KDV Uygulaması' Denet Yayıncılık, İstanbul 1998, s.11

NAYIR Dilek Zamantılı, 'Türk Kobilerinde İhracat: Performans ve Teşvik Programlarının Etkisi', Yalın Yayıncılık, İstanbul, 2008 s.26

NELSON Carl A. , 'Import/Export: How to Get Started in International Trade', Aug 4, 2000, s.3

OKTAR Kemal, 'Kdv Tevkifatı Uygulaması, Tevkifat Uygulamasından Doğan Kdv İadeleri', İzmir Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası, Eylül, 2006, s.107

ÖNDER Hüseyin, 'İhracat Teşviklerinden Yararlanmayı Etkileyen Faktörler (Kütahya Merkez İlçede Bir Uygulama)', Yüksek Lisans Tezi Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005, s.6-7

PETERS Ralf, 'Roadblock To Reform: The Persistence Of Agricultural Export Subsidy', 2006, Erişim:
<http://www.unctad.org/Templates/Download.asp?docid=7048&lang=1&intItemID=2068>
(18.01.2011)

POLAT Ali, 'Uluslararası Ticarete Akreditifli Ödemeler Ve Ucp 600', İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl.2008, Sayı.13, s.211

Product and Market Development, 'Successful Services Exporting', International Trade Centre Unctad/WTO, Geneva 1997, s.5

RODRIK Dani, 'Taking Trade Policy Seriously: Export Subsidization As A Case Study In Policy Effectiveness', National Bureau Of Economic Research Working Paper Series December 1993, s.27

RUBINA Vohra, 'Export And Economic Growth: Further Time Series Evidence From Less-Developed Countries', International Advances In Economic Research 2001, Vol.7, No.3, s.345

SAKARYA Şakir, 'İhracat Yapan İşletmelerin Finansman Kaynaklarının Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması', Erişim: www.ulakbim.gov.tr (16.07.2010)

SANVER Eray, 'Dış Ticaret İşlemleri', Bursa Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası, Ocak, 2010, s.103

SELEK A.Seha, 'Dış Ticaret İşlemleri ve Tek Düzen Muhasebe Sistemine Uygun Olarak Muhasebeleştirilmesi', Birleşik Matbaacılık, İzmir, 1997, s.65

SELEN Ufuk, 'Dış Ticaret Yardım Unsuru Olarak Dahilde İşleme Rejimi: Türkiye Açısından Değerlendirilmesi', Akdeniz Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Sayı 10, Yıl.2005, S.192

ŞAHİN Arif, 'Dış Ticaret İşlemleri', Konya Ticaret Odası Yönetici Eğitim Merkezi Seminer Notları, Konya, 1998, s.39

ŞAHİN Arif, "İhracatta Ödeme Şekilleri", İgeme İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi Yayınları, Ağustos 2008, s.33

ŞEKER Kudbeddin, 'Türk Vergi Sisteminde Katma Değer Vergisi İstisna Ve İadelerin Uluslararası Taşımacılık Uygulaması', Yüksek Lisans Tezi Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006, s.63

TANSEL Günay, 'İhraç Kaydıyla Mal Teslimlerinde Kdv Tecil, Terkin ve İade Konusunun Katma Değer Vergisi Kanunu ve Muhasebe Uygulamaları Açısından Ele Alınması', Yüksek Lisans Tezi İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007, s.3

TOGAN Sübidey, 'How to Assess the Significance of Export Incentives: An Application of Turkey', Review of World Economics 1993, Vol.129, Nr.4, s.777

TOKAÇ Gökhan, "Katma Değer Vergisi'nde İhracat İstisnası ve İade Müessesesi", Yüksek Lisans Tezi Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007 ss.5-6

TOSUNER Mehmet, YERELİ Ahmet Burçin, ARIKAN Zeynep, ‘Türkiye’de Yatırımların ve İhracatın Teşviki(Sorunlar-Öneriler)’, İzmir Ticaret Odası, İzmir, 1993, s.4

TOPAL Mehmet Hanefi, ‘Uluslararası Kuruluşların Teşviklere Bakışı Ve Türk Teşvik Sisteminin Bu Çeşevde Analizi’, Yüksek Lisans Tezi Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006, ss.20-21

TURKISH EXPORTER (2010), Erişim: <http://www.turkishexporters.net> (09/05/2010)

YETİK Ahmet, ‘Yeminli Mali Müşavirlerin Tasdik İşlemlerinden Biri Olan İhracatta Katma Değer Vergisi İadesi, Hesaplanması, Denetlenmesi, Raporlanması Ve Bir Uygulama’, Yüksek Lisans Tezi Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007 ss.101-103

YÜCEEL Mustafa, ‘Yatırım ve İhracatı Teşvik Unsurları Rehberi’, Müsiad Yayınları-30, Mayıs, 1998, s.91

WELLS L.T., ALLEN Nancy J. Et al., ‘Using Tax Incentives to Compete for Foreign Investment’, FIAS, 2001, s.51

WIJNBERGEN Sweder Van and ARSLAN İsmail, ‘Turkey: Export Miracle or Accounting Trick?’, Latin America and the Caribbean Regional Office, Country Department II The World Bank April 1990, s.2

‘Adım Adım İhracat’, Gaziantep Sanayi Odası, Gaziantep, 1998, s.63

‘İhracatta KDV İadesi Mevzuatı ve Uygulamaları Broşürü’, İstanbul Ticaret Odası Yayını, İstanbul, 2004, s.21

Dış Ticaret İstatistikleri, T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü (01.08.2010)

Resmi Gazete, 2009/5 sayılı Tebliğ madde 2, 29.12.2009

84 Seri Nolu KDV Genel Tebliği, 23.11.2001 Tarih ve 24592 Sayılı Resmi Gazete

KDV Genel Tebliği 9/4, 31.12.1984 Tarih ve 18622 Sayılı Resmi Gazete

KDVK Genel Tebliği 4, 08/12/1984 Tarih ve 18599 No’lu Resmi Gazete

DTM, İhracata Yönelik Devlet Yardımları Uygulaması, Erişim:

<http://www.dtm.gov.tr/dtmadmin/.../DevletYardimlariDb/devyardnot.doc> (25.07.2010)

Erişim: <http://www.foreigntrade.gov.tr/dtmadmin/upload/EAD/.../ihr.doc> (02.11.2010)

Erişim: http://www.eximbank.gov.tr/html_files/kisaeximbankpg.htm (13.08.2010)

Erişim: <http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/Destekler.aspx?ref=8> (02.09.2010)

Erişim: <http://www.igeme.org.tr/fa/section-fa-cmdiy.cfm?sec=cmdiy> (09.08.2010)

Erişim: <http://www.sanayi.gov.tr/.../kobi-destekler-disaridan-07062010190242.pdf>
(03.12.2010)

Erişim: <http://www.iccwbo.org/incoterms/id3040/index.html> (11.10.2010)

Erişim: <http://www.egelihracatcilar.com/DersNotlari/10/10.pdf> (15.10.2010)

Erişim: http://www.ito.org.tr/wps/portal/mevzuat-bilgilendirme?WCM_GLOBAL_CONTEXT=disticaret_sorular (16.12.2010)

Erişim: http://www.kobifinans.com.tr/tr/bilgi_merkezi/02080109/21357 (14.08.2010)

Erişim: <http://www.mevzuat.net/fayda/odemesekilleri.htm> (09.11.2010)

Erişim: <http://www.dtm.gov.tr/dtmadmin/upload/IHR/MadenMetalDb/Mobilya.doc>
(06.08.2010)

EKLER

Ek 1. İhracı Yasak Mallar Listesi

MADDE	YASAL DAYANAK
1-Kültür ve tabiat varlıkları (Eski eserler)	23/07/1983 tarih ve 18113 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 2863 sayılı “Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu”
2-Hint keneviri	24/06/1933 tarih ve 2435 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 2313 sayılı “Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun”
3-Tütün tohumu ve fidesi	04/12/2002 tarih ve 24956 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan “Tütün Üretimi, Üretici Tütünlerinin Pazarlanması, İç ve Dış Ticareti, Denetimi ve Tütün Eksperliği ile İlgili Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”
4-İhracı ön izne bağlı mallar listesinde yer alan türler hariç bütün av ve yaban hayvanları (canlı ve cansız olarak ve tanınabilir en küçük parçaları ile bunlardan mamul konfeksiyon)	13/4/1990 tarih ve 20491 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 08/03/1990 tarih ve 90/234 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı
5-Ceviz, dut, kiraz, armut, erik, porsuk, dışbudak, karaağaç ve ıhlamur adlı ağaç türlerinin kütük, tomruk, kereste, kalas ve taslak olarak ihracı	11/05/1974 tarih ve 14883 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 24/4/1974 tarih ve 7/8186 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı
6-Doğadan toplanan doğal çiçek soğanları	06/01/1996 tarih ve 22515 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı
7-Odun (*)	06/01/1996 tarihli ve 22515 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı
8-Sığla (liquidambar orientalis)	06/01/1996 tarih ve 22515 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı
9-Yalankoz (pterocarya carpinifolia)	06/01/1996 tarih ve 22515 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı
10-Datça hurması (Phoenix the ophrasti center)	06/01/1996 tarih ve 22515 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı
11-Zeytin (tescili yapılmış ve Milli Çeşit Listesi’nde yayımlanmış olan çeşitlerinin yurt içinde sertifikalandırılmış olanları hariç), incir, fındık, antep fıstığı, asma (sultani çekirdeksiz) fidanları	06/01/1996 tarih ve 22515 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı
12-Salep (toz, tablet ve her türlü formda)	06/01/1996 tarih ve 22515 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı

(*) 10/11/2010 tarihli ve 27755 sayılı Resmi Gazete ile değiştirilmiştir.

Ek 2. İhracı Ön İzne Bağlı Mallar Listesi

MADDE	İZNİ VEREN KURUM	YASAL DAYANAK
1-Kontrole Tabi Tutulacak Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Bunlara Ait Yedek Parçalar, Askeri Patlayıcı Maddeler, Bunlara Ait Teknolojiler	Milli Savunma Bakanlığı	03/07/2004 tarih ve 25511 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 5201 sayılı “Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun”un 4üncü maddesi gereği her yıl revize edilerek Resmi Gazete’de yayımlanan “Kontrole Tabi Tutulacak Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Bunlara Ait Yedek Parçalar, Askeri Patlayıcı Maddeler, Bunlara Ait Teknolojilere İlişkin Liste”
2-Afyon ve haşhaş kellesi	Sağlık Bakanlığı	24/06/1933 tarih ve 2435 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 2313 sayılı “Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun”
3-Uyuşturucu maddeler ve 1972 tarihli Protokolle değiştirilen 1961 tarihli Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesi, 1971 tarihli Psicotrop Maddelere İlişkin Sözleşme ve 1988 tarihli Uyuşturucu ve Psicotrop Maddelerin Yasadışı Trafikinin Önlenmesine İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi kapsamındaki mallar	Sağlık Bakanlığı	24/06/1933 tarih ve 2435 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 2313 sayılı “Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun” ve 1972 tarihli Protokolle değiştirilen 1961 tarihli “Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesi”, 1971 tarihli “Psicotrop Maddelere İlişkin Sözleşme” ve 1988 tarihli “Uyuşturucu ve Psicotrop Maddelerin Yasadışı Trafikinin Önlenmesine İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi”
4-Tehlikeli Atıkların Sınırlarötesi Taşınımının ve Bertarafının Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesi Kapsamındaki mallar	Çevre ve Orman Bakanlığı	15/5/1994 tarih ve 21935 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 07/03/1994 tarih ve 94/5419 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanmış “Tehlikeli Atıkların Sınırlarötesi Taşınımının ve Bertarafının Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesi”
5-Yaban domuzu, kurt, çakal, tilki, sansar, porsuk ile yılanlar, kaplumbağa ve kertenkelelerin canlı ve cansız halde ve bunların tanınabilir parçaları ile bunlardan mamul konfeksiyon	Çevre ve Orman Bakanlığı	13/04/1990 tarih ve 20491 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 08/03/1990 tarih ve 90/234 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı
6-Gübreler (Kimyevi gübreler hariç)	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	13/01/1965 tarih ve 11905 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 19/12/1964 tarih ve 6/4090 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 27/12/1924 tarih ve 2/1771 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı
7-Tohumluklar (Orman ağacı tohumları ve diğer yetiştirme materyalleri hariç)	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	08/11/2006 tarih ve 26340 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 5553 sayılı “Tohumculuk Kanunu”
8-Ankara (Tiftik) keçisi	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	10/03/2001 tarih ve 24338 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 4631 sayılı “Hayvan Islahı Kanunu”

9- Su ürünlerinden su ürünleri avcılığını düzenleyen esaslar çerçevesinde avlanması tamamen yasak olan cins ve nitelikteki su ürünleri	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	04/04/1971 tarih ve 13799 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 1380 sayılı “Su Ürünleri Kanunu”, 10/03/1995 tarih ve 22223 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan “Su Ürünleri Yönetmeliği”, “Su Ürünleri Yönetmeliği” kapsamında Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ticari Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen Tebliğler
10-Yarış atları	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	10/03/2001 tarih ve 24338 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan “Hayvan Islahı Kanunu”
11-Yem Kanunu kapsamına giren yemler	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	07/06/1973 tarih ve 14557 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 1734 sayılı “Yem Kanunu”
12-Veteriner İlaçları	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	1262 sayılı “İspençiyarı ve Tıbbi Müstahzarlar Kanununa Yeniden Bazı Hükümler İlavesine Dair 3490 sayılı Kanun”
13-İhracatı kotayla veya başka herhangi bir kayıtla sınırlandırılan doğal çiçek soğanları	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	06/01/1996 tarih ve 22515 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı
14-Damızlık büyük ve küçük baş hayvan	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	10/03/2001 tarih ve 24338 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 4631 sayılı “Hayvan Islahı Kanunu”
15-Doğa Mantarı (Sadece AB üyesi ülkelere yönelik ihracat için)	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	06/01/1996 tarih ve 22515 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı
16-Mavi yüzgeçli orkinos (thynus thunnus) (canlı, taze soğutulmuş, dondurulmuş veya işlenmiş)	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	06/01/1996 tarih ve 22515 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı
17-Nükleer ve Nükleer Çift Kullanımlı Eşyaların İhracatında İzne Esas Olacak Belgelerin Verilmesine İlişkin Yönetmelik kapsamındaki mallar	Türkiye Atom Enerjisi Kurumu	13/09/2007 tarih ve 26642 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan “Nükleer ve Nükleer Çift Kullanımlı Eşyaların İhracatında İzne Esas Olacak Belgenin Verilmesine İlişkin Yönetmelik” ve “Nükleer ve Nükleer Çift Kullanımlı Eşyaların İhracatında İzne Esas Olacak Belgenin Verilmesine İlişkin Yönetmelik Kapsamına Giren Eşya Kalemlerini Belirten “Nükleer Transfer Uyarı Listesi” ve “Nükleer Çift Kullanımlı Eşya Listesi”ne İlişkin Tebliğ” (TAEK/NGD:2007/1)
18-Füze Teknolojisi Kontrol Rejimi Ekipman, Yazılım ve Teknoloji Ek’i Dahilindeki Malzemeler	Milli Savunma Bakanlığı	03/07/2004 tarih ve 25511 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 5201 sayılı “Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun” un 4üncü maddesi gereği her yıl revize edilerek Resmi Gazete’de yayımlanan “Kontrole Tabi Tutulacak Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Bunlara Ait Yedek Parçalar,

		Askeri Patlayıcı Maddeler, Bunlara Ait Teknolojilere İlişkin Liste”
19- Şeker	T.C. Şeker Kurumu	19/04/2001 tarih ve 24378 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 4634 sayılı “Şeker Kanunu”
20- Orman ağacı tohumları ve diğer yetiştirme materyalleri	Çevre ve Orman Bakanlığı	08/05/2003 tarih ve 25102 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 4856 sayılı “Çevre ve Orman Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun”, 08/11/2006 tarih ve 26340 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 5553 sayılı “Tohumculuk Kanunu”
21- 87/12028 Karar sayılı Tekel Dışı Bırakılan Patlayıcı Maddelerle Av Malzemesi ve Benzerlerinin Üretimi, İthalı, Taşınması, Saklanması, Depolanması, Satışı, Kullanılması, Yok Edilmesi, Denetlenmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Tüzük kapsamına giren patlayıcı maddeler (harp silah ve mühimmatı hariç)	İçişleri Bakanlığı	18/05/1955 tarih ve 9009 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 6551 sayılı “Barut ve Patlayıcı Maddelerle Silah ve Teferruatının ve Av Malzemesinin İhissardan Çıkarılması Hakkındaki Kanun”, 87/12028 Karar sayılı “Tekel Dışı Bırakılan Patlayıcı Maddelerle Av Malzemesi ve Benzerlerinin Üretimi, İthalı, Taşınması, Saklanması, Depolanması, Satışı, Kullanılması, Yok Edilmesi, Denetlenmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Tüzük”, 2001/2443 Karar sayılı Tüzük
22- Zeytin fidanı (tescili yapılmış ve Milli Çeşit Listesi’nde yayımlanmış olan çeşitlerinin yurt içerisinde sertifikalandırılmış olanları)	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	06/01/1996 tarih ve 22515 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 95/7623 sayılı İhracat Rejimi Kararı
23- Wassenaar Düzenlemesi Mühimmat Listesi Kapsamındaki Malzemeler	Milli Savunma Bakanlığı	03/07/2004 tarih ve 25511 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 5201 sayılı “Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun”un 4üncü maddesi gereği her yıl revize edilerek Resmi Gazete’de yayımlanan “Kontrol Tabi Tutulacak Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Bunlara Ait Yedek Parçalar, Askeri Patlayıcı Maddeler, Bunlara Ait Teknolojilere İlişkin Liste”
24- Yaprak tütün, tütün döküntüleri	Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu	09/01/2002 tarih ve 24635 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış bulunan 4733 Sayılı “Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun”

Ek 3. İhracatı Kayda Bağlı İhracat Listesi

1) Destekleme ve fiyat istikrar fonu primi kesintisine tabi maddelerin ihracı,
2) Destekleme ve fiyat istikrar fonundan ödeme yapılan maddelerin ihracı,
3) Ülkemizde kredi karşılığı kurulan tesislerin bedelinin malla geri ödenmesine ilişkin özel hesaplar çerçevesinde ihracat,
4) Ülkemiz ile Rusya federasyonu arasındaki doğalgaz anlaşması çerçevesinde ihracat,
5) Ülkemiz ihraç ürünlerine miktar kısıtlaması uygulayan ülkelere yapılan kısıtlama kapsamındaki maddelerin ihracı,
6) Birleşmiş Milletler kararları uyarınca ekonomik yaptırım uygulanan ülkelere ihracat,
7) 18.12.1994 tarih ve 22145 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan bitkisel ve hayvansal ürünlerin ekolojik metotlarla üretilmesine ilişkin yönetmelik kapsamındaki sertifikayı haiz mallar,
8) İşlem görmemiş zeytinyağı ve işlem görmüş dökme veya varilli zeytinyağı,
9) 96 / 31 sayılı ihracı yasak ve ön izne bağlı mallara ilişkin tebliğ kapsamına alınmıştır.
10) Meyan kökü,
11) Ham lületaşı ve taslak pipo.
12) Yürürlükten kaldırılan “İhracat 88029” sayılı tebliğ’de sayılmış olan maddeler, - 84. 21 yalnız santrifüjler, - 85. 01 elektrik motorları ve jeneratörler, - 85. 02. 40 rotatif elektrik konvertörleri, - 85. 03, 85. 01 ve 85. 02 pozisyonundaki makinelerde kullanılmaya elverişli aksam ve parçalar. - 85. 04 elektrik transformatörleri, statik konvertörler, (örneğin, redresörler) - 85. 32 sabit, değişken ve ayarlanabilir (ön ayar yapılabilir) elektrik kondensatörleri, - 85. 40 elektronik lambalar, tüpler ve valfler,
13) Wassenaar düzenlemesi kapsamındaki malların ihracı,
14) Füze teknolojisi kontrol rejimi (FTKR) kapsamındaki malların ihracı,
15) Ozon tabakasının korunmasına dair Viyana sözleşmesi ile bu sözleşmeye ait protokoller ve değişiklikler kapsamındaki malların sadece söz konusu düzenlemelere taraf ülkelere

yönelik ihracı,
16) 35. 04. 00. 00. 00. 00 peptonlar ve bunların türevleri, tarifinin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan diğer proteinli maddeler ve türevleri, deri tozu (kromla işlenmiş olsun olmasın)
17) Kimyasal maddelere ilişkin liste, ihracat 2000 / 3 sayılı tebliğ kapsamına alınmıştır,
18) Torba, çuval ve kutulu halde işlem görmemiş zeytin,
19) Canlı koyun, kıl keçisi, büyükbaş hayvan,
20) Nükleer tedarikçiler grubu (NTG) kapsamındaki malların ihracı.
21) Orjinal bağırsak

**KM KISMET
MOBİLYA**
**TEKSTİL - ORMAN ÜRÜNLERİ
San. Tic. Ltd. Şti.**

 Mrk : 661 Sokak No: 22 Fab : Atatürk Mah. 37 Sk. No:11-13
 Karabağlar-İZMİR / TURKEY Oğlan Anası Bel. Menderes İZMİR
 Tel : +90.232.237 80 64 Tel : +90.232.257 55 88(pbx)
 Fax : +90.232.254 68 37 Fax : +90.232.257 69 17

İL KODU: 35

FATURASERİ **A**Sıra No: **88430**

Tarih...../...../200.....

02.05.2007

 Müşteri: **ABED ALLATIF BROTHERS FURNITURE**
 Production and Marketing (1996) LTD.
 Adres: **Y. TARRAR UM EL FAHEM 30010, İSRAİL**

Müşteri V.D.

Hes. No. :

İrsaliye No:

CİNSİ	MIKTARI	FİYATI	TUTARI
LİZA MODEL İLAVELİ KOLTUK TAKIMI	15 TAKIM	700,00 USD	10.500,00 USD
		FOB	10.500,00 USD
ARACI BANKA:	FİNANSBANK KARABAĞLAR ŞB.		
NET AĞIRLIK:	3375 KG		
BRÜT AĞIRLIK:	3375 KG		
AMBALAJ:	135 KAP		
ÖDEME ŞEKLİ:	VESAIK MUKABİLİ		
TESLİM ŞEKLİ:	FOB İZMİR		
İMALATÇI:	KENDİSİ		
YALNIZ İNDİRİMİNDEŞYÜZ%00USD			
KM KISMET MOBİLYA TEKSTİL - ORMAN ÜRÜNLERİ LTD.ŞTİ. 662/2 SOKAKI KARABAĞLAR İZMİR Tel: 232 237 80 64 Fax: 232 254 68 37 Sirtel: 232 257 69 17			

Yalnız :

Toplam

% KDV

 Basım Yeri: Özbaşer Mat. Yusuf Özceylan 4271 sk. No. 12/D Karabağlar-İZMİR
 Tel: 0.232. 237 08 72 Gazimir V.D. 672 019 6949 Anl. T. 29/12/2005 B.yılı Eylül 2006

Genel Toplam

Ek 5. Gümrük Beyannamesi

GÜMRÜK BEYANNAMESİ		Seri : VS 1277159		A BEVK-İHRACAT/VARİS GÜMRÜK İDARESİ	
3	8	2 Gönderici / İhracatçı No 5640173993 KM KİŞMET MOBİLYA TEKS. ORAN. ÜRÜN. SAN. TİC. LTD. ŞTİ. 661 SKK. NO: 22 KARABAĞLAR-İZMİR		1 BEYAN EX 1	
		8 Alıcı No ABED ALLATIF BROTHERS FURNITURE PRODUCTION AND MARKETING (1996) LTD. EYN TARRAR UM EL FAHEM 30010, İSRAİL		9 Mali Müşavir/İstisna Muhtesabı No HULYA 5640173993 KM KİŞMET MOBİLYA TEKS. ORAN. ÜRÜN. SAN. TİC. LTD. ŞTİ. 661 SKK. NO: 22 KARABAĞLAR-İZMİR	
14 Beyan sahibi / Temsilcisi 07-20452 6090205438 MEN YILDIRIM GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ LTD. ŞTİ. Bağyol Mh. Eski Edirne Asfaltı No:16 K:5 D:9 Küçükçekmece/İSTANBUL		19 Çıkış/İhracat Ülkesi TÜRKİYE		15 Çıkış Ülkesi kodu aj 052 b 1	
18 Çıkıştaki taşıt aracının kimliği ve kayıtlı olduğu ülke GEMİ-ADMİRAL MARS		19 Kır. 1		20 Taahhüt şekli FOD İZMİR	
21 Sınm geçiren/geçecek hareketli taşıt aracının kimliği ve kayıtlı olduğu ülke GEMİ-		22 Döviz ve toplam istisna bedeli USD 10.500,00		23 Döviz kur 1,37610	
25 Sınırdaki taşıma 10		26 Dahil taşıma		27 Yükleme/böğaltme yeri İZMİR GUM MUD	
29 Görgüç/göç gümrük idaresi		30 Eşyanın bulunduğu yer İZMİR GUM MUD		28 Finansal ve bankacılık varlıkları FİNANSBANK KARABAĞLAR ŞUBESİ VESAK MUKABİLİ	
31 Kapsül ve eşyanın tanımı 135 KAP 15 AD Markası:ADDR - Numarası:1. Tariife tanımı:Oturmaya mahsus mobilyalar..ve bunların aksam ve parçaları:;Oturmaya mahsus diğer mobilyalar; Ticari tanımı:LİZA MODEL İLAVELİ KOLTUK TAKIMI		32 Kalem No 1		33 Eşya kodu 94018000 00 00	
34 Ek bilgi sunulan belgeler/ diğer izimler İML:KENDİSİ Drijinal Fatura Var 02.05.2007-88430 Diğer Var VEKALET 2287-27.01.2006 +EUR.1 Dolaşım Belgesi Var		34 Menşei Ülkesi kodu aj 052		35 Brüt ağırlık (kg) 3.375,00	
		37 R E J I M 1000		38 Net ağırlık (kg) 3.375,00	
		41 Tanımlama diği		42 Kalı 10.500,00	
		43 HV Kodu		44 Aylarına	
		45 İstisna kodu		46 İstisna bedeli 10.500,00	
7 Vergilerin hesaplanması		48 Ödemenin ertelenmesi		49 Anzihasyon tipi ve kodu	
				B HESAP DETAYLARI 85659	
50 Aşılma durumu		İmza:		C HAREKET GÜMRÜK İDARESİ	
Temsilci Yer ve tarih:					
53 Varış gümrük idaresi (ve ülkesi)		Kod		54 Yer ve tarih İZMİR 02.05.2007	
HAREKET/VARİS GÜMRÜK İDARESİ KONTROLÜ		D6 94 15		Beyan sahibi / temsilci NURRET BALCI M/35/0057	

Ek 6. KDV Beyannamesi Önyüz

KATMA DEĞER VERGİSİ BEYANNAMESİ (Gerçek Usulde Vergilendirilen Mükellefler İçin)

1015 A

YILI: 2007 AYLIK ÜÇ AYLIK

OCA ŞUB MAR NIS MAY HAZ
TEM AGU EYL EKİ KAS ARA

1 V.D. KODU (Vergi Dairesince Doldurulacaktır)

Matrah ve Vergi Bildirimi (*)

2 T.C. Kimlik No. 5640173993

Adres: K.M. Kısmet Mobilya Tekstil
Orman Ür. San. Tic. Ltd. Şti.

TABLO - 1 TEVKİFAT UYGULANMAYAN İŞLEMLER			
TESLİM VE HİZMET BEDELİ (Yeni Türk Lirası)	(YKr)	KDV ORANI (%)	HESAPLANAN KDV ⁽¹⁾ (Yeni Türk Lirası)
6		1	7
8		8	9
10	88.851,50	18	15.993,27
12			13

TABLO - 2 KISMI TEVKİFAT UYGULANAN İŞLEMLER				
TESLİM VE HİZMET BEDELİ (Yeni Türk Lirası)	(YKr)	KDV ORANI (%)	TEVKİFAT ORANI ⁽²⁾	HESAPLANAN KDV ⁽¹⁾ (Yeni Türk Lirası)
14				15
16				17
18				19
20				21

TABLO - 3 DİĞER İŞLEMLER			
TESLİM VE HİZMET BEDELİ (Yeni Türk Lirası)	(YKr)	HESAPLANAN KDV (Yeni Türk Lirası)	(YKr)
22		23	
24		25	
26		27	
28	MATRAH TOPLAMI (6+8+10+12+14+16+18+20+22+24+26)	88.851,50	50
29	HESAPLANAN KDV TOPLAMI (7+9+11+13+15+17+19+21+23+25+27)	15.993,27	27
30	İLAVE EDİLECEK KDV	90,00	
31	TOPLAM KDV (29+30)	16.083,27	27

TABLO - 4 İNDİRİMLER			
TESLİM VE HİZMET BEDELİ (Yeni Türk Lirası)	(YKr)	HESAPLANAN KDV (Yeni Türk Lirası)	(YKr)
32	Önceki Dönemden Devreden KDV	6.083,27	44
33	Bu Döneme Ait İndirilecek KDV	- 23.571,99	99
34	Mal İadeleri veya Gerçekleşmeyen İşlemler Nedeniyle Düzeltilecek KDV	-	
35	43 No.lu KDV Genel Tebliği Kapsamındaki Teslimlerle İlgili Düzeltilecek KDV ⁽⁵⁾	-	
36	61 No.lu KDV Genel Tebliği Kapsamındaki Teslimlerle İlgili Düzeltilecek KDV ⁽⁶⁾	-	
37	İNDİRİMLER TOPLAMI (32+33+34+35+36)	29.655,26	43

TABLO - 5 SONUÇ HESAPLARI			
TESLİM VE HİZMET BEDELİ (Yeni Türk Lirası)	(YKr)	HESAPLANAN KDV (Yeni Türk Lirası)	(YKr)
38	Tecil Edilecek KDV ⁽⁷⁾	-	
39	Ödenmesi Gereken KDV (31 - 37 - 38)	-	
40	İade Edilmesi Gereken KDV ⁽⁸⁾	4.601,86	
41	Sonraki Dönemlere Devreden KDV (37 - 31 - 40)	8.980,30	30

TABLO - 6 DİĞER BİLGİLER			
TESLİM VE HİZMET BEDELİ (Yeni Türk Lirası)	(YKr)	HESAPLANAN KDV (Yeni Türk Lirası)	(YKr)
42	Özel Matrah Şekline Tabi İşlemlerde Matraha Dahil Olmayan Bedel ⁽⁹⁾	-	
43	Teslim ve Hizmetlerin Karşılığını Teşkil Eden Bedel (28+42+56+68)	146.850,95	95
44	Teslim ve Hizmetlerin Karşılığını Teşkil Eden Bedel (Kümülatif) ⁽¹⁰⁾	457.080,64	64
45	Kredi Kartı İle Tahsil Edilen Teslim ve Hizmet Bedelleri ⁽¹¹⁾	-	

(*) Beyannamenin Doldurulmasına İlişkin Açıklama ve İşlem Kodlarına Ait Listeler 2047 - b ÖRNEK NO.LU FÖY'de Yer Almaktadır. Bu Föy Vergi Dairelerinden veya Gelir İdaresi Başkanlığı İnternet Sitesinden Sağlanabilir.

MAVİ VEYA SİYAH TÜKENMEZ KALEMLE OKUNAKLI VE BÜYÜK HARFLERLE DOLDURULACAKTIR.
PARASIZDIR

Örnek No. : 19/34-n

D.M.O. Basım Müessesesi - 2006

Ek 7. KDV Beyannamesi Arkayüz

İSTİSNALAR, İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER VE İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLER							
TABLO - 7 KISMI İSTİSNA KAPSAMINA GİREN İŞLEMLER							
KOD NO. ⁽¹²⁾	KDVK MD. NO. ⁽¹²⁾	TESLİM VE HİZMET BEDELİ		YÜKLENİLEN KDV ⁽¹³⁾			
		(Yeni Türk Lirası)	(YKr)	(Yeni Türk Lirası)	(YKr)		
		46		47			
		48		49			
		50		51			
		52		53			
		54		55			
TOPLAM		56		57			
TABLO - 8 TAM İSTİSNA KAPSAMINA GİREN İŞLEMLER							
KOD NO. ⁽¹²⁾	KDVK MD. NO. ⁽¹²⁾	TESLİM VE HİZMET BEDELİ		YÜKLENİLEN KDV ⁽¹³⁾			
		(Yeni Türk Lirası)	(YKr)	(Yeni Türk Lirası)	(YKr)		
301	11/1-a	58	58.001,45	59	4.601,86		
		60		61			
		62		63			
		64		65			
		66		67			
TOPLAM		68	58.001,45	69	4.601,86		
TABLO - 9 DİĞER İADE HAKKI DOĞURAN İŞLEMLER							
KOD NO. ⁽¹²⁾	KDVK MD. NO. ⁽¹²⁾	TESLİM VE HİZMET BEDELİ		İADEYE KONU OLAN KDV ⁽¹⁴⁾			
		(Yeni Türk Lirası)	(YKr)	(Yeni Türk Lirası)	(YKr)		
		70		71			
		72		73			
		74		75			
		76		77			
		78		79			
TOPLAM		80		81			
İADE EDİLEBİLİR KDV (69+81)				82	4.601,86		
				83			
TABLO - 10 İHRAÇ KAYDIYLA TESLİMLER							
TESLİM VE HİZMET BEDELİ		ORAN (%)	HESAPLANAN KDV		YÜKLENİLEN KDV ⁽¹⁶⁾		
(Yeni Türk Lirası)		(YKr)	(Yeni Türk Lirası)	(YKr)	(Yeni Türk Lirası)		(YKr)
		1	84		85		
		8	86		87		
		18	88				
Tecil Edilebilir KDV (84+86+88)				89			
İhracatın Gerçekleştiği Dönemde İade Edilecek Tecil Edilemeyen KDV (89 - 38)				90			
İhracatın Gerçekleştiği Dönemde İade Edilecek Yüklenen Vergi Farkı [(85+87) - (84+86)]				91			
BEYANNAMENİN HANGİ SIFATLA VERİLDİĞİ				BEYANNAMEYİ DÜZENLEYEN S.M. VEYA S.M.M.M.			
Mükellef ☐	Mirasçı ☐	Kanunî Temsilci ☐	Asi Kayyum ☐	Vergi Kimlik No.	Abdülkadir		
Vergi Kimlik No. (Kanunî Temsilci)	K.M. KISIMLI			T.C. Kimlik No.	SERRE		
Adı ve Soyadı	K. KARABUĞA			E-Posta Adresi	K. Karabug		
İmzası	[İmza]			Adi ve Soyadı	K. Karabug		
				İmzası	[İmza]		
BEYANNAMEYE EKLENECEK BELGELER							
Adet	Türü	Adet	Türü				
	Adli, Kolektif ve Adli Komandit Şirketlerde Ortaklar Listesi (Sadece ilk İşe Başlama ve Değişiklikler Varsa Eklenmektedir.)		Uluslararası Kara Taşımacılığında Kara Manifestosu, Tır Karnesi veya Transit Aktarma Beyannamesinin Aslı veya Noter, Yeminli Mali Müşavir ya da Gümrük İdaresince Tasdikli Örneği				
	İhrac Edilen Mallara Ait Gümrük Beyannamesinin Aslı veya Gümrük İdaresi, Noter ya da Yeminli Mali Müşavirce Tasdikli Örneği		Yeminli Mali Müşavir Raporuna Göre İade Almak İsteyenlerin Talep Dilekçesi				
	Sınır Ticaretine Ait Tahakkuk Varakasının Aslı veya Noter, Yeminli Mali Müşavir ya da Gümrük İdaresince Tasdikli Örneği		Türkiye'de İkamet Etmeyen Yolcular ile Diplomatik İstisnadan Yararlanana Yönelik Yapılan İadelere Ait Liste (Tahsil Edilen Vergilerin İade Edildiği Dönemde Eklenmektedir.)				

Ek 8. Dolaşım Sertifikası (Movement Certificate)

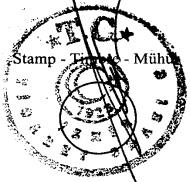
DOLAŞIM SERTİFİKASI
MOVEMENT CERTIFICATE

1. İhracatçı (Adı, Açık Adresi, Ülke) Exporter (Name, full address, country) KM MİLLİYAT MOBİLYA TEKS. DRAH. DRUM. SAN. TİC. LTD. ŞTİ. 661 30V. NO:132 KAT:BAĞLAR-İZMİR-TURKEY		EUR.1 NO C 0685695	
3. Malın Gönderildiği Şahıs (Adı, Açık Adresi, Ülke) (Tercihe Bağlı) Consignee (Name, full address, country) (Optional) ABEDYALLATİF BROTHERS FURNITURE PRODUCTION AND MARKETING (1996) LTD. EYMENKÖYÜ İZMİR EL GAZEM 30010, ISRAEL		2. Certificate used in preferential trade between TÜRKİYE ve/and ISRAEL arasındaki tercihlî ticarete kullanılan sertifikadır. (İlgili ülkeler, ülke grupları veya alanlarını yazınız.) (Insert appropriate countries, groups of countries or territories)	
6. Taşımaya ilişkin bilgiler (Tercihe Bağlı) Transport details (Optional) BY SHIP		4. Ürünlerin menşei sayılan ülke, ülkeler grubu veya alanlar Country, group of countries or territory in which the products are considered as originating TÜRKİYE	5. Varış ülkesi veya ülkeler grubu Country, group of countries or territory of destination ISRAEL
7. Gözlemler Remarks		02 MAY 2007	
8. Sıra No; Kollilerin marka ve işaretleri, sayı ve türleri (°); Eşyanın tanımı. Item Number; Marks and numbers; Number and kind of packages (°); Description of goods. TOTAL:135 PACKAGES LİDA MODEL SANDALIR SET TO ADD LİDA MODEL İLAVELİ KOLTUK TAKIMI INVOICE NO:68430 INVOICE DATE:02.05.2007 =====		9. Brüt ağırlık (kg) veya diğer ölçüler (Litre, metreküp, vs) Gross Weight (kg) or other measure (litres, m ³ , etc.) 3.375,00KG	10. Faturalar (Tercihe Bağlı) Invoices (Optional) 036489
11. GÜMRÜK VİZESİ CUSTOMS ENDORSEMENT Onaylanan Beyan / Declaration Certified İhraç Belgesi (1) / Export document (1) Form No: 85659 Gümrük İdaresi / Customs Office: İZMİR GİM MÜD. Düzenleyen Ülke veya Alan / Issuing country or territory: İZMİR / TÜRKİYE Yer ve Tarih / Place and date: 05 MAYIS 2007		12. İHRACATÇI BEYANI DECLARATION BY THE EXPORTER Aşağıda imzası bulunan ben, yukarıda belirtilen eşyanın bu belgenin düzenlenmesi için gerekli olan koşullara uygun olduğunu beyan ederim. I, the undersigned, declare that the goods described above meet the conditions required for the issue of this certificate. Yer ve Tarih / Place and date: 02.05.2007 KM MİLLİYAT MOBİLYA TEKS. DRAH. DRUM. SAN. TİC. LTD. ŞTİ. 66213 30V. NO:132 İZMİR Tel: 333 333 3333	

- (°) Eşya ambalajlı değilse, birimdeki eşyaların sayısını veya "dökme" olduğunu belirtiniz.
(°) If goods are not packed, indicate number of units or state "in bulk" as appropriate
- (1) Yalnız ihracatçı ülke kurallarının gerekli gördüğü yerleri doldurunuz.
(1) Complete only where the regulations of the exporting country or territory require.

Ek 9. Menşe Şahadetnamesi (Certefical Of Origin)

1. Exporter (name, address, country) Exportateur (nom, adresse, pays) İhracatçı (ismi, adresi, memleketi) KONİSİTİCİLİK VE İHRACAT MENŞE ŞAHADETNAMESİ BİRLİĞİ LTD. ŞTİ. 661 00 00000 KARADENİZ		2. No E 0486935 CERTIFICATE OF ORIGIN CERTIFICAT D'ORIGINE MENŞE ŞAHADETNAMESİ B	
3. Consignee (name, address, country) Destinataire (nom, adresse, pays) Alıcı (ismi, adresi, memleketi) ADIL YAKAR KİREKÇİ ZAHİD İFAK		024052	
4. Particulars of transport (where required) Renseignements relatifs au transport (le cas échéant) Nakliye ile ilgili malumat (lüzumu halinde)			
5. Marks & Numbers, Number and kind of packages; Description of the goods Marques et numéros; Nombre et nature des colis; Désignation des marchandises Marka ve numara, Koli sayısı ve cinsi, Malların tarifi T.C. E.Ü. P.Ü. İHRACAT TANZİM T.C. İHRACAT MENŞE ŞAHADETNAMESİ BİRLİĞİ KARADENİZ 07-00000		6. Gross weight Poids brut Brüt ağırlık	7.
CHAMBER OF COMMERCE - İZMİR İZMİR TİCARET ODASI			
		8. Other information - Autres renseignements Diğer Malumat 14 MAY 2007 Muazzez MEN İhracat Şefi (td) Stamp - Tarih - Mühür It is hereby certified that the above mentioned goods originate in; Il est certifié par la présente que les marchandises mentionnées ci-dessus sont originaires de: Yukarıda tadat edilen malların menşeli olduğu tasdik edilir. CERTIFYING BODY ORGANİSME AYANT DELIVRE LE CERTIFICAT İŞBU VEŞİKAYI TANZİM EDEN TEŞEKKÜL Place and date of issue - Lieu et date de délivrance Tanzim yeri ve tarihi - Teslim yeri ve tarihi Authorized signature - signature Yetkili İmza K.M. İZMİR 6623 Tel: 2	

KILIÇASLAN 384 34 84 • 06-15023

Ek 10. Commercial Invoice

KM KISMET MOBİLYA
TEKSTİL ORMAN ÜRÜN.
SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.

662/3 Sokak No:8/A - Tel:237 80 64
Şirinyer - İZMİR
Şirinyer V.D.: 564 017 3993

KM KISMET MOBİLYA TEKSTİL ORMAN ÜR.
SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.
662/3 SOK.NO.8/A ŞİRİNYER İZMİR
HASAN TAHSİN VD: 564 017 3993

INVOICE NO:8400
INVOICE DATE:02.04.2007

COMMERCIAL INVOICE

DESCRIPTION OF GOODS	QUANTITY	UNIT PRICE	TOTAL
LIZA MODEL ARMCHAIR SET KOLTUK TK.	1 SET	900,00 USD	900,00 USD
KISMET MODEL ARMCHAIR SET KOLTUK TK.	1 SET	1.170,00 USD	1.170,00 USD
ZARA MODEL ARMCHAIR SET KOLTUK TK.	1 SET	1.200,00 USD	1.200,00 USD
PASA MODEL ARMCHAIR SET KOLTUK TK.	1 SET	1.200,00 USD	1.200,00 USD
LIZA TABLE SEHPA	1 UNIT	100,00 USD	100,00 USD
KISMET TABLE SEHPA	1 UNIT	100,00 USD	100,00 USD
PASA TABLE SEHPA	3 UNIT	100,00 USD	300,00 USD
ZARA TABLE SEHPA	3 UNIT	100,00 USD	300,00 USD
	FOB		5.270,00 USD
	FREIGHT		200,00 USD
	INSURANCE		100,00 USD
	CIF		5.570,00 USD

TOTAL:28 PACKAGES
TOTAL NET KGS:1.140 KGS
TOTAL GROSS WEIGHT:1.140 KGS
GOODS OF TURKISH ORIGIN
NO COMMERCIAL VALUE,VALUE ONLY FOR CUSTOM PURPOSES
CIF İZMİR

KM KISMET MOBİLYA TEKSTİL ORMAN URUNLERİ SAN TIC.LTD ŞTİ.
662/3 SK. NO. 8/A SIRİNYER İZMİR, TURKEY
LEGAL ENTITY NUMBER:564 017 39 93

Ek 11. Nakliye Faturası

HALIÇ LOJİSTİK
 NAKLİYAT VE TİC. LTD. ŞTİ.
 İstic. Ada No:32-34-36
 Bağcılar/İSTANBUL
 Telle +90 212 659 85 28-29-30
 Faks +90 212 659 85 31
 Website www.haliciojistik.com
 E-mail: info@haliciojistik.com
 Güneşli V.D. 455 033 1195

K. SMET MOBİLYA LTD. ŞTİ
 662/3 SOK NO:8
 KARABAĞLAR/İZMİR

Y. HASANTAHSİN
 Vİ: 564 017 39 93

HALIÇ LOJİSTİK NAKLİYAT
 VE TİC. LTD. ŞTİ.
 Güneşli V.D. 455 033 1195
 Telle +90 212 659 85 28-29-30 Faks +90 212 659 85 31
 İstic. Ada No:32/34 BAĞCILAR/İSTANBUL

FATURA

SERİ B
 SIRA NO.: **663405**

FATURA TARİHİ : 14.09.2019

İRSALİYE TARİHİ :

İRSALİYE NO :

AÇIKLAMALAR	TUTARI
NAKLIYE HİZMET BEDELİ	175.00 -

Yalnız ikiyüz altı yeni türk lirası
altı yeni kurus YTL'dir.

K.D.V	31.50 -
TOPLAM	206.50 -
G.TOPLAM	-

	Garanti/İSTOÇ	Akbank/İSTOÇ	Yeni Kredi/İSTOÇ	HŞB/İSTOÇ	Türkiye Finans/İSTOÇ
YTL	359/6297360	640/0026481-0	827/82469481	796/1004731-282-00	127/689809-1
USD	359/9091696	640/0026483-6	827/82473907	796/1004731-773-01	127/689809-101
EUR	359/9091695	640/0026482-8	827/82473910	796/1004731-773-99	127/689809-102

© 2019 Halıç Lojistik. Tüm hakları saklıdır. Bu belge elektronik ortamda yayımlanmıştır. Herhangi bir değişiklikten sorumlu tutulmayacaktır. Tarih: 14.09.2019. Sayı: 663405. İletişim: 0212 659 85 28-29-30. E-posta: info@haliciojistik.com

Ek 12. Gümrük Müşavirliği Faturası

KM KİSİNET ADEALYA TEKS. DRAH. URUN. SAN. TIC. LTD. ŞTİ.
S. 11. UNDAĞZ
BASKINLAR-İZMİR

MALİYE
T.C.
BAKANLIĞI
İL KODU : 34

Msn Yıldıırım
GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ LTD.ŞTİ.
izmir: 1458 Sok. No: 57/A Alsancak - İZMİR
Tel: +90 232 464 31 13 (pbx) Faks: +90 232 464 31 13
Avclar V.D. 609 020 5438

FATURA

MÜŞTERİ V.D. : ABBAKİ TAŞDEMİR HESAP NO. : 5540173953

Yıldıırım
GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ LTD.ŞTİ.

SERİ D SIRA NO. : 385075

FATURA TARİHİ : 02.05.2007

FATURA NO. :

16/11

GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ HİZ.BE.

75,00 TL

VEDA L. S. R. D. HESAP LİZİ	
Azaltılacak	11.800.000.000.000.000.000
Eklenen	1.000.000.000.000.000.000
Kalacak	10.800.000.000.000.000.000
Ödenen	1.000.000.000.000.000.000
Bakiye	9.800.000.000.000.000.000

İSTANBUL: BESYOI MAH. ESKİ EDİRME ASFALTI, SOYLUĞİT İŞ MERKEZİ NO.16 K.5/9 SEFAKÖY - K.ÇEKMECE - İSTANBUL	-	KAPITÜLASYON HİZMETLERİ 370 0605083
İZMİR: 1458 SOKAK NO.26 K.3 D.4 ALSANCAK - İZMİR	-	YATIRIMCI HİZMETLERİ 380 0605075
İZMİR: 1458 SOKAK NO.26 K.3 D.4 ALSANCAK - İZMİR	-	İŞBİRLİKÇİ HİZMETLERİ 390 0605084
İZMİR: 1458 SOKAK NO.26 K.3 D.4 ALSANCAK - İZMİR	-	YATIRIMCI HİZMETLERİ 400 0605085

75,00 TL

KDV %18

13,50 TL

TOPLAM ÖDENEK

38,50 TL

İstanbul: Besyol Mah. Eski Edirme Asfaltı, Soyluğit İş Merkezi No.16 K.5/9 Sefaköy - K.Çekmece - İstanbul

Tel:+90 212 599 91 91 (Pbx) - Faks:+90 212 599 92 92 - 599 48 58

İzmir: 1458 Sokak No.26 K.3 D.4 Alsancak - İzmir

Tel: +90 232 464 31 13 (Pbx) - Faks: +90 232 464 36 62

Web: www.msnyildirim.com.tr

E-Posta: info@msnyildirim.com.tr

Vergi D.: Avclar / 609 020 5438

Ek 13. Gümrük Müşavirliği Teslimat Belgesi

MSN YILDIRIM
Gümrük Müşavirliği Ltd. Şti.
Merkez: 1458 Sokak No:26 K:3 D:4 Alsancak - İZMİR
Tel:(0.232)464 31 13 Fax:(0.232)464 36 62
Şube: Has Center Bahçelievler Mah. Mehmetçik Sok. No:110
Bahçelievler - İSTANBUL
Tel:(0.212) 441 33 39 (Pbx) Fax:(0.212) 441 33 49
Kordon V.D. 609 020 5438

TESLİMAT

Aşağıdaki bilgileri verilen ihracat/ithalat ile ilgili işaretli vesaikleri elden teslim aldım.

02.05/2007
Teslim Alanın Adı Soyadı
İMZASI

FİRMA ADI : KISMİT MOBİLYA
FATURA NO/TARİHİ : 88430 02.05/2007
BEYANNAME NO/TRH: 85659 02.05/2007

TESLİM EDİLEN BELGENİN ADI	ASIL	SURET	FOTOKOPİ	ADET
FATURA	☐	☒	☐	7
BEYANNAME	☐	☐	☒	1
GÜMRÜK ONAYLI FATURA	☐	☐	☐	
EUR.1/ATA BELGESİ	☐	☒	☐	1
MENŞE ŞAHADETNAMESİ	☐	☐	☐	
KONŞİMENTO/CMR	☐	☐	☐	
ÇEKİ LİSTESİ	☐	☐	☐	
YABANCI FATURA	☐	☐	☐	
ZİRAAT BELGESİ	☐	☐	☐	
SİGORTA POLİÇESİ	☐	☐	☐	
NAVLUN FATURASI	☐	☐	☐	
BANKA TRANSFER YAZISI/KKDF MK	☐	☐	☐	
DEKONT EKİLİ FATURA VE MAKBUZLAR	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	

MALIN CİNSİ : KOTAY TAKIMI
TOPLAM AMBALAJ/BRÜT KG.: 125 - 3.275 kg
ACENTA : ADMIRAL WARS
ÜLKE : İTALYA
DİĞER BİLGİLER :

Ek 14. İndirilecek KDV Hesaplama Listesi Sayfa 1

SM KİSMET MOBİLYA TEKSTİL ORMAN ÜR.SAN VE TİC.LTD.ŞTİ
Eylül / 2007 DÖNEMİNE AIT İNDİRİLECEK KDV HS.LİSTESİ

SAYFA : 1

ALINANIN		ÜNVANI	VER. Dairesi	VERGİ NOSU	ALINAN MAL. CİNSİ	MAL MIKT.	Brm	FT. AD.	FATURA BED. (YTL)	İND. KDV (YTL)
YIL	NO.SU									
09.05.2007	334026	Aras Kargo Taşıma A.Ş.	Ulaştırma	0720039666	malz taşıma gid.	-	-	-1-	21,20	3,81
09.05.2007	08	Adem Acar.Fatih Cıvata	Gaziemir	0020017449	Gen.yönt.gid.	-	-	-1-	29,66	5,34
09.05.2007	03	Aygül Özel sağlık hizm.ltd.şti.	Gaziemir	1200429846	Gen.yönt.gid.	-	-	-1-	42,37	7,63
09.05.2007	13090	Akkın Turizm tic.ltd.şti.	Pamukkale	0280095029	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-	38,98	7,02
09.05.2007	6046	Ali Çeken emek plastik	Gaziemir	2330037687	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-	70,00	12,60
09.05.2007	6048	Ali Çeken emek plastik	Gaziemir	2330037687	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-	202,50	36,45
09.05.2007	6053	Ali Çeken emek plastik	Gaziemir	2330037687	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-	154,50	27,81
09.05.2007	6055	Ali Çeken emek plastik	Gaziemir	2330037687	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-	123,00	22,14
09.05.2007	6058	Ali Çeken emek plastik	Gaziemir	2330037687	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-	80,00	14,40
09.05.2007	195768	Binyamin Hazan-Mercan Sünger	Gaziemir	30394924958	Yard.Malz.	-	-	-1-	380,55	62,65
09.05.2007	227884	Binyamin Hazan-Mercan Sünger	Gaziemir	30394924958	sünger	44,267 m3	m3	-1-	5.095,42	917,18
09.05.2007	227903	Binyamin Hazan-Mercan Sünger	Gaziemir	30394924958	sünger	19,843 m3	m3	-1-	2.225,68	400,62
09.05.2007	195891	Binyamin Hazan-Mercan Sünger	Gaziemir	30394924958	Sünger	4,147 m3	m3	-1-	684,26	123,17
09.05.2007	195914	Binyamin Hazan-Mercan Sünger	Gaziemir	30394924958	Yard.Malz.	-	-	-1-	318,00	57,24
09.05.2007	195958	Binyamin Hazan-Mercan Sünger	Gaziemir	30394924958	süng.yard.malz.	süng.11,737	m3	-1-	1.699,29	305,37
09.05.2007	227912	Binyamin Hazan-Mercan Sünger	Gaziemir	30394924958	sünger	19,50 m3	m3	-1-	2.367,68	426,15
09.05.2007	227924	Binyamin Hazan-Mercan Sünger	Gaziemir	30394924958	sünger	11,375 m3	m3	-1-	1.364,04	245,53
09.05.2007	196060	Binyamin Hazan-Mercan Sünger	Gaziemir	30394924958	süng.yard.malz.	süng.20,38	m3	-1-	6.618,70	1.191,37
09.05.2007	196071	Binyamin Hazan-Mercan Sünger	Gaziemir	30394924958	Yard.Malz.	-	-	-1-	200,00	36,00
09.05.2007	227929	Binyamin Hazan-Mercan Sünger	Gaziemir	30394924958	sünger	9,85 m3	m3	-1-	1.065,05	191,71
09.05.2007	196105	Binyamin Hazan-Mercan Sünger	Gaziemir	30394924958	Yard.Malz.	-	-	-1-	342,25	49,11
09.05.2007	227940	Binyamin Hazan-Mercan Sünger	Gaziemir	30394924958	sünger	1,971 m3	m3	-1-	177,39	31,63
09.05.2007	21	Buca Korkmazlar petrol ltd.	Bevlikdüzü	1870565628	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-	84,75	15,25
09.05.2007	30	Bozkurt Petrol tic.A.Ş.	Çakabey	1850044204	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-	42,37	7,63
09.05.2007	19	Bozkurt Petrol tic.A.Ş.	Çakabey	1850044204	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-	25,42	4,56
09.05.2007	40	Bozkurt Petrol tic.A.Ş.	Çakabey	1850044204	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-	50,85	9,15
09.05.2007	182	Cabbaroğlu akary.tic.ltd.	Çakabey	1960005863	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-	21,19	3,81
09.05.2007	276	Cüngüşlü petrol tic.ltd.	Çakabey	2650139285	Gen.yönt.gid.	-	-	-1-	42,37	7,63
09.05.2007	120547	Çözel Dem.çel.met.ür.tic.ltd.	Gaziemir	2630325764	Yard.Malz.	-	-	-1-	2.280,44	410,48
09.05.2007	120638	Çözel Dem.çel.met.ür.tic.ltd.	Gaziemir	2630325764	Yard.Malz.	-	-	-1-	2.472,44	445,04
09.05.2007	16396	Doğa Elyaf teks.tic.ltd.şti.	EGE	3020372642	Yard.Malz.	-	-	-1-	64,00	5,12
09.05.2007	16461	Doğa Elyaf teks.tic.ltd.şti.	EGE	3020372642	Yard.Malz.	-	-	-1-	555,00	44,40
09.05.2007	815509	Emniyet Onur taşım.tic.ltd.	Mevlanakapı	6430258888	malz taşıma gid.	-	-	-1-	8,00	1,44
09.05.2007	815588	Emniyet Onur taşım.tic.ltd.	Mevlanakapı	6430258888	malz taşıma gid.	-	-	-1-	20,00	3,60
09.05.2007	04	Ekintur A.Ş.	Ayvalık	3290066546	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-	12,71	2,29
09.05.2007	64	Erçoş Otom.tic.A.Ş.	Mesir	3420005604	Gen.yönt.gid.	-	-	-1-	42,37	7,63
09.05.2007	56	ET Petr.ür.tic.ltd.şti	Menderes	6220373273	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-	42,37	7,63
09.05.2007	86	Evren Petrol Mehmet Evren	Kırkağaç	59632155084	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-	42,37	7,63
09.05.2007	566985	Ender Boya inş.malz.tic.ltd.şti.	Çakabey	3340078218	Yard.Malz.	-	-	-1-	1.771,26	316,63
09.05.2007	567349	Ender Boya inş.malz.tic.ltd.şti.	Çakabey	3340078218	Yard.Malz.	-	-	-1-	186,45	33,86
09.05.2007	567369	Ender Boya inş.malz.tic.ltd.şti.	Çakabey	3340078218	Yard.Malz.	-	-	-1-	74,58	13,43
09.05.2007	567373	Ender Boya inş.malz.tic.ltd.şti.	Çakabey	3340078218	Yard.Malz.	-	-	-1-	1.410,24	260,84
09.05.2007	568139	Ender Boya inş.malz.tic.ltd.şti.	Çakabey	3340078218	Yard.Malz.	-	-	-1-	44,07	7,93
09.05.2007	568410	Ender Boya inş.malz.tic.ltd.şti.	Çakabey	3340078218	Yard.Malz.	-	-	-1-	1.096,46	197,36
09.05.2007	568451	Ender Boya inş.malz.tic.ltd.şti.	Çakabey	3340078218	Yard.Malz.	-	-	-1-	156,80	28,27
09.05.2007	568674	Ender Boya inş.malz.tic.ltd.şti.	Çakabey	3340078218	Yard.Malz.	-	-	-1-	640,76	115,34
09.05.2007	2007/04	Tedaş Gediz Elekt.dağt.A.Ş.	Izmir	3900432392	gen.üretim gid.	-	-	-1-	101,70	18,31
09.05.2007	2007/04	Tedaş Gediz Elekt.dağt.A.Ş.	Izmir	3900432392	gen.üretim gid.	-	-	-1-	53,59	9,65
09.05.2007	2007/05	Tedaş Gediz Elekt.dağt.A.Ş.	Izmir	3900432392	gen.üretim gid.	-	-	-1-	408,12	73,46
09.05.2007	2007/05	Tedaş Gediz Elekt.dağt.A.Ş.	Izmir	3900432392	gen.üretim gid.	-	-	-1-	67,00	12,06
09.05.2007	2007/03	Tedaş Gediz Elekt.dağt.A.Ş.	Izmir	3900432392	gen.üretim gid.	-	-	-1-	87,00	15,71
09.05.2007	2007/03	Tedaş Gediz Elekt.dağt.A.Ş.	Izmir	3900432392	gen.üretim gid.	-	-	-1-	535,37	96,57
09.05.2007	186633	Güleser Tekstil san.tic.ltd.	Ertuğrugazi	4190045055	Kumaş	276,60	mt	-1-	1.244,70	99,58
09.05.2007	599784	Gürtaş İnş.Tic.ltd.Şti.	Ant.Kurumlar	4490008084	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-	76,27	13,73
09.05.2007	33	H.Pekdemir Çiftliği ltd.	Pamukkale	45500040529	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-	84,75	15,25
ARA TOPLAM									37.213,59	5.463,75

Bu belge yer alan bilgilerin doğruluğunu taahhüt eder,herhangi bir yanlışlık olduğunun tespiti halinde SM KİSMET MOBİLYA TEKSTİL ORMAN ÜR.SAN VE TİC.LTD.ŞTİ tarafından sorumlu yapılmaz.

SM KİSMET MOBİLYA TEKSTİL ORMAN ÜR.SAN VE TİC.LTD.ŞTİ.

SM KİSMET MOBİLYA
TEKSTİL ORMAN ÜR.SAN VE TİC.LTD.ŞTİ
682/0 304 4 401yer/Buca
T:02378054 F:02378377ZAR

SAYFA : 2

Ek 15. İndirilecek KDV Hesaplama Listesi Sayfa 2

TARİH		NO.SU	ÜN VANI	VERGİ D.	VERGİ NOSU	ALINAN MAL. CİNSİ	MAL MIKT.	BİRİM	AD.	FT.	FATURA BEC.	İND.KL.
12/08/2007	4860	Hasan Bildircin	Yüreğir	17950155384	Koltuk iskeleti	12	tk	-1-			3.000,00	540,00
12/08/2007	8769	Hüseyin Tenziz Seçil Metal	Gaziemir	8390463698	Yardımcı malz	-	-	-1-			313,50	59,67
12/08/2007	57702	İlyaz Denizcilik tic.ltd.	Kordon	4740275049	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			95,13	17,12
12/08/2007	442447	İstanbul Fuarçılık A.Ş.	Bakırköy	4810101705	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			16.105,09	2.898,92
12/09/2007	20143	İzmir 19. Noterliği	-	13096674444	Noter gid.	-	-	-1-			12,12	1,03
12/09/2007	20126	İzmir 19. Noterliği	-	13096674444	Noter gid.	-	-	-1-			22,70	1,78
12/09/2007	20124	İzmir 19. Noterliği	-	13096674444	Noter gid.	-	-	-1-			33,06	3,25
12/09/2007	20128	İzmir 19. Noterliği	-	13096674444	Noter gid.	-	-	-1-			22,70	1,75
12/09/2007	20125	İzmir 19. Noterliği	-	13096674444	Noter gid.	-	-	-1-			12,12	1,03
12/09/2007	20127	İzmir 19. Noterliği	-	13096674444	Noter gid.	-	-	-1-			12,12	1,03
12/09/2007	392524	İzmir 25. Noterliği	-	46756501644	Noter gid.	-	-	-1-			33,89	3,36
12/09/2007	222649	Kadifeteks Mensucat A.Ş.	İkitelli	4810037061	Kumaş	393,90	mt	-1-			3.574,67	285,97
12/09/2007	26633	Kamber Köse	Gaziemir	36319729370	gen.Yönt.Gid.	-	-	-1-			150,00	27,00
12/09/2007	26643	Kamber Köse	Gaziemir	36319729370	gen.Yönt.Gid.	-	-	-1-			150,00	27,00
12/09/2007	26664	Kamber Köse	Gaziemir	36319729370	gen.Yönt.Gid.	-	-	-1-			150,00	27,00
12/09/2007	26694	Kamber Köse	Gaziemir	36319729370	gen.Yönt.Gid.	-	-	-1-			150,00	27,00
12/09/2007	26705	Kamber Köse	Gaziemir	36319729370	gen.Yönt.Gid.	-	-	-1-			90,00	16,20
12/09/2007	146507	Kartaş Kara taş tic.ltd.şti.	Menderes	5260066329	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			30,00	5,40
12/09/2007	146648	Kartaş Kara taş tic.ltd.şti.	Menderes	5260066329	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			30,00	5,40
12/09/2007	313	Kazdallar petrol ür tic.A.Ş.	Marmara Kurum	5410044296	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			42,37	7,63
12/09/2007	10	Kutlay Petrol tic.ltd.şti.	Gaziemir	5990047713	gen.Yönt.Gid.	-	-	-1-			84,75	15,26
12/09/2007	40	Kutlay Petrol tic.ltd.şti.	Gaziemir	5990047713	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			42,37	7,63
12/09/2007	38	Kutlay Petrol tic.ltd.şti.	Gaziemir	5990047713	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			33,90	6,10
12/09/2007	43	Konaklı İbigoğul petr ltd.	Alanya	5760389100	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			87,29	15,71
12/09/2007	09	Mavigöl Akaryakıt	Susurluk	6130241006	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			42,37	7,63
12/09/2007	02	Mercanlar petr.ür.tic.şti.	Çakabey	6160042639	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			42,37	7,63
12/09/2007	12	MNT-PET petr.ür.tic.ltd.	Menderes	6220373273	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			42,37	7,63
12/09/2007	27	MNT-PET petr.ür.tic.ltd.	Menderes	6220373273	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			42,37	7,63
12/09/2007	02	MNT-PET petr.ür.tic.ltd.	Menderes	6220373273	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			84,75	15,26
12/09/2007	82	MNT-PET petr.ür.tic.ltd.	Menderes	6220373273	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			25,42	4,68
12/09/2007	34	MNT-PET petr.ür.tic.ltd.	Menderes	6220373273	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			42,37	7,63
12/09/2007	187	Muhsin Alkan Opet petrol	Gaziemir	50371283830	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			127,08	22,86
12/09/2007	900017	Martı Link nakliye tic.ltd.şti.	Kordon	6120150367	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			175,00	31,50
12/09/2007	900016	Martı Link nakliye tic.ltd.şti.	Kordon	6120150367	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			324,85	29,23
12/09/2007	30573	Mirpaş teks.mobl.malz.tic.ltd.	Gaziemir	1230103136	Kumaş	649,90	mt	-1-			4.874,25	385,50
12/09/2007	30324	Mirpaş teks.mobl.malz.tic.ltd.	Gaziemir	1230103136	Kumaş	30,50	mt	-1-			213,50	17,06
12/09/2007	30386	Mirpaş teks.mobl.malz.tic.ltd.	Gaziemir	1230103136	Kumaş	34,20	mt	-1-			256,50	20,52
12/09/2007	30368	Mirpaş teks.mobl.malz.tic.ltd.	Gaziemir	1230103136	Kumaş	28,28	mt	-1-			3.779,70	680,35
12/09/2007	30382	Mirpaş teks.mobl.malz.tic.ltd.	Gaziemir	1230103136	Kumaş	47,962	mt	-1-			6.511,90	1.172,14
12/09/2007	30880	Mirpaş teks.mobl.malz.tic.ltd.	Gaziemir	1230103136	Kumaş	78,60	mt	-1-			13.544,74	2.436,02
12/09/2007	30977	Mirpaş teks.mobl.malz.tic.ltd.	Gaziemir	1230103136	Kumaş	55,073	mt	-1-			5.273,94	949,31
12/09/2007	30950	Mirpaş teks.mobl.malz.tic.ltd.	Gaziemir	1230103136	Kumaş	2,792	mt	-1-			324,16	35,35
12/09/2007	30942	Mirpaş teks.mobl.malz.tic.ltd.	Gaziemir	1230103136	Kumaş	167,60	mt	-1-			1.257,00	100,50
12/09/2007	1932	Mustafa Gülsezen-Yılmaz Gülsezen	Gaziemir	4210173353	Yardımcı malz.	-	-	-1-			80,00	0,80
12/09/2007	1940	Mustafa Gülsezen-Yılmaz Gülsezen	Gaziemir	4210173353	Yardımcı malz.	-	-	-1-			80,00	0,80
12/09/2007	1641	Mustafa Gülsezen-Yılmaz Gülsezen	Gaziemir	4210173353	Yardımcı malz.	-	-	-1-			16,00	2,88
12/09/2007	6760	Mustafa Yücel inş.malz.tic.ltd.	EGE	9890018809	Tesis ve makinl.	-	-	-1-			849,00	152,82
12/09/2007	276755	MNG kargo taşıma A.Ş.	Ulaştırma	6220344220	Kargo gid.	-	-	-1-			1,95	0,35
12/09/2007	468329	MSN Yıldırım Gümr.müş.ltd.şti.	Kordon	6090205438	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			150,00	27,00
12/09/2007	468435	MSN Yıldırım Gümr.müş.ltd.şti.	Kordon	6090205438	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			75,00	13,50
12/09/2007	468545	MSN Yıldırım Gümr.müş.ltd.şti.	Kordon	6090205438	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			75,00	13,50
12/09/2007	468684	MSN Yıldırım Gümr.müş.ltd.şti.	Kordon	6090205438	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			75,00	13,50
12/09/2007	15	Namık Oğul petr.tic.A.Ş.	Akhisar	6290001843	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-1-			84,75	15,26
12/09/2007	148862	Nursultan Tekst.tic.ltd.şti.	Ertuğrulgazi	6320022201	Astar kumaş	275,70	mt	-1-			1.171,73	93,74
12/09/2007	148906	Nursultan Tekst.tic.ltd.şti.	Ertuğrulgazi	6320022201	Astar kumaş	309,00	mt	-1-			1.313,26	105,06
12/09/2007	143994	Nursultan Tekst.tic.ltd.şti.	Ertuğrulgazi	6320022201	Astar kumaş	3.700 mt	mt	-1-			15,73	1,05
GENEL TOPL:											102.463,43	16.897,18

Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu taahhüt eder, herhangi bir yanlışlık olduğunun tespiti halinde uygulanacak yaptırımları kabul ederim.

KİM HİSMET MOBİLYA
 TEKSİL VE DERİ ÜRÜNLERİ VE TİC.LTD.ŞTİ.
 06221 ANKARA
 T: +231 400 00 00
 F: +231 400 00 00
 M: +90 532 400 00 00

Ek 16. İndirilecek KDV Hesaplama Listesi Sayfa 3

KM KİSMET MOBİLYA TEKSTİL ORMAN ÜR.SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.
Mayıs / 2007 DÖNEMİNE AİT İNDİRİLECEK KDV HS LİSTESİ

SAYFA : 3

İNDİRİLENİN TARİHİ	NO.SU	UNVANI	VERGİ D.	VERGİ NOSU	ALINAN MAL CİNSİ	NAKLİ YEKÜN		MAL MIKT.	Brm	FT.	AD.	FATURA BEL.	102.463,43	16.895,45
						FATURA BEL.	İND. KDV							
01.05.2007	55162	Odemiş Kargo tic.ltd.şti.	Odemiş	6510032745	Malz taşıma gid.	-	-	-	-	-	-	30,00	5,46	
01.05.2007	853181	Omer Yıldırım.nakliye	Şirinyer	13904373392	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-	-	-	-	42,37	7,63	
01.05.2007	65257	Ozgün Bora Tekn.hırd.tic.ltd.	Menderes	6930001256	gen.Yönt.Gid.	-	-	-	-	-	-	27,97	5,03	
01.05.2007	O1	Osman Kaşar	Menderes	27530038198	Elekt.malz.	-	-	-	-	-	-	22,25	4,00	
01.05.2007	O1	Osman Kaşar	Menderes	27530038198	Elekt.malz.	-	-	-	-	-	-	25,42	4,53	
01.05.2007	2410550162	Pegasus Hava taş.A.Ş.	Ulaştırma	7230047085	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-	-	-	-	176,27	31,73	
01.05.2007	2411037339	Pegasus Hava taş.A.Ş.	Ulaştırma	7230047085	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-	-	-	-	113,56	20,43	
01.05.2007	644346	Reisoğlu iplik mens.tic.A.Ş.	Ertuğrulgazi	7340060199	Kumaş	102,50	mt	-	-	-	-	759,53	80,76	
01.05.2007	20071	Rekor Dokum.tic.A.Ş.	Ertuğrulgazi	7340062471	Kumaş	33	mt	-	-	-	-	322,87	25,93	
01.05.2007	20109	Rekor Dokum.tic.A.Ş.	Ertuğrulgazi	7340062471	Kumaş	16,00	mt	-	-	-	-	196,15	15,69	
01.05.2007	20257	Rekor Dokum.tic.A.Ş.	Ertuğrulgazi	7340062471	Kumaş	75,90	mt	-	-	-	-	680,80	54,46	
01.05.2007	20633	Rekor Dokum.tic.A.Ş.	Ertuğrulgazi	7340062471	Kumaş	97,10	mt	-	-	-	-	898,72	71,90	
01.05.2007	35864	Salihogulları mobil.tic.ltd.	Şirinyer	7410186602	Koltuk iskeleti	2 tk	tk	-	-	-	-	1.400,00	108,00	
01.05.2007	35904	Salihogulları mobil.tic.ltd.	Şirinyer	7410186602	Koltuk iskeleti	2 tk	tk	-	-	-	-	1.400,00	252,00	
01.05.2007	35870	Salihogulları mobil.tic.ltd.	Şirinyer	7410186602	Kolt.isk.ve yard.malz.	2 tk.kolt.isk.	tk	-	-	-	-	600,00	105,00	
01.05.2007	35872	Salihogulları mobil.tic.ltd.	Şirinyer	7410186602	Koltuk iskeleti	3 tk	tk	-	-	-	-	750,00	135,00	
01.05.2007	47433	Sasmen Mens.paz.Tic.A.Ş.	İkitelli	4830014760	Astar kumaş	125,30	mt	-	-	-	-	469,88	37,59	
01.05.2007	55	Sel turizm.ve akary.işl.A.Ş.	Şişli	7600001900	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-	-	-	-	33,90	6,10	
01.05.2007	13	Saltık petrol tic.ltd.şti.	Uzunköprü	7420371282	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-	-	-	-	165,26	29,75	
01.05.2007	76	Şenbağcılar petrol tic.ltd.	Çakabey	8030055791	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-	-	-	-	33,90	6,10	
01.05.2007	28	Şenbağcılar petrol tic.ltd.	Çakabey	8030055791	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-	-	-	-	42,37	7,63	
01.05.2007	135	Şenbağcılar petrol tic.ltd.	Çakabey	8030055791	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-	-	-	-	88,59	15,95	
01.05.2007	126	Tankar Oto petrol tic.ltd.şti.	Bomova	8200045128	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-	-	-	-	130,45	23,46	
01.05.2007	140	Tankar Oto petrol tic.ltd.şti.	Bomova	8200045128	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-	-	-	-	42,37	7,63	
01.05.2007	602408	Tamanis turizm.A.Ş.	Zeytinburnu	8170010182	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-	-	-	-	542,95	97,73	
01.05.2007	152820	Tekin Mobilya tic.ltd.şti.	Menderes	8350215064	Yardımcı malz.	-	-	-	-	-	-	800,00	64,00	
01.05.2007	33461	Toklu turizm.tic.ltd.	Gaziemir	8480046594	Pers.taşıma gid.	-	-	-	-	-	-	2.530,00	455,40	
01.05.2007	74748	Tuncel Ozdemir nakliyecisi	Selçuk	61030048776	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-	-	-	-	500,00	90,00	
01.05.2007	134365	Türel Şengirgin	M.K.Paşa	25540442882	Kereste	12,000	m3	-	-	-	-	3.600,00	648,00	
01.05.2007	134372	Türel Şengirgin	M.K.Paşa	25540442882	Kereste	16,432	m3	-	-	-	-	4.600,96	828,17	
01.05.2007	134377	Türel Şengirgin	M.K.Paşa	25540442882	Kereste	15,550	m3	-	-	-	-	4.665,00	839,70	
01.05.2007	134408	Türel Şengirgin	M.K.Paşa	25540442882	Kereste	15,010	m3	-	-	-	-	4.503,00	810,54	
01.05.2007	134435	Türel Şengirgin	M.K.Paşa	25540442882	Kereste	6,440	m3	-	-	-	-	1.932,00	347,78	
01.05.2007	O4	Uygur turizm.akary.işl.İtd.şti.	Şişli	3850005103	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-	-	-	-	84,75	15,26	
01.05.2007	O2	Uygur turizm.akary.işl.İtd.şti.	Şişli	3850005103	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-	-	-	-	76,27	13,73	
01.05.2007	7041470732	Türk Telekomünikasyon A.Ş.	Dişkayı	8760052205	gen.Yönt.Gid.	-	-	-	-	-	-	27,97	5,03	
01.05.2007	7030450085	Türk Telekomünikasyon A.Ş.	Dişkayı	8760052205	gen.Yönt.Gid.	-	-	-	-	-	-	67,58	12,17	
01.05.2007	7030449075	Türk Telekomünikasyon A.Ş.	Dişkayı	8760052205	gen.Yönt.Gid.	-	-	-	-	-	-	7,63	1,37	
01.05.2007	54467	Yusuf Ziya Albaş	Gaziemir	27298988902	Yardımcı malz.	-	-	-	-	-	-	347,80	62,61	
01.05.2007	64475	Yusuf Ziya Albaş	Gaziemir	27298988902	Yardımcı malz.	-	-	-	-	-	-	82,22	14,50	
01.05.2007	64487	Yusuf Ziya Albaş	Gaziemir	27298988902	Yardımcı malz.	-	-	-	-	-	-	340,22	61,24	
01.05.2007	64477	Yusuf Ziya Albaş	Gaziemir	27298988902	Yardımcı malz.	-	-	-	-	-	-	432,50	77,65	
01.05.2007	64497	Yusuf Ziya Albaş	Gaziemir	27298988902	Yardımcı malz.	-	-	-	-	-	-	166,14	29,91	
01.05.2007	957171	Yurtiçi Kargo A.Ş.	Ulaştırma	9860008925	Kargo gid.	-	-	-	-	-	-	4,87	0,89	
01.05.2007	957172	Yurtiçi Kargo A.Ş.	Ulaştırma	9860008925	Kargo gid.	-	-	-	-	-	-	4,51	0,81	
01.04.2007	181613	Yücel Mensucat San.tic.ltd.şti.	Ertuğrulgazi	9920005270	Kumaş	259,00	mt	-	-	-	-	3.690,74	295,26	
01.04.2007	181565	Yücel Mensucat San.tic.ltd.şti.	Ertuğrulgazi	9920005270	Kumaş	81,00	mt	-	-	-	-	1.154,16	92,34	
01.05.2007	181657	Yücel Mensucat San.tic.ltd.şti.	Ertuğrulgazi	9920005270	Kumaş	112,50	mt	-	-	-	-	1.378,17	110,25	
01.05.2007	181738	Yücel Mensucat San.tic.ltd.şti.	Ertuğrulgazi	9920005270	Kumaş	56,80	mt	-	-	-	-	641,62	51,33	
01.05.2007	181760	Yücel Mensucat San.tic.ltd.şti.	Ertuğrulgazi	9920005270	Kumaş	58,20	mt	-	-	-	-	916,11	73,29	
01.05.2007	181776	Yücel Mensucat San.tic.ltd.şti.	Ertuğrulgazi	9920005270	Kumaş	39,70	mt	-	-	-	-	735,13	58,81	
01.05.2007	181781	Yücel Mensucat San.tic.ltd.şti.	Ertuğrulgazi	9920005270	Kumaş	14,80	mt	-	-	-	-	164,44	13,16	
01.05.2007	181845	Yücel Mensucat San.tic.ltd.şti.	Ertuğrulgazi	9920005270	Kumaş	162,40	mt	-	-	-	-	1.864,39	128,15	
01.05.2007	181892	Yücel Mensucat San.tic.ltd.şti.	Ertuğrulgazi	9920005270	Kumaş	253,50	mt	-	-	-	-	3.104,70	248,38	
01.05.2007	4936	Yüksel Ekinler	Şirinyer	3290213502	Yardımcı malz.	-	-	-	-	-	-	423,73	78,27	
01.05.2007	25	Yıldız Petrol tic.ltd.şti.	Hüyük M.M.	9650041081	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-	-	-	-	42,37	7,63	
01.05.2007	253	Zerek Petrol tic.ltd.	Çakabey	9970064577	Paz.Sat.Dağ.Gid.	-	-	-	-	-	-	16,95	3,05	

KM KİSMET MOBİLYA
EKSTİ YATIRIMLAR KABUL EDEN
6527
T:23

102.463,43 16.895,45

Ek 17. İhracata İlişkin KDV Listesi

KM KİSMET MOBİLYA TEKSTİL ORMAN ÜR.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.
HASAN TAHSİN V.D. 564 017 3993

05/2007 DÖNEMİ İHRACATINA İLİŞKİN KDV LİSTESİ

TARİH	FT.NO	FİRMA ÜNVANI	MALİN CİNSİ	MALİN MIKTARI	MERKEZ BANK. DÖV. ALS.KURU	DÖV.CİNS. TUTARI	YTL.CİNSİNDEN TUTARI
05.05.2007	88430	Abed Allatif Brothers Furniture Production and Marketing (1996) LTD.	Koltuk takımı	15 takım	1.3479 ytl	10.500 usd	14.152,95 ytl
07.05.2007	88850	Adil Yusuf Hasso	Koltuk takımı	14 takım	1.3169 ytl	22.725 usd	29.926,55 ytl
07.05.2007	88446	Abed Allatif Brothers Furniture Production and Marketing (1996) LTD.	Koltuk takımı	15 takım	1.3259 ytl	10.500 usd	13.921,95 ytl
toplam							58.001,45 ytl

"Bilgiyi yer alan bilgilerin doğruluğu taahhüt eder, herhangi bir yanlışlık olduğunun tespiti halinde uygulanacak yaptırımları kabul ederiz"

KM KİSMET MOBİLYA
TEKSTİL ORMAN ÜR.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.
86210 Çiğirir/İzmir/Buça
Tel:2318000000 Faks:231846837
Hasan Taahsin V.D. 564 017 3993

Ek 18. İadesi Talep Edilen KDV Hesaplama Listesi

İÇİŞİLERİ BAKANLIĞI İÇİŞİLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2007/2007 DÖNEMİ İHRAÇ EDİLEN MAL VE HİZMET İADESİ TALEP EDİLEN KDV HESAPLAMA TABLOSU

Sıra No	Satıcının Adı Soyadı /Ünvanı	Vergi Dairesi	Sicil No	Tarih	Fatura No	Mali Cinsi	Ölçü Bir.	Faturadaki Top.Mik.	KDV (Ytl)	İhraç Edilen Malın Büyümesinde Kullanılan İadesi İstenen KDV
1	Yücel Mensucat san.tic.ltd.şti.	Ertuğulgaazi	992.000.5270	07.04.2007	121198 Kumaş	Mt.	210,10 mt	2.719,86	217,59	2.719,86
2	Yücel Mensucat san.tic.ltd.şti.	Ertuğulgaazi	992.000.5270	09.04.2007	121213 Kumaş	Mt.	506,60 mt	6.649,56	531,97	6.649,56
3	Yücel Mensucat san.tic.ltd.şti.	Ertuğulgaazi	992.000.5270	28.04.2007	181636 Kumaş	Mt.	282,20 mt	3.416,42	273,31	2.256,94
4	Türel Şengün	M.K.Paşa	25540442882	20.04.2007	134321 Kereste	m3	6.320 m3	1.896,00	341,28	1.896,00
5	Türel Şengün	M.K.Paşa	25540442882	24.04.2007	134336 Kereste	m3	3.613 m3	1.011,64	182,09	1.011,64
	Türel Şengün	M.K.Paşa	25540442882	01.05.2007	134365 Kereste	m3	12.000 m3	3.600,00	648,00	3.282,90
7	Binyamin Hazan	Gazemir	30394924958	07.04.2007	227827 Sungur	m3	36.762 m3	4.812,72	866,29	3.345,38
8	Binyamin Hazan	Gazemir	30394924958	11.04.2007	227840 Sungur	m3	20.399 m3	2.826,70	508,61	2.195,33
9	Binyamin Hazan	Gazemir	30394924958	23.04.2007	195626 Sungur	m3	52.150 m3	6.683,07	1.202,95	1.688,15
11	Çözel Dem.Çel.met.ür.tic.ltd.şti.	Gazemir	2630325764	10.04.2007	120313 Yard.malz.	-	-	2.193,82	394,89	2.193,82
10	Kadir Genç Örm.ür.tic.	Gazemir	392.003.2453	17.04.2007	882352 Yard.malz.	-	-	1.220,00	219,60	1.220,00
12	Ender Boya İnş.ve malz.tic.ltd.	Çakabey	334.007.8218	18.04.2007	566004 Yard.malz.	-	-	1.837,40	330,72	1.346,18
13	Ekart mob.teks.tic.ltd.	Ertuğulgaazi	326.004.3066	08.04.2007	234870 Astar Km.	Mt.	181,60 mt	455,84	36,47	455,84
14	Ekart mob.teks.tic.ltd.	Ertuğulgaazi	326.004.3066	10.04.2007	234907 Astar Km.	Mt.	529,00 mt	1.281,71	102,54	1.281,71
15	Ekart mob.teks.tic.ltd.	Ertuğulgaazi	326.004.3066	24.04.2007	234953 Astar Km.	Mt.	233,80 mt	561,12	44,89	561,12
16	Güleser Tekstil san.tic.ltd.şti.	Ertuğulgaazi	419.004.5055	30.04.2007	186024 Astar Km.	Mt.	118,40 mt	532,80	42,62	532,80
17	Nursultan teksstil mobil ltd.	Ertuğulgaazi	632.002.2201	14.05.2007	148906 Astar Km.	Mt.	309 mt	1.313,25	105,06	247,90
A- İHRAÇ EDİLEN MAL İLE DOĞRUDAN İLGİLİ BULUNAN KDV TUTARI 4.509,58										

Sıra	Satıcının Adı Soyadı /Ünvanı	Vergi Dairesi	Sicil No	Tarih	Fatura No	Mali Cinsi	Ölçü Bir.	Faturadaki Top.Mik.	KDV (Ytl)	İhraç Edilen Malın Büyümesinde Kullanılan İadesi İstenen KDV
1	MSN Yıdırım Gümr.müş.ltd.şti.	Kordon	609.020.5438	03.05.2007	488435 Gümr.kom.	-	-	75,00	13,50	75,00
2	MSN Yıdırım Gümr.müş.ltd.şti.	Kordon	609.020.5438	15.05.2007	488545 Gümr.kom.	-	-	75,00	13,50	75,00
	MSN Yıdırım Gümr.müş.ltd.şti.	Kordon	609.020.5438	29.05.2007	488684 Gümr.kom.	-	-	75,00	13,50	75,00
1	Marlı Link Akary.nakl.ltd.şti.	Kordon	612.015.0367	28.05.2007	900017 Hizmet Bed.	-	-	175,00	31,50	175,00
2	Marlı Link Akary.nakl.ltd.şti.	Kordon	612.015.0367	28.05.2007	900016 Geçici Kabul	-	-	112,70	20,28	112,70
B- GENEL GİDERLERDEN KAYNAKLANAN KDV TUTARI 92,28										

(*İmalatçı, ihraçtaçılarda imal edilen malların maliyetine dahil edilen genel giderlerin KDV'si)

KİM KİŞİLERİN MOBİLYA
KURUMSAL İHRAÇ VE İADESİ
8822 ZARFI İZLENİMİNE TABİTİR
İmza: [İmza]
Hasa: 4.601.86

C- İADESİ TALEP EDİLEN TOPLAM KDV TUTARI
8822 ZARFI İZLENİMİNE TABİTİR
İmza: [İmza]
Hasa: 4.601.86

Ek 19. Ayniyat Listesi

KM KISMET MOB TEKSTİL - ORMAN ÜRÜNLERİ SAN.TİC.LTD.ŞTİ.
ŞİRİNYER 662/3 SOK.NO:8 D:A
İZMİR BUCA

TURKISH PARTICIPATE STANDAS MOBİTEX INTERNATIONAL
FURNITURE FAIR 14-18 FEBRUARY 2006 DAMASCUS INT FAIR
STAND NO:A104 & HALL NO:1 DAMASCUS ŞAM SURIYE

FATURA NO: 88400
FATURA TARİHİ: 02.02.2007

AYNIYAT LİSTESİ

ÜRÜN KODU	ÜRÜN TANIMI	MIKTAR(adet)	NET AĞIRLIK(kg)	BRÜT AĞIRLIK(kg)
KM001	LIZA ÜÇLÜ KOLTUK	1	90	90
KM002	LIZA İKİLİ KOLTUK	1	70	70
KM003	LIZA TEKLI KOLTUK	1	30	30
KM004	LIZA TEKLI KOLTUK	1	30	30
KM005	LIZA SEHPA	1	20	20
KM006	KISMET ÜÇLÜ KOLTUK	1	90	90
KM007	KISMET İKİLİ KOLTUK	1	70	70
KM008	KISMET TEKLI KOLTUK	1	30	30
KM009	KISMET TEKLI KOLTUK	1	30	30
KM010	KISMET SEHPA	1	30	30
KM011	PASA ÜÇLÜ KOLTUK	1	90	90
KM012	PASA İKİLİ KOLTUK	1	70	70
KM013	PASA TEKLI KOLTUK	1	30	30
KM014	PASA TEKLI KOLTUK	1	30	30
KM015	PASA TEKLI KOLTUK	1	30	30
KM016	PASA TEKLI KOLTUK	1	30	30
KM017	PASA SEHPA	1	25	25
KM018	PASA SEHPA	1	15	15
KM019	PASA SEHPA	1	15	15
KM020	ZARA ÜÇLÜ KOLTUK	1	90	90
KM021	ZARA İKİLİ KOLTUK	1	70	70
KM022	ZARA TEKLI KOLTUK	1	30	30
KM023	ZARA TEKLI KOLTUK	1	30	30
KM024	ZARA TEKLI KOLTUK	1	30	30
KM025	ZARA TEKLI KOLTUK	1	30	30
KM026	ZARA SEHPA	1	15	15
KM027	ZARA SEHPA	1	10	10
KM028	ZARA SEHPA	1	10	10

OPLAM:28 KOLİ
M NET KG:1140 KGS
M BRUT KG:1140 KGS

4
KM KISMET MOBİLİYA
TEKSTİL ORMAN ÜRÜNLERİ SAN.TİC.LTD.ŞTİ.
662/3 SOK.NO:8 D:A ŞİRİNYER İZMİR
TALİP:024 217 3444
SİRKÜLER V.D. 014 017 3444

Ek 20. Mahsup Talep Dilekçesi

HASAN TAHSİN VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜNE
İZMİR

Konu : 5/2007 dön.SSK prim mahsubu hk.

Dairenizin 5640173993 sicil numaralı kurumlar vergisi mükellefiyiz. Mayıs 2007 dönemine ait SSK prim borcumuzun, mal ihracından doğan 4.601,86 TL. tutarındaki KDV alacağımıza karşılık mahsup edilmesini arz ederiz.

ADRES :

KM KISMET MOBİLYA TEKSTİL
ORM.ÜR. SAN.TİC.LTD.ŞTİ.

ŞİRİNYER-BUCA/İZMİR

Ek 21. Sosyal Sigortalar Kurumu Tahakkuk Fişİ

 www.sgk.gov.tr	T.C. SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI SOSYAL SİGORTALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TAHAKKUK FİŞİ (506) ASIL Belge türü:01 09/05/2011 11:01	 035010200012005100006710823																																			
ADRES: ATATÜRK MAH.OĞLANANAS BELDESİM 37. SOK. İZMİR MENDERES/GÜMÜLD	Dış kapı no:	İç kapı no:																																			
Kullanıcı / Makine No : WWWYSY / WEB -01 Sıra No / Fiş numarası : 1364 / 28.06.2007-WEB -1364 Sicil No : 226010101120616803522-14 Ünvanı : KM KISMETMOBİLYA TEKS.ORM.ÜRÜNL.SAN.TİC.LTD.ŞTİ. BELGE KABUL TARİHİ : 28.06.2007 AİT OLDUĞU YIL / AY : 2007/05																																					
<table><thead><tr><th>No</th><th>AÇIKLAMA</th><th>PRİME ESAS KAZANÇ TUTARI</th><th>PRİM ORANI %</th><th>PRİM TUTARI</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>İŞ KAZA. VE MESLEK HASTALIKLARI SİGOR.</td><td>14.081,25</td><td>3,50</td><td>492,84</td></tr><tr><td>2</td><td>ANALIK SİGORTASI</td><td>14.081,25</td><td>1,00</td><td>140,81</td></tr><tr><td>3</td><td>HASTALIK SİGORTASI</td><td>14.081,25</td><td>11,00</td><td>1.548,94</td></tr><tr><td>4</td><td>MALÜLLÜK YAŞLILIK VE ÖLÜM SİG.</td><td>14.081,25</td><td>20,00</td><td>2.816,25</td></tr><tr><td>5</td><td>İŞSİZLİK SİGORTASI</td><td>14.081,25</td><td>20,00</td><td>422,44</td></tr><tr><td colspan="4">TOPLAM PRİM</td><td>4.998,84</td></tr></tbody></table>	No	AÇIKLAMA	PRİME ESAS KAZANÇ TUTARI	PRİM ORANI %	PRİM TUTARI	1	İŞ KAZA. VE MESLEK HASTALIKLARI SİGOR.	14.081,25	3,50	492,84	2	ANALIK SİGORTASI	14.081,25	1,00	140,81	3	HASTALIK SİGORTASI	14.081,25	11,00	1.548,94	4	MALÜLLÜK YAŞLILIK VE ÖLÜM SİG.	14.081,25	20,00	2.816,25	5	İŞSİZLİK SİGORTASI	14.081,25	20,00	422,44	TOPLAM PRİM				4.998,84		
No	AÇIKLAMA	PRİME ESAS KAZANÇ TUTARI	PRİM ORANI %	PRİM TUTARI																																	
1	İŞ KAZA. VE MESLEK HASTALIKLARI SİGOR.	14.081,25	3,50	492,84																																	
2	ANALIK SİGORTASI	14.081,25	1,00	140,81																																	
3	HASTALIK SİGORTASI	14.081,25	11,00	1.548,94																																	
4	MALÜLLÜK YAŞLILIK VE ÖLÜM SİG.	14.081,25	20,00	2.816,25																																	
5	İŞSİZLİK SİGORTASI	14.081,25	20,00	422,44																																	
TOPLAM PRİM				4.998,84																																	
KİŞİ SAYISI: 32 GÜN SAYISI: 751	NET PRİM TUTARI (2007/05) DAMGA VERGİSİ İŞSİZLİK TUTARI ÖDENECEK NET TUTAR	4.998,84 10,50 422,44 5.431,78																																			

Sayfa içeriği bilgilerle ilgili uyumsuzluk halinde Kurum kayıtları esastır.